O'ZBEKISTON QUROLLI KUCHLARI

Ватан ҳимояси – иймон рамзи

ВАТАНПАРВАР

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ МУДОФАА ВАЗИРЛИГИНИНГ МАРКАЗИЙ МАТБУОТ ОРГАНИ | ЦЕНТРАЛЬНЫЙ ПЕЧАТНЫЙ ОРГАН МИНИСТЕРСТВА ОБОРОНЫ РЕСПУБЛИКИ УЗБЕКИСТАН

2005 йил, **15** апрель, жума № **45-46** (2089-2090). Газета 1992 йилнинг 24 июнидан чиқа бошлаган.

Пятница, **15** апреля, **2005** год, № **45-46** (2089-2090). Газета издается с 24 июня 1992 года.

Сотувда эркин нархда | В розницу – цена свободная

Армиянинг профессионаллиги энг аввало ҳарбий хизматчиларда қатъий ҳаётий позицияни, шунингдек, ватанпарварлик дунёқарашини, уларга ишониб топширилган қурол-яроғ ва техникани эгаллаш ҳамда ишлатишда юксак ҳарбий маҳорат ва профессионал кўникмаларни тарбиялаш ва мустаҳкамлашдан иборатдир.

Ислом КАРИМОВ,
Ўзбекистон Республикаси Президенти,
Қуролли Кучлар Олий Бош қўмондони.

Долзарб мавзу

ИСЛОҲОТЛАР – АМАЛДА

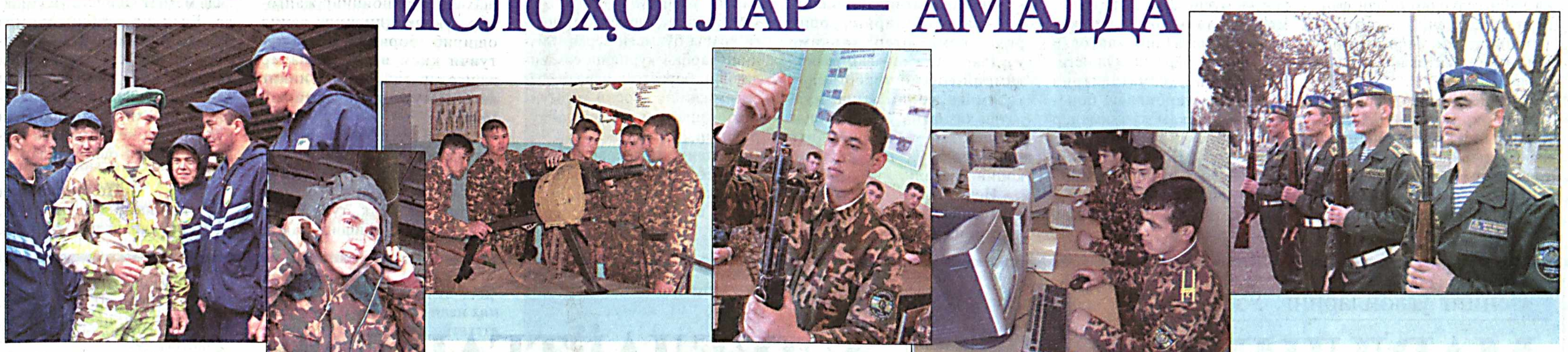

Қуролли Кучларни ислоҳ қилиш, замон талабларига жавоб берадиган сафарбар, замонавий қурол-яроғлар билан таъминланган, ихчам, яхши уюшган, ҳар қандай синовларга дош берадиган миллий армияни барпо этиш – давлат аҳамиятига молик улкан вазифа. Фақат ана шундай армиягина тинчлик, хавфсизликни ва Ўзбекистонда истиқомат қилаётган кишиларнинг осойишталигини, мамлакатимиз ҳудудий яхлитлигини ҳамда чегараларимиз дахлсизлигини ҳимоя қилишга қодир.

Ушбу улкан вазифани ҳал этишда қийинчиликлар мавжуд, албатта. Мамлакатимиз барча соҳаларда ўз йўлини топиб олган. Миллий хавфсизликни таъминлаш борасида пухта ўйланган ва муваффақиятли амалга оширилаётган ишларимиз бошқа мустақил давлатлар учун намуна бўлмоқда. Қисқа муддат ичида Ўзбекистон Республикаси Президенти, ҳукумати ҳамда халқи томонидан улкан ишлар амалга оширилди. Қуролли Кучларни барпо этишнинг янги концепцияси ишлаб чиқилди ва ҳаётга татбиқ этилмоқда. Муддатли ҳарбий хизмат муддати қисқартирилди, сержантлар тайёрлаш мактаблари ташкил этилди. Сафарбарлик чақируви резервидаги ҳарбий хизматнинг ташкил этилганлиги жаҳон тажрибасида янгилик бўлди. Қисқа вақт ичида минглаб ёшлар СЧР тайёргарлигидан ўтишди.

Биз бошқа давлатларда армияда ўтказилаётган ислоҳотлар унчалик самара бермаётганлигидан, аксинча, жамоатчилик бу ислоҳотларни тўғри қабул қилмаётганлигидан яхши хабардормиз. Ўзбекистонда Қуролли Кучлар соҳасида ўтказилаётган ислоҳотлар халқнинг армияга муносабатини ижобий томонга ўзгартирди. Ҳарбий хизматнинг нуфузи ортиб бормоқда. Бугунги кунда ҳар бир аскар, сержант ва офицер атрофидагиларнинг ўзларига муносабатини яхши билишади. Ҳарбий хизмат сўзда эмас, амалда нуфузли касбга айланиб бормоқда. Қуролли Кучларнинг давлат ва жамиятдаги роли, ўрни ҳамда аҳамияти беқиёс даражада ошиб кетди. Ҳеч қаерда кичик командирларни тайёрлаш мактабига ўқишга кириш ёшлар ўртасида биздагидек машҳур эмас. Ҳеч қаерда муддатли ва шартнома бўйича хизмат қилишни хоҳловчилар биздагидек кўп эмас.

Ҳарбий хизматчилар ҳеч қачон мамлакат раҳбариятининг эътибори ва ғамхўрлигидан четда қолмаганлар. Масалан, муддатли хизмат ҳарбий хизматчиларининг хизмат ўташ даври уларнинг меҳнат стажи ва мутахассислик бўйича иш стажига бир ой муддат икки ой қилиб ҳисобга олинади. Муддатли ҳарбий хизматчининг оиласи ер солиғи тўлашдан озод этилади. Муддатли хизмат ҳарбий хизматчиларининг хатлари, шунингдек, уларга юбориладиган хатлар бепул жўнатилади. Чақирилувчиларни армияга кузатиш ва Қуролли Кучлар резервига бўшатилган ҳарбий хизматчиларни кутиб олиш бўйича тантанали тадбирларнинг давлат миқёсида маҳаллий ва жамоат ташкилотлари вакиллари иштирокида ўтказилиши – мамлакатимиз ёш фуқароларининг фидокорона меҳнатига нисбатан бўлган умумхалқ муҳаббати ва ҳурматининг ёрқин далилидир.

(Давоми 2-бетда).

Ўзбекистон Республикаси Президентининг ФАРМОНИ

2005 йилнинг 1 майидан бошлаб иш ҳақи, пенсиялар, стипендиялар ва ижтимоий нафақалар миқдорини ошириш тўғрисида

Республика аҳолисининг турмуш даражасини янада ошириш ва фуқароларга ижтимоий мададни кучайтириш мақсадида:

1. 2005 йилнинг 1 майидан бошлаб бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, барча турдаги пенсиялар ва ижтимоий нафақалар, олий ўқув юртлари талабаларининг, ўрта махсус, касб-ҳунар ўқув юртлари ўқувчиларининг стипендиялари 1,2 баравар оширилсин.

2. 2005 йилнинг 1 майидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси ҳудудида энг кам:

иш ҳақи - ойига 7835 сўм;

ёшга доир пенсиялар - ойига 15505 сўм;

ягона тариф сеткаси бўйича бошланғич (нолинчи) разряд - ойига 7835 сўм;

болаликдан ногиронларга бериладиган нафақа - ойига 15505 сўм;

зарур иш стажига эга бўлмаган кекса ёшдаги ва меҳнатга лаёқатсиз фуқароларга бериладиган нафақа ойига 9390 сўм миқдорида белгилансин.

3. 2005 йилнинг 1 майидан бошлаб Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йил 27 мартдаги ПФ-3227-сонли Фармони билан уй-жой коммунал хизматларга ҳақ тўлаш бўйича ойлик компенсация пул тўловлари жорий этилган бюджет ташкилотлари ходимларидан айрим тоифаларининг иш ҳақи ўрта ҳисобда 1,35 баравар оширилсин ва мазкур компенсация тўловлари бекор қилинсин, жумладан мазкур Фармоннинг 1-бандига мувофиқ 1,2 баравар оширилсин, қолган қисми эса – бекор қилинадиган компенсация пул тўловлари ҳисобидан амалга оширилсин.

4. 2005 йилнинг 1 майидан бошлаб уй-жой коммунал хизматлар ҳақини тўлаш бўйича ойлик компенсация пул тўловлари энг кам иш ҳақига нисбатан табақалаштирилган миқдорларда бериладиган шахслар имтиёзли тоифаларининг янгиланган рўйхати иловага мувофиқ тасдиқлансин.

5. Белгилаб қўйилсинки, иш ҳақига қўшиладиган устама ва қўшимча ҳақларнинг барча турлари, шунингдек пенсиялар, икки ёшгача бўлган болаларни тарбиялаётган оналарга, болали оилаларга бериладиган нафақалар ҳамда энг кам иш ҳақига нисбатан белгиланган компенсация ва бошқа тўловлар 2005 йилнинг 1 майидан бошлаб мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақи миқдоридан келиб чиққан ҳолда амалга оширилади.

6. Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш вазирлиги вазирликлар, идоралар, Қорақалпоғистон Республикаси Вазирлар Кенгаши, вилоятлар ва Тошкент шаҳри ҳокимликлари, бюджетдан молияланадиган ташкилот ҳамда муассасалар билан биргаликда пенсиялар, нафақалар, стипендиялар, бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг мансаб маошлари миқдорини мазкур Фармондан келиб чиққан ҳолда ўз вақтида қайта ҳисоблаб чиқишни таъминласин.

7. Бюджет муассасалари ва ташкилотлари ходимларининг иш ҳақи, пенсиялар, нафақа ва стипендияларнинг оширилиши билан боғлиқ харажатлар Республика Давлат бюджети ва Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги ҳузуридаги бюджетдан ташқари Пенсия жамғармаси ҳисобидан амалга оширилсин.

8. Хўжалик ҳисобидаги корхона ва ташкилотлар 2005 йилнинг 1 майидан бошлаб мазкур Фармонда белгиланган энг кам иш ҳақига мувофиқ ишлаб чиқариш самарадорлиги оширилган ва меҳнат сарфи камайтирилган тақдирда иш ҳақи миқдорини оширсин.

9. Қуйидагилар:

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2004 йил 1 июлдаги ПФ-3450-сонли Фармони;

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 2003 йил 27 мартдаги ПФ-3227-сонли Фармони иловаси ўз кучини йўқотган деб ҳисоблансин.

10. Ўзбекистон Республикаси Адлия вазирлиги бир ой муддатда қонун ҳужжатларига мазкур Фармондан келиб чиқадиган ўзгартиш ва қўшимчалар тўғрисида Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

11. Мазкур Фармон матбуотда эълон қилинсин.

Ўзбекистон Республикаси Президенти
И.КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
2005 йил 13 апрель.

Президент табригидан руҳланиб

ЮКСАК ВАЗИФА

14 январь—Ватан ҳимоячилари куни ҳамда Ўзбекистон Қуролли Кучлари ташкил топганлигининг ўн уч йиллиги мамлакатимизда умумхалқ байрами сифатида кенг нишонланди. Байрамда халқимиз ўз ҳимоячиларига, мустақиллигимиз ва осойишта ҳаётимиз посбонларига чуқур ҳурмат-эҳтиром билдирди. Президентимизнинг «Ватан ҳимоячиларига байрам табриги» шарафли касбни ардоқлаб келаётган ҳарбий хизматчиларни беҳад руҳлантириб юборди.

Юртбошимизнинг табригида миллий армиямизни ташкил этиш, ривожлантириш, унинг жанговарлик қобилиятини ошириш борасида амалга оширилган ишлар алоҳида эътироф этилиб, унда Ватан ҳимоячиларига катта ишонч изҳор этилди.

Дарҳақиқат, мамлакатимиз раҳбари ташаббуси ва кўрсатмалари асосида ўтказилаётган ҳарбий соҳадаги ислоҳотлар натижаси ўлароқ, бугунги кунда миллий армиямиз юрт осойишталигини ишончли ҳимоя қила оладиган кучга айланди. Ўтган давр Ўзбекистон Қуролли Кучлари тарихига ривожланиш, тикланиш даври бўлиб кирди.

Президентимиз шундай таъкидлайди:

«Шу давр мобайнида юртимизда ихчам, замонавий, ҳар қандай синовларни енгиб ўтишга қодир, бутунлай янгича асосларда ташкил этилган ва стратегик мақсадларимизга мос келадиган Қуролли Кучларимизни яратиш бўйича ўта муҳим аҳамиятга эга бўлган , узоқни кўзлайдиган улкан ишлар амалга оширилди».

Худди шундай, узоқни кўзлаб амалга оширилаётган ишлар, ҳар томонлама таъминланган ва қуролланган, сафлари ватанпарвар ўғил-қизлар билан тўлдирилган армияни ташкил этишнинг мутлақо янги концепцияси ишлаб чиқилганлиги ва унинг ҳаётга изчиллик билан жорий этилаётганлиги бугун кўз ўнгимизда яққол намоён бўлмоқда. Ҳарбий соҳадаги ўзгаришлар, яъни, муддатли ҳарбий хизматнинг бир йилга қисқартирилганлиги, сержантлар тайёрлаш мактабларининг фаолияти йўлга қўйилганлиги, бугун амалда ўзини оқлаган, сафларида минг-минглаб ёшлар ўз йигитлик бурчини ўтаётган сафарбарлик чақируви резервидаги хизмат ташкил этилганлиги нафақат ота-оналарни, балки бутун жамоатчиликни мамнун этди.

Президентимиз таъкидлаб ўтганидек, мамлакатимиз ва бутун минтақа хавфсизлигига таҳдидлар сақланиб турган ҳозирги шароитда бизнинг вазифамиз – Қуролли Кучларимиз салоҳиятини янада мустаҳкамлаш борасида бошлаган ишларимизни давом эттириш, бунинг учун янги имконият ва манбаларни излаб топиш ҳамда сафарбар этишдан иборатдир. Давлатимиз раҳбари олдинда турган муҳим вазифалар хусусида тўхталиб, биринчи навбатда қилиниши лозим бўлган ишларни ҳам кўрсатиб берди. Эҳтимол тутилган хавф-хатарни инобатга олиб, стратегия ва тактикани такомиллаштириш, жанговар ҳаракатлар хусусиятларидан келиб чиқиб, барча қўшин турларининг биргаликда, аниқ ва қатъий ҳаракат қилишини таъминлашга эришиш, ҳарбий ўқув масканларининг ўқув-моддий базасини мустаҳкамлаш, барча қўшинларни зарур бўлган замонавий қурол-аслаҳа ва техника билан жиҳозлаш, шунингдек, Ватанимиз ҳимоячиларининг яшаш ва хизмат шароитларини янада яхшилаш, уларнинг машаққатли ҳарбий меҳнатига тўланадиган иш ҳақи миқдорини ошириш лозимлиги Президентимизнинг Ватан ҳимоячиларига йўллаган байрам табригида алоҳида қайд этиб ўтилди. Шу маънода давлатимиз раҳбарининг мазкур табриги истиқболда армия таркибида қилинадиган муҳим ишларни белгилаб бериш билан бирга, бу йўналишда ўзига хос пухта ўйланган ва ишлаб чиқилган дастур вазифасини ҳам ўтайди.

Бугунги кунда мамлакатимиз ёшлари ҳарбий касбни ўзи учун энг шарафли касб деб унга интилаётгани ва Ватанни ҳимоя қилиш йўлидаги, яъни, ҳарбий хизматдаги барча машаққат ва қийинчиликларни мардонавор енгиб ўтиб, шу билан ўз она тупроғини қанчалар муқаддас билишини, уни севишини ва кўз қорачиғидек асрашини исбот этаётган бир пайтда Президентимиз алоҳида таъкидлаб ўтганидек, бугун эски, номақбул казарма муҳитига батамом барҳам бериш, муддатли ва контракт хизмат, офицерлик ҳамда қўмондонлик таркиби хизматларининг ўзига хос жиҳатларини ҳисобга олган ҳолда, ҳарбий хизматчиларнинг яшаш ва дам олишлари учун муносиб шароитларни таъминлайдиган янги лойиҳаларни ишлаб чиқиш ва ҳаётга татбиқ этиш вақти келди. Зотан:

«... ҳарбий ва армия хизматини ўтаган ёшларнинг барчаси ҳам жисмонан, ҳам маънавий соғлом, интеллектуал жиҳатдан етук, ҳаётдаги ўз ўрнини аниқ белгилаб олган, ҳар томонлама ишончли инсонлар бўлиб етишсин. Токи, ота-оналари улар билан фахрлансин, кичик фарзандларимиз улардан ўрнак олсин, Ўзбекистоннинг гўзал қизлари эса улар билан ўз тақдирини боғлашни орзу қилсин».

Подполковник
Абдураззоқ ОБРЎЕВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

Биз ҳеч кимдан кам эмасмиз,
ҳеч кимдан кам бўлмаймиз ҳам!

ҲАР ЖАБҲАДА ЎЗЛИГИМИЗ НАМОЁН

Амир Темурнинг: «Бизнинг қудратимизни билмоқчи бўлсангиз, биз қурган биноларга боқинг», деган сўзларини эшитганимизда қадимий Самарқанднинг, Шаҳрисабзнинг тарихий обидалари кўз олдимизга келади. Айтиш керакки, фақат биноларнинг баландлиги билангина давлатнинг қудрати белгиланмайди. Темур бобомиз назарда тутган қудрат – бу миллий меъморчилик, нозик санъат, миллатга хос бўлган маданиятга, ижод ва бунёдкорликка, ғуруримиз тимсоли – салобатнинг уйғунлашиб кетганлигида кўринади. Ўша даврда ҳам Самарқандда шаҳарга ўзгача чирой бахш этиб турган мадрасаю масжидлар, карвонсаройлар, хиёбонлар аҳолига жуда кўп қулайликлар туғдирган. Ҳозир ҳам ўша обидаларга қараб туриб, кўнглимизда ифтихор туйғуларини туямиз. Темурнинг пойтахт шаҳар – Самарқандга ўзгача эътиборини кўрамиз.

Энди замонлар ўзгарди. Икки дарё оралиғи – Мовароуннаҳр ўрнида мустақил Ўзбекистон давлати барпо бўлди. Пойтахтимиз Тошкент тимсолида давлатимиз қудратини, миллатимиз маданиятини кўрамиз. Бугун Тошкентга бошқа вилоятдан ташриф буюрган меҳмонми, олис юртлардан ўзбекнинг маданияти, бугуни билан танишмоқ илинжида келган сайёҳми, бари-бариси пойтахтимизнинг жамолини қисқа вақт мобайнида шунчалик ўзгаришга юз тутганлигини кўриб, ҳайратда қолади. Чунки яқин вақтлар ичида Тошкентга келмаган кишининг таассуротида шаҳарнинг аввалги даврдаги қиёфаси муҳрланиб қолган, десак адашмаймиз.

(Давоми 3-бетда).

Юрт тинчлиги, Ватан равнақи,
халқ фаровонлиги

МУТЛОҚ ҒОЛИБ АРМИЯЧИЛАР

Спорт – ҳар бир шахснинг руҳий шаклланишида, миллатни соғломлаштиришда муҳим аҳамият касб этади. 2005 йилнинг юртимизда Сиҳат-саломатлик йили, дея эълон қилинишида улкан маъно бор. Мамлакатимиз, халқимиз олдида турган энг устувор вазифалардан бири жисмоний баркамол, маънавий етук инсонни тарбиялашдир. Бунда спортнинг ўрни беқиёс. Спортда – нафосат, гўзаллик, куч-қудрат, санъат мужассам. Бутун мамлакатимизда бўлгани каби Қуролли Кучларимизда ҳам жисмоний-руҳий уйғунлик ҳисобланган спортга катта эътибор қаратилмоқда. Жаҳонга юз тутган мустақил Ўзбекистон номини, шуҳратини унинг ҳарбий спортчилари оламга ёймоқда.

АҚШда бўлиб ўтган ҳарбий спортчилар орасидаги бокс бўйича 48-жаҳон чемпионати ҳали кўпчиликнинг ёдида, албатта. Ушбу нуфузли мусобақа ўзбек ҳарбийлари бокс мактаби тўла шаклланганини дунёга яна бир бор кўз-кўз қилди. АҚШ, Россия, Украина, Қозоғистон каби давлатлар вакилларини ортда қолдириб, Ўзбекистон армиячилари умумжамоа ҳисобида мутлоқ ғолиб бўлдилар. Ҳа, 11 вазн тоифасида 9 та медални қўлга киритишди. Улар шарофати билан океан ортида янграган миллатимиз ўлмас навоси ҳар бир қалбда ғурур, ифтихор ҳиссини алангалатди.

(Давоми 8-бетда).

Весенний призыв-2005

НАДЕЖНОЕ ПОПОЛНЕНИЕ

Из Бухары к будущему месту службы отбыла первая группа призывников. На торжественном митинге перед собравшимися выступили: заместитель хокима области О.Джумаев, начальник Управления по делам обороны Бухарской области полковник Т.Ахмеджанов, представители общественных организаций и родители призывников. Все выступавшие желали будущим воинам успешной службы, выражали уверенность, что они не посрамят чести посланцев Бухары.

Аплодисментами встретили участники митинга выступление ветерана войны 1941 – 1945 гг. Файзулло-бобо Асомова, прошедшего трудными фронтовыми дорогами. От имени ветеранов аксакал выразил уверенность, что будущие солдаты будут верны традициям прадедов, дедов и отцов, с честью выполнявших свой долг по защите рубежей нашей Родины.

Полковник Т.Ахмеджанов после окончания торжественной церемонии в беседе подчеркнул, что новое пополнение отобрано в соответствии с действующими требованиями конкурсного отбора. По всем категориям – состояние здоровья, уровень интеллектуального, образовательного, физического развития, психологическая устойчивость и социальное положение – ими получены самые высокие баллы. Практически все имеют военные специальности. Начальник УДО области подчеркнул, что есть уверенность в том, что сегодняшние призывники быстро овладеют секретами воинского мастерства и с честью выполнят свой конституционный долг.

Дмитрий ВЛАСОВ.

Бугуннинг қаҳрамонлари

ЯШАШ – МАВЖУДЛИК ДЕГАНИ ЭМАС

Хушхабарнинг қўш қаноти бўлади. Ўқдан-да тез учади. Энг тезучар самолётдан-да. Олис-олис манзилларга бир зумда етиб боради. Сўнгра одамларга, маҳалла-кўйга ҳам гап топилади. «Эшитдингларми, фалончи лотереядан ютибди», «Омадини берсин», «Қандини урсин-э». Кимдир ана шундай ҳавас қилади, яна кимдир андак ҳасад ҳам, ҳарқалай инсонмиз-да. Ҳавас инсонни камолга етказади, юксакларга парвоз сари ундайди. Ҳасад ҳақида гапириб ҳам ўтирмайлик. Капитан Авазбек Тожиқулов Президентимиз Фармонига кўра Мустақилликнинг 13 йиллигида «Шуҳрат» медали билан тақдирланганида Андижоннинг Избосканида ҳавас қилганлар кўп бўлди. Чойхона, маҳаллада – ҳамманинг оғзида шу гап. «Мамадиброҳимнинг ўғли медаль билан тақдирланибди. Кўча-кўйда сандироқлаб юрмай ўқиди, изланди. Юрт корига ярайдиган ўғлон бўлди. Мана, бугун бизнинг ҳам юзимизни ёруғ қилди», дейишди маҳалла оқсоқоллари.

Маҳалла ҳам кичик ватанда, фахрланади ўз ўғлони билан. Келинг, энди шунқор йигитнинг ўзи билан танишайлик. 1997 йилда Шуҳрат Самарқанд олий ҳарбий автомобиль қўмондонлик-муҳандислик билим юртини тугаллади. Мустақил Ўзбекистон армиясининг офицери бўлди. Тўғри, бу шарафли касб. Аммо масъулияти-чи. Шарафни ҳам, масъулиятни ҳам бирдек елкага ола билиш керак. Бунинг учун юракда туғилиб ўсган заминига, халқига садоқат уйғоқ бўлмоғи лозим. Ҳатто у юрак билан бирга уриб туриши керак. 1997 йилни кўз олдингизга келтиринг. Миллий кадрларимиз ҳарбий билим юртларини тугатиб, сафларга эндигина йўл олган йиллар. Яъни, Қуролли Кучларимиз ўша йилларда 1996-1997 йилларда офицер бўлиб сафларга қўшила бошлаганини назарда тутаяпман.

(Давоми 2-бетда).

ВАТАНПАРВАР

ИСЛОҲОТЛАР — АМАЛДА

(Давоми. Боши 1-бетда).

Бугунги кунда сафарбарлик чақируви резервидаги хизмат ҳам муддатли хизмат сингари масъулиятлидир. Мисол учун, барча куч тузилмаларида, Давлат божхона қўмитасини ҳам қўшиб ҳисоблаганда, шартнома (контракт) бўйича сержантлар лавозимларини бутлаш Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сафида хизматни ўтаган шахслар ҳисобига ҳам, сафарбарлик чақируви резервидаги хизматда бўлган, пул бадалини тўла ҳажмда тўлаган, ойлик йиғинларда иштирок этган ва ҳарбий ҳисобдагига ўхшаш мутахассисликка эга бўлган шахслар ҳисобига ҳам амалга оширилмоқда.

Резервга бўшатилган ҳамда қисм қўмондонлиги Тавсияномасига эга бўлган ҳарбий хизматчилар олий ўқув юртларига ўқишга киришда тест синовлари вақтида тўпланиши мумкин бўлган энг юқори баллнинг йигирма фоизи миқдоридаги имтиёзга эга бўладилар. Меҳнат фаолиятини давом эттириш истагида бўлганлар учун Ўзбекистон Республикаси Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоялаш вазирлиги жойлардаги давлат ҳокимияти органлари билан биргаликда Қуролли Кучлардан бўшатилган фуқароларни уларнинг ҳарбий ва фуқаровий мутахассисликларини ҳисобга олган ҳолда ишга жойлаштириш бўйича чора-тадбирларни амалга оширадилар. Республика қонунчилигига мувофиқ улар давлат муассасалари, ташкилот ва корхоналарига ишга қабул қилишда имтиёзли ҳуқуқдан фойдаланадилар.

Кўп ишлар қилинди, албатта. Бироқ хотиржамликка берилишга ўрин йўқ. Президентимиз Ватан ҳимоячиларига йўллаган байрам табригида яна бир марта мамлакатимиз қандай мураккаб шароитда яшаётганлигини, халқаро терроризм бизнинг минтақамиз ва бутун дунёга қандай хавф, таҳдид солаётганлигини қайд этиб ўтди. Ана шундай бир шароитда ҳеч бир ҳарбий хизматчи хотиржам бўлишга, ҳушёрликни қўлдан беришга ҳаққи йўқ. Олий Бош Қўмондонимиз таъкидлаганидек, бугунги кунда бизнинг асосий вазифамиз Қуролли Кучларимизни мустаҳкамлаш борасида бошлаган ишларимизни изчил давом эттириш, бунинг учун янги ресурсларни излаб топиш ҳамда сафарбар этмоқ керак.

Сифат жиҳатидан янги армияни ислоҳ қилиш ва шакллантириш бир маротабалик, бир лаҳзалик жараён эмас. Бу давлат тизимини шакллантириш ва янгилаш сингари узвий жараёндир.

Ўзбекистон Республикаси Президенти – Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондони 2005 йил 14 январда Ватан ҳимоячиларига йўллаган байрам табригида Қуролли Кучларни шакллантиришнинг, Ўзбекистон Республикаси миллий армиясини ислоҳ этишнинг асосий йўналишини ва устувор вазифаларини айтиб ўтди.

Булар миллий хавфсизлигимизга таҳдид солувчи бугунги мавжуд даъватларни ҳисобга олган ҳолда ҳарбий ислоҳотлар аниқ акс эттирилган ижтимоий йўналишига эга бўлади.

Халқаро терроризм тобора сиёсийдан сиёсий таҳдидга айланган, Қуролли Кучларни қўллаш доираси моҳиятан кенгайган бугунги шароитда Ўзбекистон Республикаси миллий хавфсизлигига таъсир этиши мумкин бўлган хавф-хатарларни бартараф этишга қодир, одамлар тинчлиги ва осойишталигига зиён етказиши мумкин бўлган хатти-ҳаракатларнинг олдини олишга қаратилган, пухта ишлаб чиқилган стратегия ва тактикани такомиллаштириш зарур. Терроручиларга қарши курашиш учун бир қолипдаги ёндашувлар ярамайди. Қонли террор, кўпорувчилик, таҳдика каби усуллар билан фаолият кўрсатувчи номунтазам тузилмалар билан анъанавий тактикани қўллаш лозим.

Офицерларни тайёрлашда уларни бир қанча мутахассисликларни ва эгаллаб турган лавозимларидан бир-икки поғона юқори бўлган вазифаларни бажара оладиган даражада қилиб ўқитмоқ зарур. Замонавий ахборот технологияларини жалб этиш орқали эса уларда тактик вазиятни ҳар томонлама баҳолаш, тоғ-чўл шароитларида махсус тактик вазифаларни бажаришга оптимал вариантлар ишлаб чиқиш кўникмаларини шакллантириш керак. Замонавий компьютер технологиялари ёрдамида қисқа муддат ичида операциялар ва сержантлар таркибини ҳисобга олиш ва турли шароитларда замонавий жанговар олиб бориш қобилиятига ва кўникмаларини шакллантириш имконияти бор. Биринчи навбатда улар ёрдамида округлардаги сержантлар тайёрлаш мактабларида кичик командирлар бўғинининг таълим жараёни шакллантириш кўзда тутилган. Бу мактаблардаги ўқитувчи ва йўриқчилар таркибининг касбий маҳоратларини оширишни, курсантларни тайёрлашнинг илғор усул, услубларини жорий этишни тақозо этади. Янгича педагогик технологиялар асосида таълим олаётганлар жангни ила тактик бўлинма билан ҳар томонлама таъминлаш, техника ва қурол-аслаҳани жанговар қўллаш тайёрлаш, қўл остидаги ҳарбий хизматчиларни ўқитиш ва тарбиялаш борасида мустаҳкам кўникмалар олишади.

Ислоҳотлар давомида барча тоифадаги ҳарбий хизматчилар билан тарбиявий ишлар олиб боришнинг усул ва услублари такомиллашмоқда. Бу ишга армиянинг профессионал асосга ўтишининг муҳим бўғини ва шарти сифатида қаралмоқда.

Ҳозирда Қуролли Кучлар сафидаги хизмат ҳақиқий мардлик ва ватанпарварлик мактабига айланди, ёшларимизнинг жисмоний ва маънавий етуклигини ҳамда жамиятимизнинг соғломлашувини таъминлади.

Самарали жанговар тайёргарлик, муддатли хизмат ҳарбий хизматчилари, сафарбарлик чақируви резервида хизмат ўтаётган фуқароларни маънавий-руҳий ва ватанпарварлик тарбиясини ташкил этиш тизими улар томонидан ҳарбий мутахассисликларни сифатли ўзлаштириш, жисмоний ва маънавий етуклик, Ватанга муҳаббат ва уни ҳимоя қилишга шайликка асосланган мустаҳкам ҳаётий нуқтаи назарни шакллантиришга йўналтирилган.

Қисмларда компьютер синфларининг пайдо бўлиши ҳарбий хизматчиларнинг ақлий салоҳиятларини ошириш, компьютер таълими усулларини жанговар ва ижтимоий-сиёсий тайёргарлик тизимига жорий этиш, муддатли хизматни ўташ даврида компьютер саводхонлиги асосларини ўзлаштириш имконини беради.

Ислоҳотлар барча тоифадаги ҳарбий хизматчиларнинг ижтимоий турмуш ҳамда хизмат қилиш шароитларини тубдан кўриб чиқиш ва яхшилашни, ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларини ижтимоий ҳимоялаш даражасини оширишни кўзда тутади.

Иккинчи чақириқ Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлисининг тўққизинчи сессиядаги ўз маърузасида республикамиз Президенти И.А.Каримов таъкидлаганидек, «Вояга етган ҳар бир йигит, ҳар бир фуқаро учун Қуролли Кучларимиз сафида хизмат қилиш ўз конституцион бурчини шунчаки адо этишдан иборат бўлмасдан, балки ҳарбий хизмат унинг учун нуфузли ва шарафли бир ишга айланиши зарур. Токи, у ўзи англаб, ўзи танлаб олган мана шу ҳарбий касб эвазига ҳаётдан муносиб ўрин ва эътироф топа олсин.

Ҳарбий хизматнинг қанчалик қийин ва масъулиятли, айни пайтда давлат ва жамият учун нечоғли зарур эканини ҳисобга олган ҳолда, бу хизмат учун тўланадиган ҳақ ҳам, рағбату ҳурмат ҳам шунга яраша бўлмоғи керак. Бизнинг ҳарбий қурилиш соҳасида олиб бораётган давлат сиёсатимизнинг асосий мазмун-моҳиятини ҳам ана шунда кўришимиз зарур».

Ватан ҳимоячиларига байрам табригида таъкидланган кўрсатмаларга асосан, муддатли ва шартнома асосида хизмат, офицерлар ва қўмондонлик таркиби хизматининг ўзига хос хусусиятларини ҳисобга олган ҳолда ҳарбий хизматчиларга ҳар жиҳатдан қулай яшаш шароитларини яратиш, уларни замонавий стандарт ва санитария меъёрлари талабларини ҳисобга олган ҳолда сифатли ва хилма-хил озиқ-овқат билан таъминлаш, овқатланиш учун қулай шароитлар яратиш режалаштирилган.

XXI асрда умумқўшин жанги олиб боришнинг нафақат мавжуд бўлган, шунингдек, янги усулларини ишлаб чиқиш, қуролларнинг янги турларини қўллаш шароитларида моҳирона ҳаракат қилиш катта аҳамият касб этади. Қисм ва бўлинмалар йилдан-йилга қурол ва ускуналарнинг янги намуналари, шу жумладан, ноқулай иқлим ва географик шароитларда, тоғда ва чўлда, қиш совуғи ва ёз жазирамасида, кечаю кундуз шароитларида жанг олиб бориш учун зарур бўлган электрон жиҳозлар билан таъминланмоқда. Бугунги кунда Мудофаа вазирлигининг бир қатор қисмлари базасида бутун ўқув йили мобайнида бўлинмалар шахсий таркибининг жанговар уюшқоқлигини изчил ошириб боришни кўзда тутувчи қисм ва бўлинмалар жанговар тайёргарлигининг янги дастури пухталаштирилмоқда.

Кўзда тутилган жанговар ҳаракатлар майдонининг ўзига хос шароитларида қўшин турларининг ўзаро тушунувчанлиги ва аниқ, тўла ўзаро ҳамкорлигига эришиш мақсадида тактик машғулотлар ва машқлар бугунги кунда комплекс тарзида олиб борилмоқда. Яъни, барча қўшин турлари бўлинмаларини жалб этган ҳолда, МХХ чегара қўшинлари, ИИВ ички ва қоровул қўшинлари ҳамда Фавқулодда вазиятлар вазирлиги бўлинмаларининг ўзаро узвий ҳаракатларини ташкил этган ҳолда, шунингдек, маҳаллий ҳокимият органлари, жамоат ташкилотлари иштирокида олиб борилмоқда.

Жанговар тайёргарлик дастурини сифатли амалга ошириш, муваффақиятларга эришишнинг муҳим таркибий қисми – бу жанговар шайлик бўйича мусобақаларни сифатли уюштиришдир. Буни биринчи марта энг юқори, республика даражасида энг яхши батальон, взвод, гуруҳ командири ва шартнома бўйича хизмат ҳарбий хизматчиси номига эришиш учун ўтказилган мусобақалар ҳам исботлаб турибди.

Ҳарбий ислоҳотларнинг янги йўналишлари ўз ҳаётини ҳарбий хизмат билан боғлаганларни ўз жанговар маҳоратини янада ошириш борасида меҳнат қилишга ундамоқда. Бизнинг ҳарбийларимиз бундан буён ҳам Ватанимизнинг муқаддас сарҳадларини, халқимизнинг тинч-осойишта ҳаётини ҳушёрлик билан қўриқлаш ва ҳимоя қилиш учун қўлларидан келган барча ишларни амалга оширадилар.

Подполковник Владимир КАЛОШИН, «Ватанпарвар» мухбири.

Ўзбекистон Республикаси «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши республика Мудофаа вазирлиги билан ҳамкорликда «Армия ва ёшлар» мавзуида давра суҳбати ўтказди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Олий Мажлиси Сенатининг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси Илгизар Собиров, «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Марказий Кенгаши раиси, сенатор Ботир Убайдуллаев, Мудофаа вазирлиги Тарбиявий ишлар бош бошқармаси бошлиғи подполковник Фарҳод Абдуллаев, Мудофаа вазирлиги Чақирув ва резервчиларни тайёрлаш бошқармаси бошлиғи ўринбосари полковник Анвар Абдураимов, Меҳнат ва аҳолини ижтимоий ҳимоя қилиш вазирлиги Ички ишлар вазирлиги, республика «Маҳалла», «Нуроний» жамғармаларидан вакиллар, пойтахт дорилфунунларининг толиби илмлари иштирок этдилар.

АРМИЯ ВА ЁШЛАР

Давра суҳбатини республика Олий Мажлиси Сенатининг Мудофаа ва хавфсизлик масалалари қўмитаси раиси Илгизар Собиров бошлаб берди. Мамлакатимиз Қуролли Кучлари тизимида олиб борилган ислоҳотлар, уларни амалга оширишда қонун устуворлигининг қай даражада таъминланганлиги, улкан ўзгаришларга ёшларимизнинг муносабати, уларнинг жамиятдаги мавқелари тўғрисида сенаторнинг мулоҳазалари катта қизиқиш билан тингланди.

Мамлакатимиз тараққиётини, нурли эртасини ёшларсиз тасаввур этиш қийин. Армиянинг асосий қисмини ҳам айнан ёшлар ташкил қилади. Айни кунларда Президент Ислом Каримовнинг «Муддатли ҳарбий хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган фуқароларни хизматдан бўшатиш ҳамда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларига навбатдаги чақирув тўғрисида»-ги Қарори ва Мудофаа вазирининг буйруғига кўра чақирилиш муддатини кечиктириш ҳуқуқига эга бўлмаган фуқаролар муддатли ҳарбий хизматга чақирилдилар. Бу ғоят масъулиятли жараён халқимизнинг диққат-эътиборида турибди. Табиийки, ҳар бир мавсумда мураккаблашиб, мукаммаллашиб бораётган чақирув ишлари юзасидан турли саволлар туғилади. Тадбирнинг асосий иштирокчилари ёшлар бўлиб, ислоҳотлар, ҳарбий хизмат, айниқса, чақирувнинг танлов мезонлари улар учун қизиқарли ва муҳим аҳамият касб этиши берилган савол-жавобларда ўз аксини топди.

Терроризм, наркобизнес, ёшлар ўртасида жиноятнинг ўсиб бораётганлиги дунё аҳлини ташвишга солаётган муаммолардир. Юртбошимизнинг Иккинчи чақириқ Олий Мажлис ўн тўртинчи сессиясида сўзлаган нутқида шундай сатрлар бор: «Халқаро террорчи кучлар қайтадан бирлашиб бош кўтараётган, ўта маккор ва ёвуз услубларни қўллаётган бугунги мураккаб вазиятда ҳаётнинг ўзи ...ҳар қандай тажовуз ва террорчилик хуружларининг олдини олиш, уларнинг мафкуравий заминини йўқотиш ва аввало, ёшларимизнинг қалби ва онги, соғлом тафаккури учун курашни тақозо этмоқда». Қизғин мулоқотлар жараёнида бу муаммолар ёшларимизни ҳам бефарқ қолдирмаётганлиги уларнинг ёшликка хос ҳаяжонли мулоҳазаларида ўзини намоён этди.

Матбуот саҳифаларида, радио, телевидение орқали бугунги Қуролли Кучлар фаолияти мунтазам ёритиб борилса-да, ёшларимизда айни кундаги армия ҳаётига бўлган қизиқиш катта эканлиги берилган саволларнинг кўплигидан ҳам билинди.

Бундай саволларга тарбиявий ишлар бош бошқармаси бошлиғи подполковник Фарҳод Абдуллаев атрофлича жавоб қайтарди. Қисқа муддат ичида амалга оширилган катта ишлар, профессионаллашув сари юз тутган шаклланаётган миллий армия, Қуролли Кучлар олдига қўйилган улкан вазифалар, бугунги кун ҳарбийлари мақоми ҳақида батафсил тушунтириш берди.

Қуролли Кучлар сафини сифатли бутлаш – бу шунчаки қўйилган, замонабоп чиройли талаб эмас. Соғлом оила муҳитида улғайган, жисмоний ва маънавий жиҳатдан етук, дунёқараши кенг, билимдон, ҳар қандай вазиятда ҳам ўзини йўқотиб қўймайдиган, ўзгалар тақдирига бефарқ бўлмаган қалби уйғоқ йигитлар адолатли танлов синовларида сараланадилар. Полковник Анвар Абдураимовнинг ана шулар ҳақида ҳар томонлама асосланган фикрларини йиғилганлар жиддий эътибор билан тингладилар.

Бўлиб ўтган тадбир ёшларимизда бугунги армия ҳақида етарли тасаввур бера олди, деб айта оламиз. Тадбирда иштирок этган бир гуруҳ ҳарбийлар ҳарбий хизмат турлари, уларнинг моҳияти, бир-биридан фарқли томонлари, шунингдек, энг илғор ҳарбий хизматчиларга бериладиган имконият ва имтиёзлар ҳақида кенг ва батафсил тушунтириб ўтдилар. Армия ва халқ якдиллигининг амалий ифодаси бўлган сермазмун тадбир баҳс-мунозара, савол-жавобларга бой бўлди.

Инобат ИБРОҲИМОВА, «Ватанпарвар» мухбири.

Сенинг ўғлонларинг, Ўзбекистон!

МАРДЛИК КАСБИН УЛУҒЛАЁТГАНЛАР

Донишмандлардан бири шундай лутф қилган: мол-давлатингдан айрилсанг — кўп нарса йўқотмайсан, номусингдан айрилсанг – анча нарса йўқотасан, мардлигингдан айрилсанг — ҳамма нарсангдан маҳрум бўласан. Ҳа, анча мулоҳазага чорловчи ҳикмат бу. Хизматим, касбим тақозоси билан одамлар орасида кўп юраман. Ҳикматда айтилган мардликни ўз манфаати йўлига сингдириб юборганларни ҳам кўп кўрганман. Шунда бу инсоний фазилат ўз моҳиятини йўқотади. Ахир манфаат аралашган жойга миннат аралашади. Мардлик эса яхшилик, эзгулик каби беминнат. Ўз манфаатингдан умумманфаатини устун қўя олганингдан юзага келади, мардлик. Бунинг устига бу тоифадаги одамлар қилаётган ишини – хоҳ қаҳрамонлик бўлсин, хоҳ эзгу иш бўлсин жасорат санашмайди. Шунчаки бир бурч, дея ўйлашади. Худди ана шу ерда мардлик туғилади. Салкам икки йил муқаддам жасорат кўрсатган оддий аскар, бугунги курсант Баҳодир Ҳусанов ҳам ана шундай қалб соҳиби. Миллий истиқлол мафкураси руҳида камол топган бу ўғлон мардликни худди шундай тушунади.

...30 март, якшанба. Соат чамаси ўн бир ярим. Баҳодир тезкор навбатчидан буйруқ олди. Унга кўра радиолокацион станцияни ишга тушириб, ҳаво сарҳадларимиз ҳимоясига киришмоғи лозим. Жанговар навбатчиликка биринчи бора тушиши эмас. Муайян тажрибаси бор. Синчковлик ва ўзига ишонч, қатъият билан хизмат вазифасига киришди. Турли хаёлларга берилиши, чалғишга ҳаққи йўқ. Навбатчилиги давомида юзлаб нишонларни кузатади. Фақат кузатиш билан иш битмайди-да. Нишонлар узоқлиги, йўналиши, хуллас, тегишли координаталарини аниқламоғи шарт. «Салом лочин, эркин сузавер», деб қўйди ичида мамлакатимизга тегишли «Боинг»ни кузатаркан. Ўзбекистонга тааллуқли самолётларни кузатиб, ғурурланиб қўяди посбон. Ахир байроғимиз рамзи остида парвоз қилаяпти-да. Хуллас, бу пўлат қушлар билан бирга парвоз қилаётгандек сезади ўзини. Соҳасини астойдил севишига бир ҳисобдан ана шу сабаб. Қолаверса, ҳаво сарҳадларимизни ҳимоя қилишда озгина бўлса-да улуш қўшаётгани учун соҳасига меҳр билан киришади. Баҳодирга осон тутиб бўлмайди. Вазифаси диққатни бир жойга жамлашни, ҳамиша ҳушёрликни талаб этади.

Соат 12.00. Радарга термулиб турган оператор кутилмаганда номаълум, давлат белгиси йўқ, графикда бўлмаган нишонни кўрди. Нишон қўшни ҳудуд тарафдан мамлакатимиз сарҳадлари томон учиб келаётганди. Оператор – оддий аскар Баҳодир Ҳусанов бу ҳақда зудлик билан тезкор навбатчи капитан Абдураҳмон Норқўзиевга хабар берди. Операторга йўриқнома бўйича жанговар вазифани бажаришда давом этишни буюрди, навбатчи. Посбон сарҳадларимизга пастлаб учиб келаётган номаълум нишон ҳақида навбатчи штурманга ҳам билдирув берди. «Координаталари, тавсифлари ҳақида зудлик билан маълумот берилсин!» буйруғини олгач, уни бажаришга киришди, Баҳодир. Бунинг масъулияти, мураккаблиги хусусида бир оз ойдинлик киритсак. Айнан шу пайтда оддий аскар Ҳусанов масъул бўлган йўналишда бошқа нишонлар ҳам бор эди. Ўз навбатида уларни ҳам кузатиш, муҳими номаълум нишон билан чалғитмаслик керак. «Чақирилмаган меҳмон» ўзбек посбонининг ўткир нигоҳларидан қочиб қутулолмади. Руҳий таранглик бир оз ортгани рост. Бироқ ҳеч қандай ҳаяжон, довдираш қамраб олгани йўқ. Шу сабабли ҳар дақиқада қўмондонлик пунктини, навбатчи штурманни аниқ маълумотлар билан таъминлаб турди. Ҳаво сарҳадларимиз ҳимоячилари жанговар шай ҳолатга келтирилиб, ҳамкорликда ҳаракат қилинди. Оддий аскар Баҳодир Ҳусановнинг ҳушёрлиги, сергаклиги, ўз бурчига садоқат билан ёндашуви туфайли ҳаво сарҳадларимизга киришга уринган нишон ўз вақтида аниқланиб, тегишли чора кўрилди.

БУГУННИНГ ПОСБОНИ

Президентимиз – Қуролли Кучларимиз Олий Бош Қўмондони Қуролли Кучларимизнинг ҳарбий маҳоратини ошириш, ҳар қандай вазиятда ҳам ҳар қандай машаққатли синовдан шараф билан чиқиш ҳарбийлардан нафақат жисмоний тайёргарликни, балки юксак ақл-идрок, интеллектуал салоҳият, алоҳида руҳий-маънавий хусусият ва фазилатларга эга бўлишни, энг замонавий қурол-яроғларнинг сир-асрорларини пухта эгаллашни тақозо этишини айтиб, бу ўз навбатида ҳарбий хизматчиларимизнинг мустаҳкам иродаси, фидойилиги, она юртга муҳаббат ва садоқатига боғлиқлигини таъкидлаган. Бундан келиб чиқиб, бугуннинг аскари қандай бўлмоғи лозимлиги хусусида бир оз фикр юритсак. Аввало, бугуннинг аскарига қўйиладиган талаблар ислоҳотлар талаблари, мавжуд ҳарбий-сиёсий вазиятдан келиб чиқади. Содда қилиб тушунтирадиган бўлсак, посбон десантчи бўладими, оператор ёки снайпер бўладими, ўз соҳасига касб сифатида ёндашиши керак. Касб сифатида ёндашдими, уни чуқур эгаллашга ҳаракат қилади. Бу эса ундан юксак ақл-идрок, интеллектуал салоҳият талаб қилади. Келинг, буни Баҳодир Ҳусановнинг хатти-ҳаракати мисолида кўриб ўтайлик. Баҳодир — Ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинларига қарашли қисмда оператор бўлиб, ўзига бириктирилган жанговар аслаҳани моҳирона бошқармоғи лозим эди. Вазифаси шугина холос, деб ўйласак хато қиламиз. У ҳолда ўқчи посбон қуролдан нишонга отишдан, механик-ҳайдовчи жанговар техникани бошқаришдан нарига ўтмаслиги керак эди. Одам — робот эмас, ҳар ҳолда. Унда ҳис-туйғу, инсоний фазилатлар бор. Демак, аскарнинг қуролини унинг ақл-заковати, интеллектуал салоҳияти, мустаҳкам иродаси, ўз халқига садоқати ҳам бошқариб туриши керак. Ахир, замонавий армияда аскар учун турникда тортилиб, тўсиқлардан сакраш, нишонга бехато отишнинг ўзигина камлик қилади-да. Баҳодир бугуннинг аскари бўлгани учун ҳам фавқулодда вазиятда ўзини мардларча тутди.

НОРМУРОД БОБОНИНГ НЕВАРАСИ

Мустақиллигимизнинг 12 йиллиги муносабати билан Президентимиз Фармонига биноан, оддий аскар Баҳодир Ҳусанов «Жасорат» медали билан тақдирланди. Бундайин хушхабар айниқса қишлоқда дув-дув гап бўлади-да. Бирови «Эшитдингларми, Маданият қишлоғидаги пайвандловчи Ғани Ҳусановнинг ўғли қаҳрамонлик кўрсатиб, давлат мукофотини олибди. Отасига раҳмат, шундай фарзандни тарбиялагани учун» деса, яна бири «Нормурод бобонинг невараси-да. Бобосига тортибди» дейди. Ҳа, Қашқадарёнинг Яккабоғида одамларга гап учун мавзу топилди. Табиатан қизиқ халқимиз бор-да. Соддадил қишлоқ одамлари йигитнинг мардлигидан гўё афсона тўқишди. «Буни қаранг, боласи тушмагур фалон-фалон ишларни қилибди», қабилида. Эл фарзанди элининг оғзига тушди. Келинг, шу ўринда қаҳрамонимиз ўсиб-улғайган хонадон аъзолари билан танишайлик. Баҳодирнинг отаси Ғани ака ҳалол меҳнати билан эл хизматида. Олти фарзанди бор — 4 ўғил, 2 қиз. Онаси — Ҳалима опа Ҳусанова ни ҳам маҳалла-кўйда яхши билишади. Фармонни ўқиган ҳамоно фарзандини табриклади. «Юзимизни ерга қаратмадинг, болам. Сен билан фахрланаман», деб. Саксонни қоралаган Нормурод бобо доим дуода. «Оқ фотиҳамни олиб, хизматга жўнаган. Бобосининг неварасида у», дея кўкрагига уриб қўяди.

Ҳатто, «Жасорат» медалини Мудофаа вазири неварасига топшириши тантанасида қатнашди. Нимасини айтасиз, бу воқеа Маданиятда роса овоза бўлди.

Гап келганда бир нарсани айтай. Баҳодир армиягача фермер-ўсимликшунос ихтисослигини эгаллаган... Қишлоқ фарзанди бўлгач, чорвага, ерга меҳри баланд. Буни қарангки, бу касби билан армияда ҳам эътибор қозонди. Ўзи масъул бўлган радиолокацион станция ёнида озгина бўш ер бор эди. Ерни ўзлаштириб, ўғит солиб, нўхат, райҳон, пиёз, помидор, кўкатлар экди. Албатта, жанговар вазифадан холи бўлган вақтларида шунчаки эрмак учун шуғулланди. Бу билан айтмоқчиманки, мақоламиз қаҳрамони бир ишга меҳр қўйдими, уни бекаму-кўст бажаришга уринади.

– Болаликдан синчковман. Радиолокацион станцияда хизмат вазифамни бошлаганда радардаги ёруғ нуқта бўлиб кўринаётган нишонларга ажабланиб қарадим. Наҳотки, шулар самолёт бўлса, дея ўйладим ичимда. Ҳатто ишонқирамай, югуриб ташқарига чиқиб, осмонга қараганман. Шунда масъулиятли вазифани танлаганимни янада аниқроқ ҳис қилдим. Менинг ўрнимда жанговар дўстларимдан қайси бири бўлганида ҳам ўша воқеада аниқлик билан иш тутарди. Масалан оддий аскарлар – Наврўз Матёқубов, Умрзоқ Азимов, Шавкат Шукуров, Анвар Боймуродов каби ўртоқларимни айтиб ўтишим мумкин. Биз бир-биримизни доимо қўллаб-қувватлаймиз. Дейлик, график бошланганда станцияни ўз вақтида ишга тушира олмай қолдик. Шунда жанговар дўстларим – операторлар ўзи масъул бўлган станция орқали менга тегишли нишонларни ҳам кузатиб, айтиб туришади.

Бу суҳбат, бу танишув унинг аскарлик фаолияти даврида бўлган эди. Бугун мақоламиз қаҳрамони Самарқанд олий ҳарбий автомобиль қўмондонлик-муҳандислик билим юрти курсанти. Ҳа, армия мактаби уни ана шундай тоблади, чиниқтирди. Шу боис, Баҳодир ҳарбийликни ҳаёти мазмунига айлантирди. Офицер бўлиш, Қуролли Кучлар шаклланиви йўлида хизмат қилишга бел боғлади. Ҳа, Нормурод бобо, ҳали неварангиз генерал бўлади, саркарда бўлади. Юрт ҳимояси йўлида жавлон уради. Истиқлол кашф этган Баҳодирларга қараб ғурурланасан, фахрланасан. Улар мардлик касбин улуғлаётганлар. Улар орқали буюк келажакни, истиқболни кўрасан. Оёғи ўз юртида, заминида томир отсин, нигоҳи бутун дунёни кузатсин, деган гап бор. Курсант Ҳусановга қараб шу ҳикматнинг моҳиятини кўрдим.

Майор Алижон САФАРОВ. «Ватанпарвар» мухбири.

ЯШАШ – МАВЖУДЛИК ДЕГАНИ ЭМАС

(Давоми. Боши 1-бетда).

Дунёқараши кенг, замон талабларини англаган капитан Тожиқулов курсантлик пайтидаёқ шундай ният қилганди: «Етук офицер бўламан, ўзбек ҳарбийси деган номни бошим узра кўтараман. Қуролли Кучларимиз шаклланувi йўлида астойдил хизмат қиламан». Ана шу улуғвор мақсад, ният йўлида тинмай изланди, соҳа илмини пухта эгаллади. Тиришқоқ, интилувчан бу ҳарбийни билим юртида олиб қолишди. 1997-1998 йилларда у взвод командири сифатида хизмат қилди. Қуролли Кучларимизга ўзи сингари билимдон, тажрибали офицерлар тайёрлаб беришда баҳоли қудрат улуш қўшди. 1999-2001 йилларда мотоўқчилар қисмида взвод командири сифатида фаолият кўрсатганда жамоаси ўқув машғулотларидан доимо ютуқларга эришиб келди. Тажриба бор эди-да. Посбон қалбига йўл топиш, уни руҳлантириш усулларини яхши ўзлаштирганди, Авазбек. Ҳар ҳафта учун машғулотлар жадвалини тузар, унга кўра жамоасидаги ҳарбий хизматчилар билан машғулот ўтарди. Бу билан иш битмасди. Билим юртида устозлик қилганидаги кўникмалари кўп қўл келарди, унга. Айниқса, жамоасидаги посбонларнинг билими, кўникмаларини текширишда. Қобилиятли офицер мотоўқчилар жамоасида штаб бошлиғи лавозимигача кўтарилди.

Ислоҳотларнинг энг муҳим йўналишларидан бири сержантлар тайёрлаш масаласига устувор аҳамият берилганлигидир. Мамлакатимизда сержантлар тайёрлаш мактаблари ташкил топганида уларга энг сара ҳарбий хизматчиларимиз устозликка, инструкторликка танлаб олингани бежиз эмас. Офицер Авазбек Тожиқуловни Самарқанддаги сержантлар тайёрлаш мактабига таклиф қилишди. Мана, Марказий ҳарбий округидаги бу ўқув маскани ташкил топганидан бери у ана шу даргоҳда. Вақт – оқар сув, деб шуни айтсалар керак-да. Ўзи тарбиялаган шогирдлари – кичик сержантлар бугун шу масканда инструктор. Демакки, бўлғуси кичик командирларга устоз. Шартнома бўйича хизмат кичик сержантлари Асқар Хушназаров, Жасур Рашидовлар ана шулар сирасидан. Ривожланган мамлакатларнинг сержант- инструкторлари ўз тажрибалари билан ўртоқлашиш учун мазкур мактабга ҳам келишган. Асқардек, Жасурдек инструкторларимизни, уларнинг олиб бораётган ишларини кўриб тан беришган, ҳатто. Ушбу сержантлар тайёрлаш мактабида бир неча бора бўлганим учун ҳам яхши биламан. Аниқроғи, ривожланган мамлакатлар инструкторларининг эътирофини ўз оғизларидан бир неча бора эшитганман. Ҳа, Авазбек сингари офицерларимиз ҳеч кимдан кам бўлмаган ана шундай ўғлонларни кашф этмоқда.

Авазбек оиланинг тўнғичи. Улар оилада 3 ўғил, икки қиз. Мамадиброҳим аканинг яна бир ўғли Комилжон ҳам ҳарбий. Катта лейтенант унвонида чегара қўшинларида хизмат қилаяпти. «Авазбек уйғотди ҳавасни. Акамдек ҳарбий бўламан, дея оёқ тираб олди. Юрт хизматига, Ватан ҳимоясига бораман, деб турса фахрланмай бўларканми. Фарзанди турли ёт унсурлар таъсирига тушиб қолиб, ота-онаси юзини қора қилганларни ҳам кўрганман. Комилжонимга ҳам оқ фотиҳа бердим. Мана, бугун ака-ука офицер бизга фақат раҳмат олиб келаяпти», дейди Мамадиброҳим ака. Таъкидлаш жоизки Мамадиброҳим ака ҳам, турмуш ўртоғи Одинахон опа ҳам тиббиёт ходимлари. Эл-юрт саломатлиги йўлида камарбаста инсон, улар. Авазбек рафиқаси Муҳаррамхон билан бир ўғил, биз қизни камолга етказишаяпти. Муҳаррамхон – педагог. Рус тили ва адабиёти ўқитувчиси. «Эрим билан соҳамиз деярли бир. Ахир, у ҳам таълим, тарбия билан шуғулланади. Биласизми, у кўпинча қўл остидагиларнинг характери, қобилияти хусусида сўзлаб, уларни тарбиялаш йўлида қилаётган ишларидан сўзлайди. Мен ҳам ўз фикрларим билан уни қўллаб-қувватлашга уринаман. Бу билан айтмоқчиманки, уйда ҳам ўй-хаёли хизматдаги юмушлари билан банд. Таълим-тарбия ишига эътибори юксак эканлиги фарзандларимиз тарбиясида ҳам акс этади. Ҳарбийнинг рафиқаси бўлиш масъулиятли ва шарафли. Менга ҳазиллашиб, «Хизмат юкининг ярмини сен тортаяпсан. Медалнинг ярми, ана олақол бутунича сеники», дейдилар». Муҳаррамхоннинг сўзларидан самимият балқиб турарди. Қолаверса, унинг сўзларидан меҳрнинг, муҳаббатнинг ҳароратини ҳис қилдим.

– Сержантлар тайёрлаш масаласига устувор аҳамият берилмоқда. Бу эса биздан катта масъулият талаб қилаяпти. Тайёрлаётган шогирдларимизнинг Қуролли Кучлар сафида қандай хизмат қилаётгани билан ҳам қизиқамиз. Энг муҳими, уларда етакчилик шаклланаяпти, – дейди капитан Тожиқулов.

Гоҳо Авазбек ҳарбийликка бағишлаган умри хусусида хаёл суради. Соҳа танлаб, адашмади. Эл-юртга фойдаси тегаяпти. Ватан ҳимоячиси деган номи бор. Ҳаётимизда бўлаётган ўзгаришларда, ислоҳотларда унинг ҳам улуши бор. Шулар хаёлидан ўтар экан, фахр, ғурур туйғулари қалбини тўлдиради. Кўриш, сезиш, юриш – булар яшаш дегани эмас. Мавжудлик шартлари холос. Одам «яшадим, яшаяпман» дея баралла айтиши учун жамиятга, эл-юртга нафи тегмоғи, ҳаётдан ўз ўрнини топмоғи лозим. Капитан Авазбек Тожиқуловнинг ҳаётий формуласи дейсизми, ҳаётий моҳияти – ана шундай.

Майор И. ТОЛМАСОВ.

ҲАР ЖАБҲАДА ЎЗЛИГИМИЗ НАМОЁН

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ҳа, пойтахт не даврларни бошдан кечирмади, дейсиз. Айниқса, 1966 йилги зилзиладан сўнг Тошкент қиёфаси сезиларли даражада ўзгарганлиги, шаҳарда бинолар, йўллар қурилиши жадал тус олганлигини эсламай илож йўқ. Аммо, у пайтдаги биноларнинг қурилиш услубида миллийликдан йироқлик кўзга ташланиб турганлигини алоҳида таъкидлаш лозим. Улардан миллатимизга хос маданият уфуриб турмаганлиги миллатпарвар қалбимизни ўртаганлиги рост.

Энди эса... мустақилмиз. Истиқлол берган неъматдан фойдаланиш, ҳар биримизга ўзгача ҳузур бағишлайди. Қилмоқчи бўлган ишимизни четдан келган бировларнинг эмас, кўнглимиз амри билан бажарамиз. Миллий услубда бино қурмоқчи бўлсак, «Нега ундай қиляпсан, бундай қил», деб ҳеч ким тепамизда турмайди. Кўприк қурмоқчи бўлсак, нуроний отахону онахонларимизнинг дуосини, олқишини оламиз. «Умрингдан барака топ, йўл қурган, кўприк солган савоб», дейишади улар. Негаки, улар бу кунларнинг қадрини сизу биздан яхши билади. Бу кунларни ардоқлайди. Бор гап, энди қилган ишимиздан ўзимиз завқ оламиз, ўзимиз ҳузур қиламиз. Шу билан биргаликда бошқалар ҳам. Тинч замонда меҳнат қилмоқ, бунёдкорлик ишларига бош қўшмоқ, келажак авлодга мустаҳкам пойдевор яратиб кетмоқ иши-ла банд бўлмоқни ҳар бир юртдошимиз ўзининг улуғ нияти деб билади.

Пойтахтимизда мустақилликдан сўнг қурилган муҳташам биноларга бир назар солинг. Уларга қараб, уста меъморларимизнинг чин маънодаги бунёдкорлик истеъдодини намойиш этганлигини кўрамиз. Ҳар бир қурилиш услуби меъморчиликдаги миллий анъаналаримизни акс эттириб турибди. Айтиш керакки, қайси соҳада янги бино қуришга эҳтиёж пайдо бўлса, бу эҳтиёж вақтида ижобатини топиб турибди. Олайлик, Ўзбекистон давлат консерваторияси неча йиллардирки, таъмирталаб бўлиб қолган эди. Дунёга машҳур қўшиқчию бастакорларни етиштириб бераётган бундай ўқув даргоҳининг номига муносиб бўлган, дунёвий шуҳрат шукуҳини бериб турадиган муҳташам, чиройли, қулай бино зарур эди, албатта. Мана, ҳозир бўлажак истеъдодларимиз консерваториянинг янги биносида бир олам орзулар билан таҳсил олишмоқда. Ё бўлмаса, собиқ асосий театр қурилишининг жаҳон ва миллат анъаналарига мос равишда қайта таъмирланиб, унга Ўзбек миллий академик драма театри мақоми берилгач, бу бинонинг жамоли бугунги санъатимизнинг ривожига ҳамоҳангликни билдириб тургандай, барчамизнинг кўзимизни қувнатади. Бир пайтлар ўтиш даврининг бошида томошабинлар сони камайиб кетган театр биносига бугун гуруҳ-гуруҳ бўлиб, бирор саҳна асарини кўриш иштиёқида кириб кетаётган ёшларни кўриб, фахрланамиз. Негаки, санъатимиз яна оёққа турди, драматик асарларнинг савияси ошди. Санъаткорларимизнинг ана шундай тараққиётига муносиб бўлгулик бино керак эмасмиди? Керак эди. Ана, яна бир бор ўша бинога назар ташланг. Эътибор қилган бўлсангиз, театр ё консерватория ҳовлисида бу биноларни тасвирга олаётган хорижий сайёҳлар, меҳмонлар ҳам юрган бўлади. Бу эса юртимиз довруғига яна довруғ қўшади.

Пойтахтимизга чин маънодаги саёҳат учун келган одам аввало нима қилади? У аввало, Юнусободдаги телеминорага чиқади. Шундай эмасми? Чунки ҳақиқий гўзаллик тепадан қараганда яққол кўринади. Ё бўлмаса, Тошкент аэропортидан учаётган ё унга қўнаётган йўловчи пастга бир қараса бўлди, пойтахтнинг қулочга сиғмас ҳудуди, унинг бетакрор кўрки шундоқ кафтдагидек намоён бўлади-қўяди. Бу гўзалликка узоқдан гувоҳ бўлиш эса ундан ҳам мароқли. Водийдан пойтахтга отланган йўловчи Қамчиқ довонининг юқорисидан пастга бир қарасин, бўлди, узоқдаги шаҳарнинг тароватi қалбини ҳаяжонга чулғамай қўймайди. Юртимизга келадиган сайёҳлар, тўғри аввал, Самарқанду Бухорони, Хиваю Урганчни кўради. Тарихимиз билан қизиққан одам нега энди замон нафаси уфуриб турган биноларга ҳам қизиқмасин экан. Пойтахтимизнинг бугунги қиёфаси уларда катта қизиқиш уйғотади, албатта.

Иқтисодий соҳадаги ўзгаришларни тилга олмасдан илож йўқ. Республика миқёсида фаолият кўрсатувчи жамики банкларнинг осмонўпар бинолари шаҳарнинг устунлари, суянчиқлари каби кўз олдимизда қад кўтариб турибди. Бу биноларда фаолият кўрсатаётган юртдошларимизнинг асосий қисмини ёшлар ташкил қилади. Қони қайноқ, қалби жўшқин, кўкси Ватан, миллат фахри билан тўла бундай ёшларнинг қадамидан ўт чақнайди. Уларга шундай чиройли, муҳташам биноларда ишлаш нега ярашмасин экан? Пойтахтимизда шу пайтгача фойдаланилмаётган кўримсиз ҳудудлар жуда кўп эди. Истиқлолдан сўнг бундай жойларда меъморларимизнинг чин маънодаги маҳорати натижаси ўлароқ, турли зарур иншоотлар билан биргаликда табаррук ва обод зиёратгоҳлар қад кўтарди. Мамлакатимизда бундай эзгу ишлар ҳалиям давом этмоқда. Мамлакатимиз Президенти Ислом Каримов шу йил 19 март – умумхалқ ҳашари куни пойтахтимиздаги қурилиш ва бунёдкорлик ишлари билан шахсан ўзлари бориб танишдилар. Айниқса, Ўзбекистон Миллий боғи ва Эски шаҳар ҳудуди билан боғлиқ қурилишлар Юртбошимизнинг диққат марказида бўлди. Юртбошимизнинг бу жойларда амалга оширилаётган қурилиш ишлари ҳақида билдирган фикр-мулоҳазалари нафақат бунёдкорларимизга, бутун халқ, ёшларга янада тетиклик бағишлади. Негаки, бу эзгу ишлар бошқа бировлар учун эмас. Шу азиз юртда тер тўкиб, ҳалол меҳнат қилаётган фидойи халқимиз учун. Юксак орзуларни дилига тугиб яшаётган ақл-заковатли ёшларимиз учун амалга оширилаяпти.

Тошкентга илгари келмаган ҳайдовчи йўлдаги қулайликлардан мамнун бўлади. Негаки, шаҳарнинг энг зарур нуқталарида янги кўприклар қурилгач, йўл ҳаракатидаги баъзи ноқулайликларга тамоман чек қўйилди. Қадимда ҳам ота-боболаримиз ўз юртида катта анҳору дарёларда халқнинг узоғини яқин қилиш савоби илинжида кўприклар қуришиб, кўп эзгу амалларни қилишган. Бугун ҳам мамлакатимизда амалга оширилаётган бунёдкорлик ишлари миллатимизнинг қадимий анъаналари давом этаётганлигидан далолат беради.

Ҳар қандай одам мамлакат ҳақида фикр юритганида, аввало, пойтахт қиёфасини кўз олдига келтиради. Муҳташам бинолар, қурилиш услубидаги бардавом анъаналар эса бизнинг, халқимизнинг маданияти, салоҳиятидан дарак беради.

Шубҳасизки, нафақат пойтахтимизда, балки юртимиз вилоятларида қурилган ва қурилаётган ҳар қандай бино, иншоотнинг қиёфаси, пухталиги аввало, биз истаган баҳога, қолаверса, жаҳон андозаларига, замон талабларига жавоб бера олади.

Салим АШУРОВ.

Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари тизимида

РАҚОБАТ МАҲОРАТНИ ОШИРАДИ

Юртбошимиз ташаббуси билан Қуролли Кучларимизда анъанавий тарзда ўтказилиб келинаётган «Энг илғор мутахассис» кўрик-танлови бизнинг Ички қўшинларимиз шахсий таркиби орасида ҳам катта қизиқиш уйғотди. Ўтган йил ўқув мавсумида, танловнинг ҳал қилувчи учинчи (республика) босқичида «Энг илғор взвод командири» номинациясида Ички қўшинларнинг ҳам саккиз нафар офицери иштирок этишди.

Албатта, бунда ҳар биримизнинг хизмат вазифаларимиз фарқ қилиниши инобатга олинди. Шунинг учун, менинг фикримча танлов ташкилотчилари ҳарбий учкураш ва тест саволлари орқали энг кучлини танлашга қарор қилгани адолатлидир. Чунки, ҳозир ҳар бир офицернинг лавозимидан қатъи назар жисмонан бақувват ва ақлан баркамол бўлишини давр талаб қилмоқда.

Рақобат жуда кучли бўлганлигига яна бир далолат – танловда тўплаган балларим иккинчи ўринни эгаллаган катта лейтенант Ҳамидулла Маматовнинг жамғарган балларидан унча фарқ қилмади. Учинчи ўринни катта лейтенант Ҳабибулло Ортиқов эгаллади.

Уч кун мобайнида бўлиб ўтган беллашувлар менинг ёдимда ёрқин ва унутилмас таассуротлар қолдирди. Сабаби, мен ИИВ Ички қўшинларида «Энг илғор взвод командири» номинацияси бўйича ғолиб деб топилган эдим. Мазкур ўқув мавсумида ҳам ўз устимда жиддий ишлаб, тайёргарлик кўрмоқдаман. Бу йил ҳам ғолиблар сафида ўзимни кўриш ниятим йўқ эмас.

Катта лейтенант Соҳиб ЎЛМАСОВ.

ХИЗМАТИ «ЖАСОРАТ»ГА ЛОЙИҚ

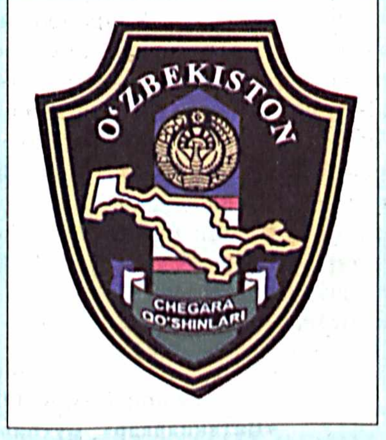

Кичик сержант Шомурод Ҳакимов Мустақиллигимизнинг шодиёналари арафасида давлатимизнинг юксак мукофоти «Жасорат» медали билан мукофотланган.

– «Жасорат» медали нафақат менга, балки, барча сафдошларимга берилган деб биламан, – дейди у. – Бу менга янада кўтаринки руҳ бағишлаб Давлат чегараларини қўриқлаш ва ҳимоя қилишда куч-қувват бағишлайди.

Шомурод Қашқадарё вилоятининг Чироқчи туманидан. Оддийгина қишлоқ фарзанди. Мактабда аъло баҳоларга ўқиган. Уч босқичда ўтадиган фан олимпиадаларида фаол қатнашиб, мактабнинг фахри саналар эди.

У 1999 йилдан ҳарбий хизматда. Ҳаёт мактаби мураккабликларига қарамасдан уни ўзига тортди. Йигит киши учун чегарада хизмат қилишдан кўра муносиброқ вазифа йўқ, дея ишонч билан ўйлади у. Ва муддатли хизматни ўтаб бўлгач, шартнома асосида хизматни давом эттириб келмоқда. 2002-2003 йиллар сержантлар тайёрлаш мактабида билимларини янада мустаҳкамлади.

Хизмати давомида намунали хулқи, фидойилиги билан барчанинг ҳурматига сазовор бўлди. Сидқидилдан бажарган хизматлари учун қўмондонлик томонидан бир неча бор рағбатлантирилди.

Моддий товар буюмлари Давлатимиз чегарасидан ноқонуний йўл билан олиб ўтилаётган вақтда кичик сержант Шомурод Ҳакимов ҳушёрлик намуналарини кўрсатиб, тўхтатиб қолишда фаол иштирок этди. Бундан ташқари, ажал уруғи ҳисобланган гиёҳвандлик моддаларининг катта миқдорини тўхтатиб қолишда ҳам унинг салмоқли ҳиссаси бор. Жасур йигитнинг хизматлари муносиб тақдирланди.

Капитан Раззоқ ШОЙМАРДОНОВ.

БДИТЕЛЬНЫЙ ЧАСОВОЙ

Рядовой Куваншбек Уразбеков, призванный из Куйи-Чирчикского района столичной области, служит в Караульных войсках около четырех месяцев, но уже зарекомендовал себя умелым воином. С первых дней он проявляет старание и усердие в службе и учебе, настойчиво совершенствует свои знания и навыки, старательно изучает требования воинских уставов и запоминает все, чему учат его командиры. То, что он отлично знает обязанности часового и умело может действовать при осложнении обстановки, Куваншбек доказал недавно в ходе несения службы на посту.

...Вынашивая свой черный замысел безнаказанно уйти от заслуженной меры наказания, преступник не один день внимательно изучал службу часовых, особое внимание обращал на «новичков», рассчитывая, что они-то как раз и могут растеряться и допустить оплошность. Выбрав темное время суток, он сделал резкий рывок в сторону ограждения за какие-то считанные мгновения преодолел первый забор, но... громкий и требовательный окрик часового рядового К.Уразбекова «Стой, стрелять буду!», его уверенные и решительные действия с оружием охладили злоумышленника, заставили его остановиться и отказаться от дальнейшего осуществления своих преступных намерений.

Прибывшие по сигналу часового тревожная группа караула и наряд контролеров изъяли нарушителя из запретной зоны.

Бдительный часовой рядовой К.Уразбеков поощрен командиром, а его умелые действия на посту поставлены в пример всему личному составу.

Николай ЧУРСИНОВ, полковник в отставке.

ҚУТҚАРУВЧИЛАР ДОИМ ШАЙ

Инсонпарварлик, аҳоли хавфсизлигини таъминлаш қутқарувчи-халоскорларнинг асосий шиорига айланган. Буни бошқарма қутқарувчилари томонидан амалга оширилган ишлар таҳлилидан билиб олиш мумкин. Рақамларга назар ташлайдиган бўлсак, 2005 йилнинг ўтган уч ойи давомида Тошкент шаҳар Фавқулодда вазиятлар бошқармаси «Қутқарув хизмати»га ёрдам ва маслаҳат сўраб пойтахтимиз аҳолисидан ҳамда ташкилотлар ва муассасалардан 16620 маротаба мурожаатлар келиб тушди. Юқорида қайд этилган мурожаатлардан 291 таси инсонлар ҳаёти хавф остида қолиши ва фавқулодда вазиятларга олиб келиши мумкин бўлган ҳолатлардир.

«Қутқарув хизмати» тезкор ходимлари томонидан лифт ичида қолиб кетган кўплаб фуқаролар, ёш болалар, болали аёллар, қариялар, ногиронлар чиқариб олинди. Тошкент шаҳар Соғлиқни сақлаш бош бошқармасининг тез тиббий ёрдам хизмати ходимлари билан биргаликда воқеа содир бўлган жойларга чиқиб, ўрнидан тура олмайдиган кекса ногиронларга тезлик билан биринчи тиббий ёрдам кўрсатилиб, уларнинг ҳаёти сақлаб қолинмоқда.

«Қутқарув хизмати»нинг беминнат дастёрлари томонидан пойтахт ҳудудида содир бўлган йўл-транспорт ҳодисаларида жабрланган кўплаб фуқароларга ҳар томонлама ёрдам кўрсатилди.

«Қутқарув хизмати» ходимларига ўзлари ва яқинлари номидан кўрсатилган ёрдам учун миннатдорчилик хатлари келмоқда. Қутқарувчилар ҳам ўз навбатида бу ишончни оқлаш йўлида бор куч-маҳоратларини ишга солишмоқда. Фавқулодда вазиятлар натижасида жабр чеккан инсонларга ёрдам бериш ҳар биримизнинг инсонийлик бурчимиздир.

У.ЖУМАБОЕВ.

Идеология терроризма

Айдын ГУДАРЗИ

Хизб ут-Тахрир аль-ислами: МИФЫ И РЕАЛЬНОСТЬ

(Продолжение. Начало в предыдущих номерах).

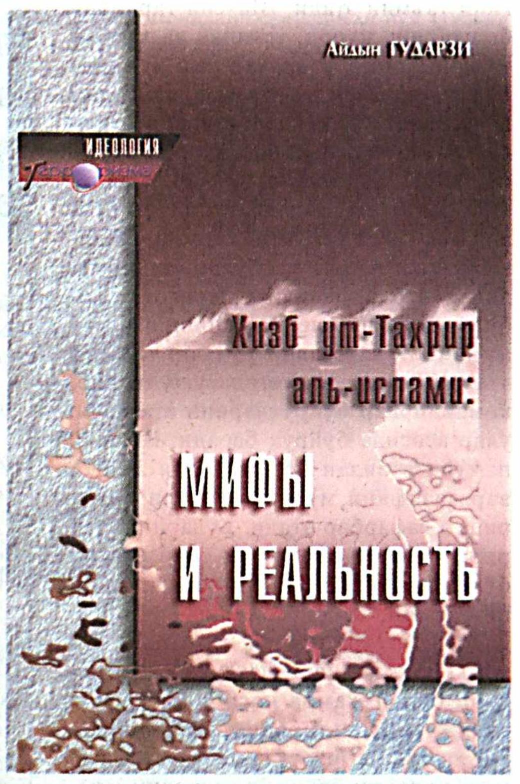

Не знали мои собеседники и о том, что ненависть их идола Набхани к мировому сообществу усилилась после 14 мая 1948 года, когда Израиль под эгидой Организации Объединенных Наций провозгласил свою независимость. Не ведали они и того, что уже 15 мая 1948 года армии пяти арабских государств — Египта, Иордании, Сирии, Ирака и Ливана — вторглись на территорию Израиля с целью уничтожения нового государства и что в этой войне активное участие принимали боевики движения «Братья мусульмане».

Военные действия между армией пяти арабских стран и Израилем завершились 7 января 1949 года, и после подписания 12 февраля 1949 года соглашения о перемирии с Израилем «Братья» обвинили руководство Египта и других арабских стран в «позорном поражении мусульман» и развернули террор, первой жертвой которого стал премьер-министр Египта Махмуд Нукраши. Его убийство стало началом жестких репрессий против самих активистов движения и физической ликвидации их верховного наставника Хасана аль-Банна, исполненной спецслужбой Египта 12 февраля 1949 года. И хотя в те дни в Египте было введено военное положение и отменены все демократические свободы, Набхани, перебравшийся из Египта в сектор Иерусалима, подконтрольный Иордании, арестован не был. Он не принимал прямого участия и в более поздних беспорядках, происшедших в Каире 26 января 1952 года и вошедших в историю страны как «черная суббота»: в этот день не без участия членов «Братства» в городе было подожжено свыше 700 зданий, погибло 26 иностранцев.

Воспользовавшись ситуацией, новое «беспартийное правительство» ввело чрезвычайное положение и начало репрессии против религиозных радикалистов, воспитывающих партизан, против профсоюзов и демократических организаций, против коммунистов и социалистов. А 9 сентября 1952 года и вовсе был издан закон о реорганизации политических партий, на основании которого партии были подвергнуты «чистке». К 17 же января 1953 года в Египте все политические партии были распущены с конфискацией их имущества. И лишь решение о роспуске движения «Братья мусульмане» было отменено — не без вмешательства короля Саудовской Аравии.

Но не столько сам факт роспуска политических партий и движений, сколько общая обстановка в Египте и окончательное неверие в возможность построения теократического халифата силами движения «Братьев мусульман» стали для Набхани главными аргументами в пользу принятия окончательного решения организовать Хизб ут-Тахрир. Хотя как осторожный политик он не стал разрывать отношений с «Братьями». На это не повлияли даже события 1964 года, о которых будет рассказано позже.

VI. Изгой хочет стать идолом

Организационный процесс формирования первой ячейки Хизб ут-Тахрир совпал с провозглашением Египта республикой. 17—18 июня 1953 года в стране был ликвидирован Регентский совет и объявлено о свержении королевской династии Мухаммеда Али, правившей Египтом на протяжении 142 лет. 29 марта 1954 года в ходе непростой политической борьбы Гамаль Абдель Насер (Г. А. Насер) стал главой старого правительства, переформированного им 18 апреля 1954 года, — правительства, которое объявило своего нового лидера военным губернатором Египта.

Знал ли Набхани в 1954 году о намеченной «Братством» на 26 октября попытке покушения на нового прозападного лидера Египта Гамаль Абдель Насера, готовившего в Александрии народные торжества по случаю эвакуации английских войск из Египта? Положительно или отрицательно на этот вопрос сегодня ответить никто не решится. Но факт, что покушение послужило началу новых репрессий, развернутых против движения «Братьев-мусульман». Несколько тысяч его членов были заключены в тюрьмы. Шесть человек казнены, восемь приговорены к пожизненной каторге. К октябрю 1955 года число заключенных из числа членов движения достигло 3 тысяч человек. Сами хранители тайн Хизб ут-Тахрир из числа первых руководителей об этом факте умалчивают, поддерживая миф о чистоте и миролюбии основателя организации, одновременно поддерживая десятилетиями распространяемый ими же второй миф о мирных методах распространения призыва к восстановлению современной халифатской государственности.

К 1955 году Набхани как вдохновитель Хизб ут-Тахрир уже обладал практикой политического лидера, научившись многому еще в движении «Братьев мусульман». Но, являясь одним из идеологов «Братства», он из соображений собственной безопасности исключительно редко выступал на собраниях даже перед руководящим составом движения. Объяснить это можно особенностями его характера, склонного к подражанию скрытной форме миссионерства, практикуемого его религиозными кумирами из давней истории ислама.

Из современных Набхани теоретиков на его религиозное мировоззрение влияние имел второй, не менее фанатичный, чем Хасан аль-Банна, лидер — Сайид Кутб. Личность сама по себе более чем примечательная хотя бы потому, что Сайид Кутб написал (1954 г.) свой знаменитый тафсир «Фи зилал ал-Куран» и ряд других работ, вкупе составивших основу идеологии движения «Братьев мусульман».

Интеллектуал, получивший образование в США, увлекавшийся одно время социалистическими идеями, Кутб никогда не отрывался от фундаменталистских представлений об исламе. Его взгляды были более радикальными в отношении методов искоренения «языческого невежества». По его мнению, сознание современников-мусульман разъедалось влиянием прозападного курса государственной политики Египта. Единственным методом восстановления чистого ислама, по его мнению, мог быть «военный джихад, объявленный как против иностранных кяфиров, так и против руководителей Египта — вероотступников». Первым в списке числился Гамаль Абдель Насер. В 1964 году Сайид Кутб по приговору суда как главный вдохновитель заговора именно против Насера был приговорен к казни через повешение.

Многие идеологические тезисы Набхани, написанные для «Братства», после 1953 года перекочевали в его обращения к членам созданного им движения Хизб ут-Тахрир: «Политическая борьба подразумевает противостояние кяфирскому колониализму, битву за освобождение уммы от господства и авторитета кяфиров. Необходимо искоренить их влияние в идеологической, политической, экономической и военной сферах».

После всех репрессий против членов движения «Братства» Набхани в одной из своих статей написал следующее: «Основная цель движения «Братьев-мусульман», посвященная единению мусульман в одном государстве, не достигнута. Необходимо, чтобы каждый, считающий себя мусульманином, стал борцом за преобразование общества, направляя заблудших к Общине добра. Община добра — это Государство добра — Халифат. Важны более интенсивная пропаганда и безостановочное привлечение новых и новых соратников. Важна их подготовка к протестным акциям политического и морального характера, направленная против действующих режимов».

Это был не единственный тезис тех лет, призывающий к восстановлению славы халифата периода правления первых четырех халифов. «Поскольку халифат был разрушен после Первой мировой войны, — записал Набхани для текста «Программы партии Хизб ут-Тахрир», — мусульмане жили без исламского государства и без исламских правил. Поэтому работа по восстановлению халифата является решающим обязательством, которое ислам возлагает на всех мусульман. Этого обязательства невозможно избежать или заменить. Любое пренебрежение в исполнении этого долга является великим грехом, за совершение которого Аллах сурово карает. Посланник Аллаха сказал: «Любой, кто умрет без обета верности Халифату, умрет смертью язычника».

Сегодня, повторяя практику, заложенную в лице тайно провозглашенного в 1953 году Амир-киедат ул азам в лице Набхани, каждый, вступающий в партию Хизб ут-Тахрир, дает присягу на верность восстановлению халифата и уже существующему халифу.

Что на все это можно сказать? Совершенно очевидно, что Набхани твердо надеялся обрести посмертный статус очередного «посланника Аллаха». И это утверждение, возникшее в ходе исследования литературы Хизб ут-Тахрир и биографии ее основателя, возникло вовсе не случайно.

После смерти Набхани текст Программы редактировался несколько раз, сохраняя основу заложенной им идеи — объявления эпохи возрождения халифата. В редакции от 9 мая 1985 г. идеологи Хизб ут-Тахрир уже подразумевали под партийной деятельностью Набхани «миссию посланца», не решаясь прямо сослаться на слова Пророка Мухаммада об обновлении ислама каждые 100 лет: «В начале (аль рас) каждого столетия Бог посылает того, кто обновляет этой (мусульманской) общине дело ее веры».

(Продолжение следует).

Сержантлар — армиямиз суянчи ва таянчи

ЮКСАКДИР, УСТУВОРДИР МАҚОМИ

Қуролли Кучларимиздаги ислоҳотлар замирида сержантларга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Бугун сержант мақоми ҳар доимгидан юксак, устувор. Уларга армиямиз суянчи ва таянчи, аскарларнинг яқин устози деб қаралмоқда. Келинг, аввало ислоҳотлар талабларидан келиб чиқиб, сержант ким, унинг замонавий армиядаги вазифалари, мажбуриятлари нима, деган саволга жавоб излаб кўрайлик.

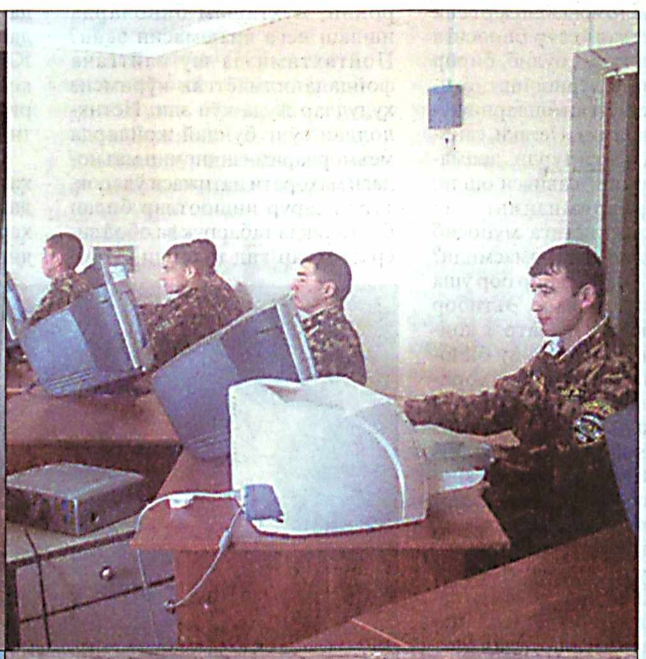

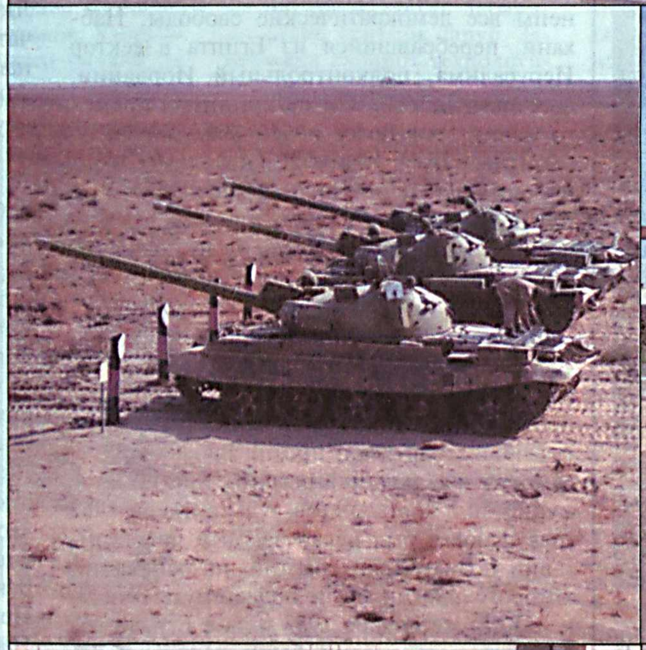

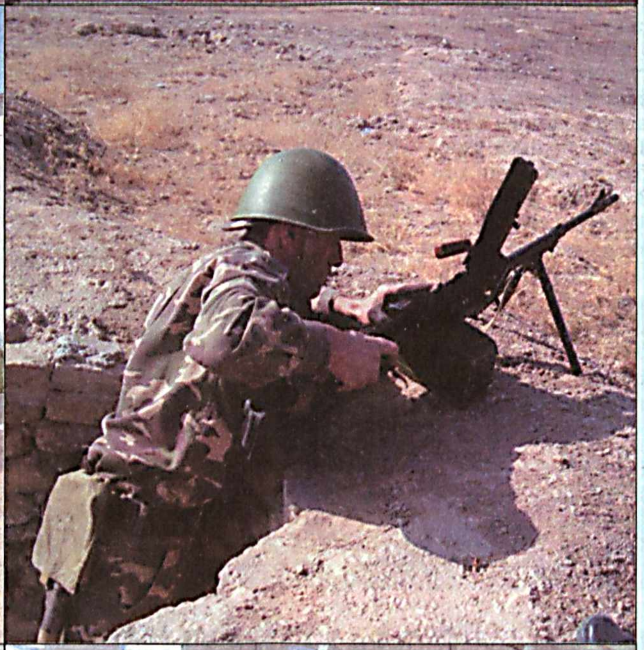

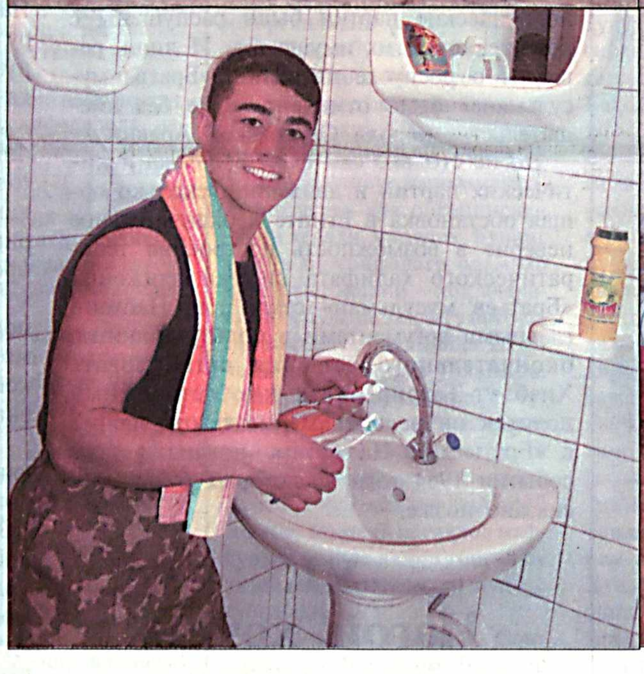

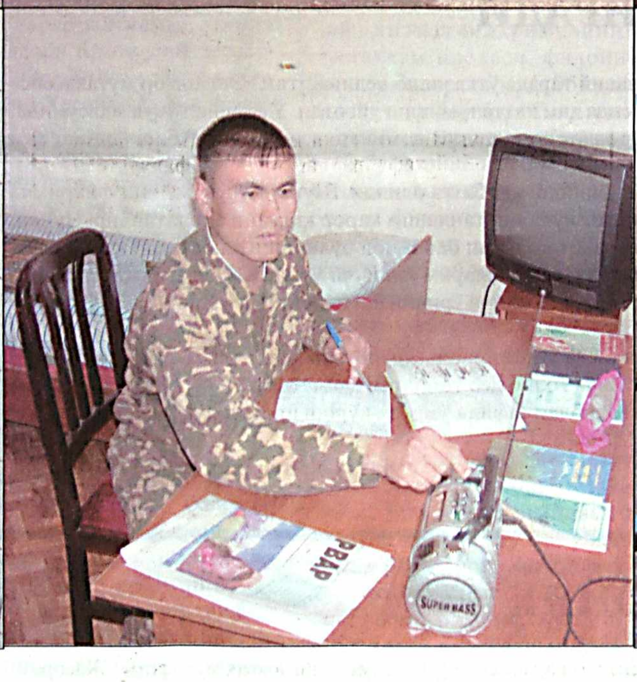

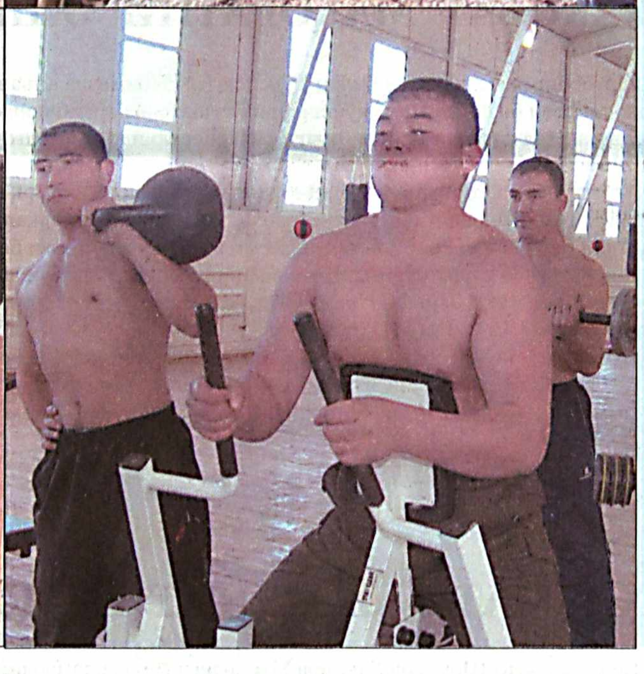

Сержант ўзига бўйсунувчи, яъни қўл остидагиларни жанговар, ижтимоий-сиёсий тайёргарликлар бўйича ҳар томонлама тайёрлайди, ҳар қандай шароитда энг мураккаб вазифаларни бажаришда уларнинг руҳий тайёргарлигини таъмин этади. Шахсий таркибни бошқариш, қурол, техника ва ҳарбий мулкни доимо жанговар шай тутишда бўлинма командирига амалий ёрдам кўрсатади. Қўл остидаги аскарлар билан мустақил, шунингдек, тактик, ўт очиш, махсус тайёргарликлар ва индивидуал-тарбиявий ишлар дастури бўйича машғулот ўтказади, сержант. Жанговар ҳолатларда эса бўлинманинг тўлиқ жанговар шайлиги, жанговар қобилиятини, шахсий таркибнинг юксак маънавий-жанговар руҳини таъмин этади. Тактик вазиятни тушунтириб, командирлар буйруқларини етказади, улар асосида буйруқ беради. Шахсий намунаси билан посбонларни жанговар вазифани муваффақиятли бажаришга сафарбар этади. Буларнинг барини сифатли бажариш учун етакчи бўла олиши лозим. Қўл остидагиларни билими, тажрибаси билан ўз ортидан эргаштира олиши, моҳирона командирлик қилиши, шахсий кўрсаткичлари билан жамоа посбонлари ўртасида ҳурмат, эътиборга сазовор бўлиши лозим, дегани. Сержант вазифаси, мажбуриятларидан айримларини санадик, холос. Шуларнинг ўзидан ҳам кўриниб турибдики, сержант Қуролли Кучларимиздаги асосий бўғинлардан бири. Хуллас, ислоҳотлар сержантлар тайёрлаш масаласига янгича эътиборни илгари сурди. Бунинг самараси сифатида тўртта ҳарбий округимизда сержантлар тайёрлаш мактаблари ташкил топди. Бугун сержантлар тайёрлаш мактабларимиз янгича қиёфа касб этиб бормоқда. Мазкур ҳарбий ўқув масканлари замонавийлаштирилиб, энг илғор технологиялар, жиҳозлар билан таъминланяпти. Бугун ишонч билан айта оламизки, бундай масканлар ривожланган мамлакатлардаги ана шундай ўқув юртларидан қолишмайди. Замонавий моддий-ўқув базаси билан ҳам, сифатли мутахассислар тайёрлаши билан ҳам. Хорижлик ҳарбийлар сержантлар тайёрлаш мактабларимизда бўлишганида уларнинг эътирофларини ҳам кўп бора эшитганмиз. Сержантлар тайёрлаш мактабларидаги йўриқчи-ўқитувчилар таркиби профессионаллашди. Ўқув-тарбиявий жараён сифатли ташкил этилиши учун шароитлар яратилди. Сержантликка номзодларни танлашнинг муайян тизими жорий этилди. Ҳарбий хизматчиларни сержантлар тайёрлаш мактабига йўллашда уларнинг умумтаълим, интеллектуал даражасига катта эътибор қаратилмоқда. Мазкур мактабларни битириб, қўшинларга йўлланма олган сержантларнинг хизматдаги натижалари ўрганилиб, таҳлил қилинаяпти. Хуллас, буларнинг бари асл профессионалларни, армиямиз учун ҳақиқий суянч, таянч бўла оладиган сержантларни тайёрлашга қаратилган.

Қуролли Кучлар Бирлашган штаби бошлиғининг буйруғига биноан, ҳарбий округлар сержантлар тайёрлаш мактаблари ўртасида 2003-2004 ўқув йилига кўра танлов ўтказилиб, энг илғор ўқув маскани аниқланди. Бу янгиликдан кўзда тутилган мақсад сержантлар тайёрлаш мактабларида ўқув-тарбиявий жараённи назорат этишни ташкил қилиш, сержантлар таркибини тайёрлаш сифатини оширишдан иборат эди. Якуний натижаларга кўра, Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ сержантлар тайёрлаш мактаби ортда қолган ўқув йили ғолиби бўлди.

Шу ўринда мазкур сержантлар тайёрлаш мактабининг моддий-ўқув базаси, шарт-шароитлари билан қисқача танишсак. Дастлаб компьютер синфини кўздан кечирамиз. Бу ерга энг замонавий компьютерлар ўрнатилган. Ушбу синфга капитан Музаффар Исабоев масъул. "Эксел ойнаси", "Ворд ойнаси" чиройли қилиб ёзиб қўйилган. Компьютер билан илгари ишламаган ҳарбий уларга қараб, ўрганади.

Ўқув режаси асосида белгиланган соатларда компьютердан сабоқлар берилади. Ички қўшинлар махсус тактикаси синфидамиз. Унга майор Бахтиёр Бердиёров масъул экан. «Назарий билимлар, маърузаларни шу ерда ўтамиз, вилоят Ички ишлар бошқармаси полигонида эса амалий машғулотлар ўтилади. Дейлик, бўлғуси кичик сержантлар гаровга олинганларни озод этиш бўйича машқ ўтказиш учун махсус жиҳозланган жойда шуғулланишади. Шунингдек, оммавий тартибсизликларни бартараф этиш машқларини ҳам бажаришади", дейди жумладан майор.

Шуни таъкидлаш жоизки, 2004 йилда қайтадан таъмирланиб, ишга туширилган мазкур синф хонасида бир талай ўзгаришлар бор. Моддий-ўқув базаси ҳар томонлама такомиллашди. Масалан, курсант муддатли ҳарбий хизматини бошқа қўшин турида ўтаган бўлиши мумкин. Демак, Ички қўшинларда хизмат қилиш у учун талай янгилик, ўзига хосликларни тақозо этади. Ички қўшинлар тактикаси синфидан эса у қўшин тури, вазифаси ҳақидаги барча кўргазмали маълумотларни топади.

Ўқув биносида яна бир синф бор. Бу – оммавий қирғин қуролларидан ҳимояланиш машғулотлари синфи. Бугунги ҳарбий-сиёсий вазият шуни кўрсатмоқдаки, посбонлар оммавий қирғин қуролларидан ҳимояланиш сир-асрорларини пухта эгаллашлари шарт. Халқаро террорчилар ўз ёвуз мақсадларини амалга ошириш йўлида бундай қабиҳликдан – турли кимёвий, бактериологик қуролларни қўллашдан ҳам тойишмайди. Шунинг учун бу борада бўлғуси профессионалларга пухта сабоқлар берилади. Мазкур машғулотлар синфига тажрибали офицер — подполковник Санъат Ибрагимов масъул. Синфда оммавий қирғин қуроллари ҳақида, улардан ҳимояланиш воситаларини кийиш, қўллаш хусусида кўргазмали маълумотларни топасиз. Проектор орқали синфдаги экранга тасвирлар туширилади. "2004 йилнинг май ойидан ушбу сержантлар тайёрлаш мактабида – тактика циклида ўқитувчилик қилаяпман. Кўриб турган синфингиз тўла моддий-ўқув базага эга. Муҳандислик жиҳозлари, оммавий қирғин қуролларидан ҳимоя воситаларидан синфда курсантлар фойдаланиши, уларни ўрганиши мумкин. Бу эса полигонда амалий машғулотлар ўтганимизда жуда асқотяпти. Шуни таъкидлаш жоизки, сержантлар тайёрлашга устувор аҳамият бериб келинмоқда. Биз — ўқитувчи офицерлар ўз устимизда ишлаб, курсантлар учун турли услубий қўлланмалар тайёрлаяпмиз", дейди подполковник С.Ибрагимов.

Разведка бўйича машғулотлар ўтиладиган синфга майор Рустам Тожиқулов масъул. Бу тажрибали офицер ўз соҳасининг билимдонларидан. Ҳарбий топография ўқитувчиси катта лейтенант Элбек Мадалимов, шартнома бўйича хизмат сержанти Отабек Норовлар билан биргаликда разведка-тактик ишлари учун мўлжалланган тоғ макетини қилишган. Тоғнинг тегишли нуқталарига махсус белгилар қўйилган. Унга қараб мерган қаерда, пистирма қаерда, ҳарбий база қаердалигини билиб олишингиз мумкин. Қолаверса, сўқмоқ йўллари, жарлик, сой жойлашган нуқталар махсус белги билан кўрсатилган. Курсантлар мазкур макетни ўрганишар экан, у орқали топография илмини пухта ўзлаштиришади. Разведка қилгач, шартли душман жойлашган марраларни харитага қандай белгилашни ўрганишади.

Қуролли Кучларимизнинг 13 йиллик тўйида майор Рустам Тожиқулов Президентимиз Фармонига кўра "Шуҳрат" медали билан мукофотланди. Профессионалларни тайёрлаш йўлида жонбозлик кўрсатаётган бу офицер ҳаяжонини, қувончини қуйидаги сўзлар билан ифода этди: "Қуролли Кучларимиз шакллануви йўлида бор билимимни аямайман. Аскарларнинг энг яқин устози бўла оладиган, уларни ортидан эргаштира биладиган сержантларни тарбиялаш бизнинг устувор вазифамиз. Ватаннинг бу юксак эътирофига муносиб бўламан".

Эътибор берган бўлсангиз, ҳикоямиз давомида подполковник Шавкат Ўринов етакчилик қилаётган сержантлар тайёрлаш мактабининг кўпроқ моддий-ўқув базаси, маданий-маиший шароитларидан сўз очдик. Бунёдкорона ўзгаришлар, янгиланишлардан сўзладик. Бу орқали давлатимизнинг сержантлар тайёрлаш масаласига қанчалар устувор аҳамият бераётганини кўрсатдик. Аммо, унутмаслигимиз керакки, шарт-шароитлар замонавий талаблар асосида бўлгани билан, кўп нарса йўриқчи, ўқитувчи, мактаб қўмондонлигининг жанговар, интеллектуал, ижтимоий-сиёсий даражасига боғлиқ. Таъкидлаш жоизки, жамоада ана шундай даражага эга етук мутахассислар кўп. Шу боис ҳам мактаб тайёрлаётган сержантлар қўшинларда ўз бурчларини шараф билан ўташмоқда. Пировардида ана шундайлардан подполковник Олимжон Қўчқоров, майорлар – Рустам Тожиқулов, Раҳимбой Матчонов, катта лейтенантлар – Отабек Норматов, Вадим Ширинов, кичик сержантлар – Отабек Рашидов, Отабек Норов, Ғайрат Мустафоевларнинг хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчи эдим. Ишончимиз комилки, жамоа ўқув-тарбиявий жараённи янада такомиллаштириб, янги-янги довонларни забт этажак.

Майор
Алижон САФАРОВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

УЛАР – УМИДИМИЗ, ИШОНЧИМИЗ

Қуролли Кучларимизнинг 13 йиллик тўйи курсант Баҳром Эгамбердиевнинг бир умрлик хотирасида қоладиган бўлди. Аввало, мазкур байрам арафасида у ўқиётган ҳарбий таълим маскани – Жануби-ғарбий махсус ҳарбий округ сержантлар тайёрлаш мактаби Қуролли Кучлар бўйича ўтказилган мусобақада ғолиб, деб топилди. Қолаверса, Ватан ҳимоячилари кунида Баҳром мазкур мактабнинг энг илғор курсанти деб топилиб, округ қўшинлари қўмондони томонидан телевизор билан тақдирланди. Хуллас, 2005 йил у учун ана шундай қувончли воқеалар билан бошланди. Мана, ҳадемай яна бир шодиёна бўлади. Бу – битирув тантанаси. Ҳозирча давлат имтиҳонларига тайёргарлик кўрилмоқда. Келинг, шу ўринда бўлғуси профессионалнинг сержантлар тайёрлаш мактабидан олган сабоқларидан сўз очсак.

Аввало, шуни таъкидламоқ жоиз, Баҳром ҳарбий соҳага адашиб кириб қолганлардан эмас. У ҳаётининг мазмунини ана шу соҳада – мардлар касбида кўради. 1993-1994 йилларда муддатли ҳарбий хизматни ўтаб,сўнгра шартнома бўйича давом эттирди. Армиямиз шаклланувининг илк босқичидаги даврлар эди, ўшанда. Ўзининг миллий армиямиз учун кераклигини ҳис қилган ўғлон соҳа илмини пухта ўрганишга киришди. Танк командири вазифасини эгаллаб, бу жанговар техника билан «тиллашди», қўл остидаги аскарларга ўз тажрибаларини баҳоли қудрат ўргатди. Шартли равишда миналаштирилган майдондан ўтиш дейсизми, тўсиқлардан ошиш, кўприкдан ўтиш дейсизми, хуллас, барча-барча машқларда экипажи билан доимо фаол қатнашиб келди. Аммо билими, тажрибаси бироз етишмаган пайтлари ҳам бўлди. Командирларидан сўради, илғор ҳарбийлар тажрибасини ўрганди. Сержантлар тайёрлаш мактаблари очилганидан бери эса кўнглида бу масканда таълим олиш, билим, тажрибаларини бойитишдек орзу пайдо бўлди. Мана, ниҳоят қисм қўмондонлиги бу илғор ҳарбийни орзуси сари йўллади. Хўш, ҳарбий қисмда йиллар давомида соҳаси бўйича ўрганганлари билан сержантлар тайёрлаш мактабида олаётган билимлари ўртасида фарқ борми? Курсант билан суҳбатда асосан мана шу саволга жавоб изладик.

– Назарий билимлар бу ерда юксак даражада бериларкан. Бир нарсани англаб етдимки, назарияни пухта эгалламасдан амалиётда улкан ютуқларга эришиб бўлмас экан. Албатта, қисмда бу янглиғ моддий-ўқув база йўқ. Сизга соҳа илмидан атрофлича, методикаси асосида таълим берадиган тажрибали ўқитувчи, инструкторлар ҳам. Бу масканда ҳамма нарса: барча шароитга эга ўқув базаси, билимдон, тажрибали устозлар етарли. Ана шундайлар сирасига цикл бошлиғи подполковник Қаҳрамон Хидировни қўшиш мумкин. Взвод командиримиз катта лейтенант Адҳам Баҳромовда ҳам тажриба катта. Соҳаси айнан танкчи бўлгани боис, бизга ҳар томонлама сабоқлар бераётир.Яқинда полигонда – амалий машғулотларда бўлиб қайтдик. Жанговар техникани бошқариш, ундан нишонга отиш кабилар бўйича синовдан ўтдик. Натижалар ёмон бўлмади.

Сержантлар тайёрлаш мактабида интеллектуал даражамиз янада оширишга катта эътибор қаратиляпти. Масалан, компьютер технологияларини пухта ўрганяпмиз. Илмий, бадиий адабиётлар кутубхоналарида билим, дунёқарашимизни кенгайтираяпмиз. Соҳани пухта ўрганаман, деганга барча шарт-шароитлар бор. Ривожланган мамлакатлардан бирининг тажриба алмашишга келган сержанти билан мактабимизда суҳбатлашиб қолдим. Назаримда, у ўз қобиғига ўралиб қолгандай туюлди. Негаки, соҳасидан бўлак нарсага қизиқмас экан. Бизда эса сержантларни ҳар томонлама баркамол, дунёқараши кенг қилиб тарбиялашга устувор аҳамият берилади.

Бу ерда командирлик тайёргарлиги, сержант етакчилиги борасида ҳам кўп билимларни эгалладик. Айниқса, капитан Мирзо Исабоевнинг бу борадаги хизматларини алоҳида таъкидлаб ўтмоқчиман. Оммавий қирғин қуролларидан ҳимояланиш машғулотидан подполковник Санъат Ибрагимов ўтаётган машғулотлари ҳам биз — бўлғуси сержантларга анча сабоқлар бермоқда.

Ҳадемай, сержантлар тайёрлаш мактабини тугаллаб, танк командири деган мутахассисликка эга бўламиз. Бир сўз билан айтганда, бугуннинг талабидаги сержантлар бўламиз. Ишонч билан айта оламанки, замон талабларига жавоб берувчи бу ҳарбий билим масканини тугатаётган сафдошларим миллий армиямиз шаклланувида йўлида жавлон уришади, — деди курсант Б.Эгамбердиев.

Майор
И. ҚУРБОНОВ.

ОЛИЙ ҲАРБИЙ БИЛИМ ЮРТЛАРИГА ҚАБУЛ ҚИЛИШ ҚОИДАЛАРИ

Ўзбекистон мустақилликка эришганидан сўнг халқимизнинг армияга бўлган муносабати тубдан ўзгарди, Қуролли Кучларнинг жамият ва давлат ҳаётидаги роли, ўрни ва аҳамияти ошиб борди. Қуролли Кучларимизнинг 13 йиллик айёми арафасида Ўзбекистон Республикаси Президенти, Қуролли Кучлар Олий Бош Қўмондони И.А.Каримов Ватан ҳимоячиларига йўллаган байрам табригида «Ҳарбий хизмат сўзда эмас, балки амалда кун сайин обрў-эътиборли касбга айланиб бормоқда», деб таъкидлаган эди.

Ижтимоий ҳаётни демократлаштириш ва бозор иқтисодиётини қуриш йўлидан бораётган суверен Ўзбекистонда ҳар бир фуқаро олдида катта имкониятлар очилган. Бугунги кунда мамлакатнинг олий ҳарбий билим юртларида энг нуфузли ва Ўзбекистонимизнинг олға боришида зарурий бўлган ҳарбий мутахассисликларни эгаллаш мумкин.

ЗАМОНАВИЙ АНДОЗАЛАРГА МОС

Республикамиз мустақилликка эришганидан сўнг, Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий таълим муассасаларининг сони, Марказий Осиё минтақасида биринчи Қуролли Кучлар Академиясини ҳам қўшиб ҳисоблаганда, учтадан олтитага кўпайди. Қисқа муддатлар ичида уларда зарурий ўқув-услубий база яратилди.

Кадрлар тайёрлаш миллий дастурига мувофиқ, олий ҳарбий таълим муассасаларида олий ҳарбий таълимнинг янги давлат стандартлари ва уларга мос келадиган ўқув дастурлари ишлаб чиқилди. Курсантларни ўқитиш жараёнининг йўналиши, уларни тайёрлаш ва тарбиялаш тизими замонавий ривожланган давлатларнинг офицерларни тайёрлаш андозаларига мос келади. Юқори малакага эга бўлган, замон талабларига жавоб берувчи офицер кадрларни тайёрлаш ҳозирги ҳарбий-сиёсий вазияти ва Марказий Осиё минтақасининг ўзига хос хусусиятларини чуқур тушунган ҳолда Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларини ислоҳ қилиш билан узвий боғлиқдир.

Курсантларда юксак маънавий-руҳий сифатлар, кенг дунёқараш, ақл-идрок, илғорлик сифатлари, ўз Ватани ва Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари билан фахрланиш ҳисси тарбияланмоқда. Ўқув-тарбия жараёнига курсантларнинг [illegible] педагогик ва ахборот технологияларини киритилмоқда.

Ҳозирги вақтда офицерлар тайёрлаш қуйидаги олий ҳарбий билим юртларида амалга оширилмоқда:

Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юрти;

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти;

Самарқанд олий ҳарбий автомобиль қўмондонлик-муҳандислик билим юрти;

Жиззах олий ҳарбий авиация билим юрти;

Тошкент ахборот технологиялари университети қошидаги Мудофаа вазирлигининг махсус факультети.

Ҳарбий билим юртларида ўқиш учун энг яхши тайёргарликка эга бўлган, онгли равишда ҳарбий касбни танлаган фуқароларни, аввало, шартнома бўйича хизмат, муддатли хизмат ва резервдаги иқтидорли ҳарбий хизматчиларни жалб этиш мақсадида ҳарбий қисмлар, мудофаа ишлари бошқармалари, оммавий ахборот воситаларида тушунтириш ишлари олиб борилмоқда.

ҲУЖЖАТЛАРНИ РАСМИЙЛАШТИРИШ ТАРТИБИ

Ўз ҳарбий-ҳисоб мутахассислиги ва хизмат муддатидан қатъи назар, 25 ёшдан ошмаган, тугалланган ўрта маълумотга эга бўлган, олий ҳарбий ўқув юртида ўқиш истаги бўлган ҳарбий хизматчи ўқишга кириш йилининг 1 апрелига қадар командир номига команда бўйича рапорт ёзиб топширади. Рапортга ҳарбий хизматчининг ҳарбий унвони, фамилияси, исми, отасининг исми, эгаллаган лавозими, туғилган йили ва ойи, маълумоти, кириб ўқиш истагида бўлган ҳарбий билим юртининг номи кўрсатилади. Рапортга: ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжат (аттестат, диплом) нусхаси, 3 дона тасдиқланган фотосурат (бош кийимсиз, 4,5х6 см ўлчамдаги), таржимаи ҳол, тавсифнома (характеристика), хизмат карточкаси илова қилинади. 17 ёшдан 21 ёшгача бўлган фуқаро ёшлар орасидан бўлган, тугалланган ўрта маълумотга эга, ҳарбий ўқув юртида ўқиш истаги бўлган шахслар 1 майгача бўлган муддат ичида турар жойлари бўйича туман (шаҳар) мудофаа ишлари бўлимларига ариза берадилар.

Аризада фамилия, исм, отасининг исми, туғилган йил ва ой, турар жой манзили, абитуриент кириб ўқиш истагида бўлган ҳарбий билим юртининг номи кўрсатилади. Аризага: таржимаи ҳол, иш ёки ўқиш жойидан (ишламайдиганлар учун маҳалла қўмитасидан) тавсифнома (характеристика), ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжат нусхаси (ўрта мактаблар ўқувчилари – ўтган уч чорак учун ўзлаштириш табели нусхаси), 3 дона тасдиқланган 4,5х6 см ўлчамдаги ва 4 дона 3х4 см ўлчамдаги (бош кийимсиз) тасдиқланган фотосуратлар, турар жойидан маълумотнома, оила таркиби тўғрисида маълумотнома, ота-оналарнинг иш жойидан маълумотнома (ишламайдиганлар учун – маҳалла қўмитасидан маълумотнома) илова қилинади.

Абитуриентнинг шахсий варақасини расмийлаштиришда номзодни ўрганиш варақаси, касбий (профессионал) танлов картаси, режим объектларида ишлаш ҳуқуқига эга эканлиги тўғрисида маълумотнома ва анкета тўлдирилади.

Юқорида кўрсатилган барча ҳужжатлар вилоят мудофаа ишлари бошқармасига топширилади. Вилоят мудофаа ишлари бошқармасининг қарори протокол билан расмийлаштирилади ва 10 кунлик муддат ичида номзодларга эълон қилинади.

Паспорт, ҳарбий билет ёки ҳарбий ҳисобда турганликни ифодаловчи гувоҳнома, ўрта маълумот тўғрисидаги ҳужжатнинг (аттестат, диплом) асли, туғилганлик ҳақидаги гувоҳнома, озиқ-овқат аттестати абитуриент томонидан ҳарбий ўқув юрти қабул ҳайъатига (комиссиясига) у ерга етиб келганидан сўнг тақдим этилади. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий ўқув юртларига ҳужжатларни қабул қилиш ўқишга кириш йилининг 10 июнигача амалга оширилади.

БИЛИМ ЮРТИДА СИЗНИ КУТИШМОҚДА!

Ҳарбий билим юртига кириш учун барча зарур ҳужжатларни тўғри ва ўз вақтида расмийлаштирган ёшлар танланган олий ҳарбий ўқув юртига қандай бориш тўғрисида хавотирланмасликлари мумкин. Шу даврдан бошлаб барча сарф-харажатларни давлат ўз бўйнига олади. Билим юртида касбий (профессионал) танлов ва тест синовларини топшириш учун номзодларни чақириш вилоят мудофаа ишлари бошқармалари ва ҳарбий қисмлар командирлари томонидан амалга оширилади.

Билим юртигача етиб бориш мудофаа ишлари бўлимлари, ҳарбий қисмлар командирлари томонидан бериладиган йўл ҳужжатлари бўйича бепул амалга оширилади.

Билим юртига етиб келган номзодлар уч марталик бепул овқат ва ётоқхона билан таъминланадилар. Билим юртига келган биринчи кунларданоқ абитуриентлар курсантларнинг ҳаёти ва турмуш шароити билан тўла маънода танишиш имконига эга бўладилар. Қўмондонлик уларга тест синовларидан ўтишга тайёргарлик кўриш учун энг қулай шароитларни яратиб беради. Тўлақонли овқатланиш, ўқиш учун ҳам, дам олиш учун ҳам етарли вақтни кўзда тутувчи кун тартиби, командирларнинг доимий эътибор ва ғамхўрлиги имтиҳонларга ҳар томонлама тайёрланиш имконини беради. Тажрибали ўқитувчилар раҳбарлиги остида абитуриентлар билимларидаги камчиликларни тўлдириш, мактаб, лицей ёки коллежда ўтилганларни такрорлаш имконига эга бўладилар. Одатда, айнан шу босқичдаёқ бўлажак курсантлар ўзларининг энг яхши сифатлари билан биргаликда камчиликларини ҳам намоён этишади. Интизомли, мақсадга интилувчан, тиришқоқ ёшлар ҳеч қачон умумий сафда эътиборга тушмасдан қолмайдилар, уларга биринчи навбатда абитуриентлар билан ишловчи қабул ҳайъати (комиссияси) аъзолари эътибор қаратишади.

КАСБИЙ-РУҲИЙ ТАНЛОВ

Касбий-руҳий танловнинг асосий мақсади абитуриентларнинг танланган мутахассислик бўйича ўқиш ва келажакда хизмат қилиш имкониятларини белгилаб берувчи маънавий-руҳий чидамлилиги, жисмоний тайёргарлигини аниқлашдан иборатдир. Саволлар ва топшириқлар мазмуни ўрта ва ўрта махсус ўқув юртлари дастурларига қатъий мос келади. Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий билим юртларида абитуриентларнинг касбий-руҳий танлови Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари Академиясининг Касбий-руҳий танлов маркази томонидан олий ҳарбий билим юртларининг касбий-руҳий танлов гуруҳлари билан ҳамкорликда ўтказилади. У икки босқичда ўтказилади: абитуриентларнинг жисмоний қобилиятларини баҳолаш ва уларнинг касбий-руҳий яроқлиликларини аниқлаш.

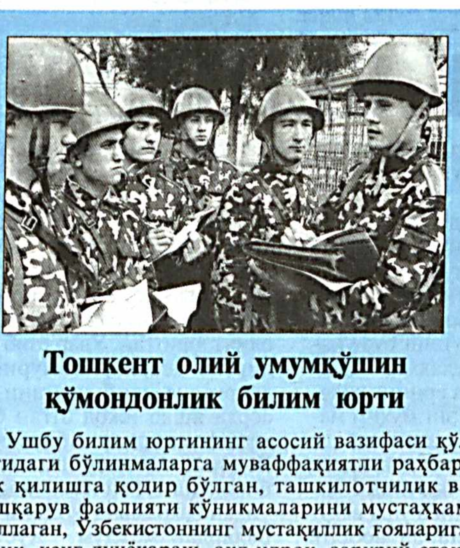

Тошкент олий умумқўшин қўмондонлик билим юрти

Ушбу билим юртининг асосий вазифаси қўл остидаги бўлинмаларга муваффақиятли раҳбарлик қилишга қодир бўлган, ташкилотчилик ва бошқарув фаолияти кўникмаларини мустаҳкам эгаллаган, Ўзбекистоннинг мустақиллик ғояларига содиқ, кенг дунёқараш, ақл-идрок, зарурий етакчилик сифатларига, ўз Ватани ва мамлакат Қуролли Кучлари билан фахрланиш ҳиссига эга бўлган офицерларни тайёрлашдан иборатдир.

Курсантларни сифатли ўқитиш учун ТОУҚБЮда 12 та кафедра, 8 та лекция ва 46 та махсус синфлар, компьютер ва Интернет-синфлари, консорциум-синфлар ташкил этилган. Дала базаси таркибига қўшинлар отиш майдони, жанговар машиналардан отиш учун директрисалар, тактик майдонлар ва гусеницали ҳамда ғилдиракли техникани ҳайдаш учун трассалар киради. Билим юртининг спорт базаси – Қуролли Кучларимиздаги энг яхшилардан бири: усти ёпиқ спорт комплекси, сузиш ҳавзаси (бассейн), стадион, тўсиқлар чизиқлари (полоса), тоғ ва гимнастик шаҳарчалар.

Билим юрти:

-мотоўқчи ва чегара қўшинлари бўлинмалари командирлари;

-разведкачи бўлинмалар командирлари;

-мотоўқчи ва чегара қўшинлари бўлинмалари командирларининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосарларини тайёрлайди.

ТОУҚБЮ битирувчилари, шунингдек, автобронетанк техникасидан фойдаланиш бўйича муҳандис фуқаролик мутахассислигини ҳам эгаллайдилар.

Билим юрти манзили: 700052, Тошкент шаҳри, Паркент кўчаси, 2-уй.

Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти

Ушбу билим юрти қуйидаги мутахассисликлар бўйича офицерлар тайёрлайди:

-танк қўшинлари командирлари;

-танк қўшинлари муҳандислик ишлари мутахассис-офицерлари;

-ҳаво десанти қўшинлари командирлари;

-ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари командирлари;

-ҳаво ҳужумидан мудофаа қўшинлари муҳандислик ишлари мутахассис-офицерлари.

Малакали офицер-мутахассисларни тайёрлаш учун билим юртида қуйидаги кафедралар фаолият кўрсатмоқда:

-тактика;

-қурол-яроғ ва отиш;

-қуруқликдаги қўшинларни ҳаво ҳужумидан мудофаа қилиш;

-қурол-яроғ ва техника тузилиши ҳамда улардан фойдаланиш;

-ижтимоий фанлар;

-жисмоний тарбия ва спорт;

-умумтаълим фанлари;

-умумтехника фанлари;

-чет тиллар.

1992 йилдан бошлаб ЧОТҚМБЮ курсантлари кўплаб халқаро тинчликпарварлик машқларида иштирок этдилар, ўқув-жанговар вазифаларни бажаришда ўзларини ҳар томонлама кўрсатдилар. Сержант Н.Пўлатов, курсантлар И.Нишонов ва Ф.Қаҳҳоровлар ўқиш даврида «Жасорат» медали билан тақдирландилар, курсант Д.Елисеев эса муддатдан илгари офицерлик унвонига сазовор бўлди.

Билим юрти манзили: 702100, Тошкент вилояти, Чирчиқ шаҳри – 15, А.Темур кўчаси.

Самарқанд олий ҳарбий автомобиль қўмондонлик-муҳандислик билим юрти

Ушбу билим юртида қуйидаги мутахассисликлар бўйича офицерлар тайёрланади:

-автомобиль бўлинмалари командирлари;

-снайпер-муҳандислик бўлинмалари командирлари;

-химиявий бўлинмалар командирлари;

-артиллерия бўлинмалари командирлари;

-фронторти таъминоти бўйича офицер-мутахассислар;

-ракета-артиллерия қуроллари ва ўқ-дорилар бўйича офицер-мутахассислар.

СОҲАҚМБЮда 15 та кафедра (шу жумладан 12 та ҳарбий кафедра), артиллерия факультети фаолият кўрсатмоқда. СОҲАҚМБЮ замонавий ўқув-моддий базага эга бўлиб, унга 11 та лекция, 61 та махсус синфлар ва 24 та лаборатория киради. Ўқитувчилардан 19 нафари фан номзоди илмий унвонига эга.

Ҳарбий хизматчиларнинг ҳаёти ва турмушини, маданий ҳордиқ чиқаришини сифатли уюштириш учун билим юртида кўплаб ишлар амалга оширилмоқда. Самарқанд шаҳрининг тарихий жойлари бўйлаб экскурсиялар, концертлар, «Қувноқ билимдонлар баҳси» ўйинлари ташкил этилмоқда. Билим юрти маҳаллий ҳокимият органлари, вилоят ижодий жамоалари, маҳалла қўмиталари билан мустаҳкам алоқалар ўрнатган бўлиб, бу бўлажак тарбиячи-офицерларга ўз фаолиятларини ўзбек халқининг бой анъаналари асосида олиб боришлари учун имконият яратади.

Билим юрти манзили: Самарқанд шаҳри, Спитамен проспекти, 16-уй.

Жиззах олий ҳарбий авиация билим юрти

Жиззах олий ҳарбий авиация билим юрти Ўзбекистон Республикаси Президенти И.А.Каримов ташаббуси билан 1994 йилнинг 18 мартида ташкил этилган.

Ушбу билим юрти олий ҳарбий таълим муассасаси бўлиб, у Ўзбекистон Республикаси Ҳарбий Ҳаво Кучлари учун ҳарбий таълимнинг тўрт йўналиши бўйича юқори малакали мутахассислар тайёрлайди:

-самолёт ва вертолётларнинг учувчи-муҳандислари;

-учиш аппаратлари ва двигателларидан фойдаланиш;

-учиш аппаратининг авиацион ва радиоэлектрон жиҳозларидан фойдаланиш;

-учиш аппаратларининг авиацион қуролларидан фойдаланиш.

Жиззах олий ҳарбий авиация билим юртида қуйидаги кафедралар фаолият кўрсатмоқда:

-ижтимоий фанлар;

-чет тиллар;

-авиация тактикаси;

-умумтехника фанлари;

-ахборот технологиялари;

-табиий фанлар;

-вертолётни бошқариш;

-аэродинамика ва учиш динамикаси;

-авиацион ва радиоэлектрон жиҳозлар;

-авиацион қуроллар;

-жисмоний тарбия ва спорт;

-учиш аппаратлари ва двигателлар тузилиши.

Билим юртида курсантларнинг самарали учиш амалиётидан ўтишлари, Ҳарбий Ҳаво Кучлари, мудофаага кўмаклашувчи «Ватанпарвар» ташкилоти аэродромларида ва авиацияни таъмирлаш корхоналари базасида амалиёт ўташлари учун барча шароитлар яратилган.

Билим юрти манзили: 708014, Жиззах шаҳри, Х.Носиров кўчаси, 3-уй.

Тошкент ахборот технологиялари университети ҳузуридаги Мудофаа вазирлигининг махсус факультети

Ушбу махсус факультет Ўзбекистон Республикаси Президенти Фармонига биноан, 1993 йилнинг февралида ташкил этилган. Ўзбекистон Республикаси Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий ўқув муассасаси бўлган ушбу махсус факультетда қуйидаги мутахассисликлар бўйича Қуролли Кучларимизга офицер кадрлар тайёрланади:

-радио ва коинот алоқаси муҳандиси;

-симли, радиореле ва тропосфера алоқаси муҳандиси;

-электр симли алоқа воситалари ва автоматлаштирилган бошқарув тизими муҳандислари;

-радио ва радиотехника разведкачилари ва радиоэлектрон кураш муҳандислари;

-зенит-ракета қўшинлари бўлинмалари офицерлари;

-радиотехник қўшинлар бўлинмалари офицерлари;

-ахборот хавфсизлиги хизмати офицерлари.

Махсус факультетга ўқишга кирган ёшлар дастлабки икки йил мобайнида талаба ҳисобланади. Учинчи курсдан бошлаб, Ҳарбий қасамёд қабул қилгандан сўнг, уларга ҳарбий таълим муассасаси курсанти мақоми берилади ва улар белгиланган таъминотнинг барча турлари билан таъминланадилар.

Махсус факультет манзили: 700099, Тошкент шаҳри, А.Темур кўчаси, 118-уй.

ЖИСМОНИЙ ҚОБИЛИЯТЛАРНИ БАҲОЛАШ

Жисмоний қобилиятларни баҳолаш қуйидаги параметрлар бўйича аниқланади:

-куч (турникда тортилиш);

-чидамлилик (3 км.га кросс);

-тезлик (100 м.га чопиш).

Жисмоний тайёргарлик бўйича имтиҳонлар топшириш нормативлари:

3000 метрга чопиш:

«аъло» - 12 минут;

«яхши» - 12 минут 45 секунд;

«қониқарли» - 13 минут 30 секунд.

100 метрга чопиш:

«аъло» - 13,8 секунд;

«яхши» - 14,4 секунд;

«қониқарли» - 14,8 секунд.

Турникда тортилиш:

«аъло» - 13 марта;

«яхши» - 11 марта;

«қониқарли» - 9 марта.

Ҳар бир тур бўйича жисмоний қобилиятларни баҳолаш балларга ўтказилади:

«аъло» - 8,7 балл;

«яхши» - 6,5 балл;

«қониқарли» - 4,4 балл.

Биринчи босқичда абитуриент 0 дан 26,1 баллгача тўплаши мумкин. Ҳисоб варағига (ведомость) умумий баҳо ва олинган баллар миқдори қўйилади.

8,8 баллдан кам балл олган абитуриент касбий-руҳий танловнинг иккинчи босқичига қўйилмайди ва орқага қайтариб юборилади (давлат ҳисобидан):

-ҳарбий хизматчилар – аввалги хизмат жойларига;

-фуқаролар орасидан бўлган шахслар – яшаш жойлари бўйича туман (шаҳар) мудофаа ишлари бўлимларига.

МАЪНАВИЙ-РУҲИЙ ЧИДАМЛИЛИКНИ АНИҚЛАШ

Касбий-руҳий танлов маънавий-руҳий жиҳатдан чидамсиз бўлган абитуриентларни аниқлаш мақсадида ўтказилади. Бунинг учун Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар Академиясининг Касбий-руҳий танлов маркази томонидан номзодларнинг шахсий-руҳий сифатларини аниқлаш имконини берувчи услублар ва тестлар ишлаб чиқилади. Тест синовлари ўтказиш ўзларининг ижтимоий-руҳий ва руҳий-физиологик сифатлари бўйича олий ҳарбий ўқув юртларида ўқишга энг лойиқ бўлган ва кейинчалик ўз касбий вазифаларини самарали бажара оладиган шахсларни аниқлаб олишга йўналтирилган. Тест синовлари Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар Академиясининг Касбий-руҳий танлов маркази томонидан олий ҳарбий ўқув юртларининг касбий-руҳий танлов гуруҳлари билан ҳамкорликда ёзма равишда ўтказилади.

Тестларни текшириш натижаларга кўра, абитуриент 0 дан 130 баллгача тўплаши мумкин. 43,3 баллдан кам бўлмаган миқдорда балл тўплаган абитуриент (бу тўплаш мумкин бўлган 130 баллнинг 33,3 фоизини ташкил этади) Давлат тест синовларига кириш ҳуқуқига эга бўлади. Қолганлар белгиланган тартибда жойларга қайтарилиб юборилади.

ТЕСТ СИНОВЛАРИНИ ЎТКАЗИШ

Тест синовлари Мудофаа вазирлигининг барча олий ҳарбий ўқув юртларида бир вақтда бўлиб ўтади. Уларни Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси қошидаги Давлат тест маркази ўтказади. Тест синовлари уч тилда: ўзбек, рус ва қорақалпоқ тилларида ўтказилади.

Тест ўтказиш бўйича фанлар блоки қуйидаги фанлар бўйича шаклланади:

-математика — ҳар бир тўғри жавоб учун 3,1 балл;

-физика — ҳар бир тўғри жавоб учун 2,1 балл;

-она тили ва адабиёт — ҳар бир тўғри жавоб учун 1,1 балл.

Ҳар бир фан блокига 36 та топшириқ киритилган. Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий ўқув юртларига кириш учун тест синовларини топширишда вақт нормативи 3 соат қилиб белгиланган.

Тест синовлари бошланишидан олдин 30 минут доирасида инструктаж ўтказилади, бу вақт тест синовини ўтказиш учун белгиланган вақт нормативига кирмайди. Жавоблар варақасини тўлдиришга тест ўтказиш учун белгиланган вақтдан ташқари 20 минут ажратилади. Жавоблар варақаси абитуриент томонидан кўк рангли ручка билан тўлдирилади. Жавоблар варақасининг тўғри тўлдирилишига шахсан абитуриентнинг ўзи жавобгардир. Жойларда тест синовларини ташкил этиш ва ўтказиш масъулияти Давлат тест маркази вакиллари ва ҳокимиятлар томонидан тайинланадиган аудиториялар раҳбарлари зиммасига юклатилади.

Тест синовларига белгиланган вақтда етиб келмаган абитуриентлар учун қўшимча тест синовлари ўтказилмайди.

ЎҚИШГА КИРИШДАГИ ИМТИЁЗЛАР

Ўзбекистон Республикаси Президентининг 1993 йил 5 февралдаги «Ўзбекистон ўқувчи ёшларини рағбатлантириш тўғрисида»ги Фармонига биноан, мактаб ўқувчилари ва халқаро ҳамда республика олимпиадалари ғолиблари бўлган ўқувчиларни рағбатлантириш тартиби тўғрисидаги Вазирлар Маҳкамасининг 1993 йил 25 мартдаги 157-сонли Қарори асосида Халқ таълими вазирлиги томонидан ўтказилган халқаро олимпиадалар ғолиблари бўлган ва тегишли гувоҳномаларга эга бўлганлар Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий ўқув юртларига қабул ҳайъати қарорига кўра, танлов (конкурс)дан ташқари, касбий-руҳий танлов талабларига мос келган тақдирда, тест синовларисиз қабул қилинади. (Математика бўйича ғолиблар: автоматлаштириш ва бошқарув, техника воситаларидан фойдаланиш мутахассисликларига; математика, информатика ва ЭҲМ, физика бўйича ғолиблар: радиотехника, авиацион ва космик техникадан фойдаланиш, қурилиш ва коммуникация мутахассисликларига).

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 2003 йил 22 майдаги 227-сонли «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларининг оддий аскарлар ва сержантлар таркибида муддатли ҳарбий хизматни ўтаётган ҳарбий хизматчиларга қўшимча имтиёзлар бериш тўғрисида»ги Қарорига асосан, бир йилдан кам бўлмаган муддатда ҳарбий хизматни ўтаган ва ҳарбий қисмлар командирларининг Тавсияномаларига эга бўлган абитуриент – муддатли хизмат ҳарбий хизматчиларига тест синовларида тўпланиши мумкин бўлган энг кўп баллнинг 20 фоизи миқдорида қўшимча имтиёз берилади.

2004 йил 12 апрелдаги «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлари сержантларининг мақоми тўғрисидаги Қоида»га биноан, 5 йил давомида сержантлар таркиби лавозимларида бенуқсон хизмат қилган ҳарбий хизматчиларга ҳам худди шундай имтиёз берилган. «Энг илғор сержант» танловининг республика босқичи ғолиблари олий ҳарбий ўқув юртларига танлов (конкурс)дан ташқари қабул қилиниш ҳуқуқига эга бўладилар.

Ҳарбий-касбий йўналишдаги лицейлар битирувчиларига Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий билим юртларига ўқишга киришда тўпланиши мумкин бўлган энг кўп баллнинг 5 фоизи миқдорида қўшимча имтиёз берилади.

ҚАБУЛ ҚИЛИШ ТАРТИБИ

Абитуриентларни билим юртига қабул қилиш ва уларни мутахассисликлар бўйича тақсимлаш тўғрисидаги қарор билим юрти қабул ҳайъати томонидан Мудофаа вазирлигининг олий ҳарбий ўқув юртларини комплектлаштириш режасига мувофиқ амалга оширилади.

Қабул ҳайъатининг хулосаси тест синовлари натижаларига кўра, ҳар бир абитуриент томонидан тўпланган баллар миқдорига асосланади.

Тест синовлари натижасида абитуриентлар томонидан бир хил баллар тўпланган ҳолатда, билим юртига касбий-руҳий танлов натижаларига кўра, кўпроқ балл тўплаган абитуриент қабул қилинади.

АГАР СИЗ НОРОЗИ БЎЛСАНГИЗ

Билим юртига қабул қилинмаган барча абитуриентлар давлат ҳисобидан яшаш жойлари ёки хизмат қилаётган жойларига қайтадилар. Одатда, уларнинг кўпчилиги кейинчалик ҳам ҳарбий билим юртига кириш учун уринишларини давом эттирадилар ва, агарда ўз мақсадлари сари Қуролли Кучлар сафларида хизмат қилиш ва шу орқали яхши ҳарбий ва ҳаётий тажриба ҳамда тегишли имтиёзларни тўплаган ҳолда борсалар, албатта, муваффақиятга эришадилар.

Олий ҳарбий билим юртига кириш танлови натижаларидан норози бўлганлар ҳар бир олий ҳарбий билим юртида ўқишга қабул қилиш даврида ташкил этиладиган апелляция ҳайъатига мурожаат қилишлари мумкин.

Масалан, касбий-руҳий танлов якунлари биринчи ва иккинчи босқичда йиғилган умумий баллар миқдори кўринишида касбий-руҳий танлов бланкига киритилади. Бу ҳужжат Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучлар Академиясининг Касбий-руҳий танлов маркази мутахассиси ва олий ҳарбий билим юрти касбий-руҳий танлов гуруҳи бошлиғи томонидан имзоланади. Касбий-руҳий танлов бланклари қатъий ҳисобот ҳужжати ҳисобланади ва билим юртида сақланади. Бу исталган вақтда абитуриент ёки унинг ота-онаси даъвосини кўриб чиқиш имконини беради.

БУГУН КУРСАНТ – ЭРТАГА ОФИЦЕР

Билим юртига ўқишга қабул қилинган номзодлар ҳақиқий ҳарбий хизматда ҳисобланадилар ва давлат томонидан тўлиқ таъминланадилар.

Ўқиш муддати танланган мутахассисликка кўра, 4 йилдан 5 йилгача.

Ўқиш даврида курсантларга ҳар йили қишки сессиядан сўнг, 2 ҳафталик таътил ва ўқув йили тугагандан сўнг, бир ойлик таътил (отпуск) берилади ва Ўзбекистон Республикасининг барча ҳудуди бўйлаб таътилни ўтказиш жойига бориш ва қайтиш бепул бўлиши таъминланади.

Аълочи курсантлар ойлик пул таъминотига 50 фоиз, аъло ва яхши баҳоларга ўқиганлар – 25 фоиз миқдорида қўшимча пул оладилар.

Ўқишнинг тўлиқ курсидан ўтган ва Давлат имтиҳонларини муваффақиятли топширган курсантларга «лейтенант» офицерлик унвони ҳамда тегишли мутахассислик бўйича олий маълумот ҳақида диплом берилади.

Китоб—ақл чироғи

МАЪНАВИЯТ САРЧАШМАЛАРИ

Олмон файласуфи Артур Шопенгауэр шундай ҳикматли сўзларни ёзиб қолдирган эди: «Инсоният илмининг барча соҳаларга оид катта қисми қоғозларда, башариятнинг қоғоз хотираси бўлмиш китобларда яшайди. Шунинг учун ҳам одамзоднинг ягона умиди ва ўлмас хотираси фақат китоб тўплаш ва кутубхона очишдадир».

Қадим манбаларнинг гувоҳлигидан ҳам маълумки, илм муқаддас заминимизда азал-азалдан юксак қадр топиб келган. Абу Али ибн Сино ҳақида кўп эшитгансиз. Иқтидорли, ёш ҳакимга сарой кутубхонасидан фойдаланишга ижозат берилиши ҳаётидаги улкан воқеа сифатида ҳикоя қилинади. Дарҳақиқат, ўн олти ёшида энг ҳурматли ҳакимларга маслаҳатлар бера олган ибн Сино мутолаага жуда берилган эди. Мустақил ўқиб-ўрганиб, илм чўққиларини эгаллаган ўн тўққиз ёшли истеъдодли ҳакимни Шарқда «Шайх ар-раис», яъни «Донишмандлар етакчиси» деб атаганлар.

Ҳамма даврларда илм-фан, санъат ривожланган давлатларда жамият тараққиётга юз тутган. Мамлакатимиз мустақилликка эришгач, барча соҳалардаги каби маънавий-мафкуравий соҳани ҳам тубдан янгилаш ва ривожлантириш масаласи кўндаланг бўлганди. Тарих ва тараққиёт анъаналарига таянган ҳолда миллий мафкура яратилди. Миллат тафаккурининг маҳсули бўлган миллий ғояни ҳаётга татбиқ этиш, уни халқимизнинг маънавий қуролига айлантириш катта фидойиликни талаб қиладиган ўта муҳим вазифа ҳисобланади.

Комил инсон тарбияси миллий ғоянинг асосини ташкил қилади. Қуролли Кучларимизда олиб борилган бир қатор ислоҳотларда ҳам айнан шу миллий ғоянинг амалдаги ифодаси кўзга ташланади.

Кутубхоналарнинг аҳамияти ҳақида узоқ сўзлаш мумкин. Маънавият сарчашмасининг мўъжизавор қудратини эса ўз касбини чуқур ўзлаштирган ҳақиқий фидойилар намойиш этадилар.

Бугун ҳар бир ҳарбий қисм ўз кутубхонасига эга. Маънавиятни юксалтиришдаги бекиёс аҳамияти эътиборга олиниб, уларни бойитиш юзасидан бир қатор амалий ишлар олиб борилди ва давом этмоқда. Аниқроқ қилиб айтганда, эллик мингдан зиёд янги адабиётлар аскар кутубхоналари, китоб жавонларидан жой олди. Аскар кутубхоналарини турли-туман адабиётлар билан тўлдиришда жамоат ташкилотлари ҳам катта ҳисса қўшмоқдалар. Бу хайрли ишда посбонларимизнинг ота-оналари ҳам борлиги, айниқса, қувонарлидир. Шундай оилалардан бири Қарши шаҳридан Шавкат ва Сайёра Жабборовлар. Улар ўғиллари катта лейтенант Умид Жабборов хизмат қилаётган ҳарбий қисм кутубхонасига қашқадарёлик ижодкорлар қаламига мансуб беш юзга яқин адабиётларни тақдим қилдилар.

Муқаддас Файзиева Шимоли-ғарбий ҳарбий округ кутубхоналаридан бирида фаолият кўрсатади. Унинг фаолиятида қаҳрамонона хатти-ҳаракатлар ёки ғайриодатий воқеалар учрамайди. Бор-йўғи кутубхоначиликдек ўзи оддий, аммо масъулияти бир олам касб эгаси. Унинг бошқалардан фарқи шундаки, кутубхонага посбонларни жалб қила билади. Инсон турли руҳий ҳолатларда бўлади. Шундай ҳолатларда китобдан яхшироқ ҳамдард бўлмаслигини англатиш учун анчагина маҳорат ҳам керак бўлади. Табиатан сезгир бўлган Муқаддас посбонлардан бири кейинги вақтда анчагина бўшашиброқ юрганини пайқаб қолди. Аёлларга хос қизиқувчанлик билан унинг дўстлари орқали нима гаплигини суриштириб билиб олди. Маълум бўлишича аскар яхши кў-

радиган қизни бошқа йигитга узатиб юборибдилар. Тизгинсиз ёшлик муҳаббат қаршисида мўмин-қобил болакайдек, гўё. Муқаддас ҳеч нарсадан хабари йўқ каби аскарга Паҳлавон Маҳмуд шеърларидан ўзи белгилаб қўйганларини ўқишни таклиф қилди. Уларни хоҳламайроқ қўлга олган йигит орадан бироз фурсат ўтиб...Паҳлавон Маҳмуднинг бошқа китоблари бор-йўқлигини суриштириб қолди. Нега бўлмасин, бор! Муқаддас авалдан тайёрлаб қўйган китобни олиб, аскарга узатди. Маълум вақт ўтиб, кутубхонага келган йигит таассуротлари билан шундай ўртоқлашди:

– Бу шеърлар худди менинг кўнглимдан чиққанга ўхшайди. Ўқиганинг сари енгил тортаверасан...

Номард ит кабидир,
мард — буюк дарё,
Дарё ит дамидин
ҳеч мурдор бўлмас.

Ҳарбий қисмларда бу билан мўъжиза яратиб бўлмайди, албатта. Аммо ундаги кичкина маънавият сарчашмасини посбонларимиз учун севимли, дилтортар жойга айлантира олган фидойиларимиз хизматини тилга олиб ўтмаслик ҳам мумкин эмас.

Қуролли Кучлар хизматчиси Тўйчи Пиримов подполковник Абдукарим Ғафуржонов етакчилик қилаётган ўқув комбинати кутубхонасида ишлайди. Бу ерда кутубхонага қабул қилинаётган ҳар бир янги адабиётнинг ўзига хос тақдимот маросими бўлади. Бунда китобнинг муаллифидан тортиб, унда илгари сурилган ғоягача билимдон кутубхоначи томонидан посбонларга тушунтириб ўтилади. Шу сабабли ҳам кутубхонага келтириладиган янги адабиётлар барчанинг қизиқишини орттириб, эътиборида бўлади.

Бу борада Қуролли Кучлар хизматчиси Валентина Рудник фаолияти ҳам диққатга сазовор. Кутубхонанинг шарқ мутафаккирларининг расм ва пурҳикмат фикрлари билан жиҳозланган шинамгина ўқув зали ҳамма вақт ўқувчилар билан гавжум. Ўзбек ва рус тилларида удумларимиз, қаҳрамонларимиз, шаҳарларимиз тарихи ва бугуни акс этган альбомлар ҳеч кимни бефарқ қолдирмайди. Ўқувчиларининг кўплиги билан ҳам бу қироатхона бошқаларидан ажралиб туради. Бугун намуна қилиб кўрсатсак арзийдиган кутубхоналаримиз талайгина. Улардан айримларинигина тилга олиб ўтдик.

Улкан тарихнавис Баёний қаламига мансуб «Шажараи Хоразмшоҳий» китобининг Саййид Муҳаммад Раҳимхони Соний — Феруз фаолиятига бағишланган қисмида шундай ҳикоя қилинади: «...суҳбати ҳумоюнларида китобхонлик бўлур эрди ва сипоҳийлар ва тўраларни ҳам китобхонлик этарга тарғиб этар эрдилар. Бас, ҳамма китобхон бўлдилар». Ҳар бир замон, даврнинг ўзига хос, такрорланмас, ўхшамас, қайтарилмас жиҳатлари мавжуд. Муҳаммад Раҳимхон ҳукмронлиги даври ҳам илм-фан, маданият ва диннинг ўзига хос юксалиш ва янгиланиш даври бўлди. Бу даврда китобат ишлари, мусаввирлик, мусиқа санъати ривожланди, шеърият ранго-ранг шакл ва моҳиятларда намоён бўлди.

Бугунги давр ҳам ўтганларига ўхшамас ва такрорланмасдир. Юксалишни, буюк эзгу ўзгаришларни мақсад қилиб олган халқимиз улуғ тафаккур эгалари бўлган ҳисобсиз донишманд аждодларимиз қолдирган бой маънавий-маданий мерос, дунё тарихида залворли ўрин тутган қудратли давлат тарихи битмас-туганмас илҳом, илм манбаи сифатида қарайди. Ўз навбатида қадим халқнинг шерюрак, салоҳиятли посбон ўғлонлари ана шундай зилол чашмалардан маънавий куч оладилар.

Инобат ИБРОҲИМОВА,
«Ватанпарвар» мухбири.

Сафарбарлик чақируви резервидаги хизмат

ИСЛОҲОТЛАР БЕРАЁТГАН САМАРА

«Қани айтинг, азиз дўстлар, биродарлар, қандай қилсак, армияда хизмат қилиш том маънодаги нуфузли ишга айланади? Қандай қилсак, ёшларимиз ўртасида армия хизматидан бўйин товлаш эмас, аксинча, унинг сафидан жой олишга интилиш кучаяди? Қандай қилсак мустақил ҳаётга қадам қўяётган ёш авлоднинг энг муносиб вакиллари армияга танлаб олинадиган бўлади?». Хотирангизда бўлса бу саволлар Президентимиз Ислом Каримовнинг иккинчи чақириқ Олий Мажлис тўққизинчи сессиясидаги маърузасида янгради. Юртбошимиз нафақат давр, вақт биздан талаб этаётган бу саволларни ўртага ташлади, балки уларга жавоб тариқасида ўз таклифларини ҳам илгари суради. Ўша пайтларда кенг жамоатчилик, айниқса ўғил ўстираётган – бўлғуси Ватан ҳимоячисини камолга етказаётган ота-оналар бу таклифларни қўллаб-қувватлашгани эсимда. Таъкидлаш жоизки, бу таклифлар замирида чақирув ва ҳарбий хизматни ўташ тизимини ўзгартиришдек ҳаётий зарурат бор эди. Аниқроқ айтганда, чақирув ва муддатли ҳарбий хизматни ўташнинг янги концепциясини ишлаб чиқишдек зарурат. Бу борада малакали экспертлардан иборат комиссия тузилди. Ўша тарихий сессияда Президентимиз тузилажак комиссиянинг вазифалари хусусида тўхталар экан, «Шу билан бирга мазкур комиссияга мамлакатимизда Қуролли Кучлар захираси, яъни резервчилар институтини ташкил этиш концепциясини ишлаб чиқиш вазифасини топшириш керак. Ушбу концепцияда резерв хизмати самарали фаолият кўрсатаётган тараққий топган мамлакатларнинг тажрибасини чуқур ўрганиш асосида резервчилар тузилмасини шакллантириш принциплари, уларнинг мақоми, вазифалари, тинчлик даврида ҳам, уруш шароитида ҳам мамлакат мудофаа қудратини мустаҳкамлашда улардан самарали фойдаланиш, усул-услублар белгилаб берилиши даркор», деди. Хуллас, мазкур сессия чақирув ва муддатли ҳарбий хизмат тизимини ўзгартириш борасида тамал тошини қўйди. Навбатдаги сессияда – иккинчи чақириқ Олий Мажлис ўнинчи сессиясида «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида» янги қонун қабул қилинди. Унга кўра, бир янгилик – сафарбарлик чақируви резервидаги хизмат ҳам жорий этилди. Келинг, айнан шу хизматнинг афзалликлари, имкониятлари хусусида атрофлича тўхталиб ўтайлик.

ҲАЁТГА ТАТБИҚ ЭТИЛДИ

2003 йилнинг баҳори. Янги қонунга биноан чақирув амалга оширила бошланган пайт. Янгилик ижтимоий муҳитга ўз-ўзидан сингимайди. Турли тушунмовчилик, англашилмовчиликлар бўлиши мумкин. Чақирув пунктида чақирилувчининг отаси билан суҳбатлашиб қолдим. «Болалигидан ҳарбий бўлишга қизиқарди. Соғлом бўлиб ўсди. Мана, танловдан ўтолмади. Қанчадир миқдорда балл тўплаши керак экан-ми. Энди бўлса қандайдир сафарбарлик хизматига олишмоқчи. Буям муқобил хизматга ўхшагандир-да. Армияда хизмат қилиб, ҳуқуқ-тартибот соҳасига ишга кирмоқчи эди, афсус». Ота ўғли тақдиридан хавотирланиб, шу сингари гапларни айтди. Мен эса унга қонун бўйича янги хизмат турини тушунтирдим: «Муддатли ҳарбий хизматни ўташга ярокли ҳамда чақирилиш муддатини кечиктириш ва чақирилишдан озод этилиш ҳуқуқига эга бўлмаган, бироқ Қуролли Кучлар сафига навбатдаги муддатга чақирилмаган шахслар сафарбарлик чақируви резерви сафига олинадилар». Янги хизмат турининг имкониятлари, афзалликларини айтдим. Келинг, ўша фикрлар асосида мавзуни давом эттирайлик. Аввало, бу хизмат турини жорий этишдан мақсад нима, унинг ижтимоий аҳамияти борми, деган савол туғилади.

Таъкидлаш жоизки, мазкур хизмат армия сафларига бормаган йигитларга ҳам тенг имкониятлар яратади. Улар ҳам ўз конституциявий бурчларини адо этишади. Қонунда «Муддатли ҳарбий хизматни ўташга ярокли» деган жумлалар борлигини унутманг. Тўғри, «Умумий ҳарбий мажбурият ва ҳарбий хизмат тўғрисида»ги янги қонун, ислоҳотлар сабаб муддатли ҳарбий хизматнинг нуфузи ортиб бораяпти. Ҳатто, аскар бўламан, дея бир ўринга 4-5 йигит талабгор бўлмоқда. Сараларнинг сараси адолат мезонига асосланган танловдан ўтиб, аскар бўлади. Қолганларчи? Улар ҳам соғлом, баркамол, Ватан ҳимоячиси бўлиш учун шижоат билан ёниб турибди-ку, ахир. Қайсидир маънода уларнинг ҳуқуқлари чекланадими? Таъбир жоиз бўлса, сафарбарлик чақируви резервидаги хизмат бу саволга адолатли жавоб бўлди. Мазкур хизмат турига олинган йигит ўзини бемалол юрт ҳимоячиси санаши мумкин. Ахир у 27 ёшга тўлгунча ушбу хизмат сафида бўлиб, ҳар йилги ҳарбий йиғинларга жалб этилиб, фавқулодда вазиятлар ёки мамлакатимизга ҳарбий тажовуз рўй берган тақдирда эса ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилади. Ҳа, ҳа у ҳам тўлақонли посбон. Энди масаланинг иккинчи томонига қарайлик. Одатда ҳуқуқ-тартибот органларига муддатли ҳарбий хизматни ўтаган ўғлонлар олинади. Хўш, жорий этилган янги хизмат сафидагилар-чи. Айтиш лозимки, сафарбарлик чақируви резервидаги хизматни ўтаганлар ҳам олий ҳарбий билим юртларига, сержантлар тайёрлаш мактабларига ўқишга кириши, ҳуқуқ-тартибот органларида ишлаши мумкин. Хизмат сафари билан Қашқадарёнинг чекка туманларидан бири — Ғузорда бўлганимда, сафарбарлик чақируви резервидаги хизмат сафига олиниб, ойлик йиғини ўтган, ҳозирда ички ишлар соҳасида фаолият кўрсатаётган йигитлар – Яҳё Амирқулов, Отабек Жўраевлар билан суҳбатлашдим. Бундай мисолларни кўплаб келтириш мумкин.

НУФУЗИ ОРТМОҚДА

«Бир ойлик хизмат ҳақида мақола тайёрлаб беринг», деди республика газеталаридан бирида ишлайдиган ҳамкасбим. Мен унга сафарбарлик чақируви резерви (СЧР) даги хизматнинг бир ойлик эмаслигини тушунтирдим. Ҳатто мақолада бунга урғу ҳам бердим. Тўғри, ота-оналар, кенг жамоатчилик СЧР нинг мазмун-моҳиятини англаб боришаяпти. Бироқ улар орасида ҳам «бир ойлик хизмат», деган тушунчани бот-бот эшитамиз. Шу ўринда бу масалага ойдинлик киритсак. Айримлар назарида СЧР хизмати пул бадалларини (энг кам иш ҳақининг 25 баробари) тўлаб, ҳудудий принцип асосида ташкил этиладиган ойлик йиғинларни ўташ билан ўз ниҳоясига етади. Яъни, айнан ўша ойлик йиғин хизмат моҳияти, деб тушуниладилар. Албатта, бу нотўғри қараш. Юқорида ҳам айтиб ўтганимиздек, СЧР сафига олинган фуқаро 27 ёшга тўлгандан кейингина Қуролли Кучлар резерви таркибига ўтказилади. Фавқулодда вазиятлар ёки юртимизга тажовуз рўй берган тақдирда улар ҳақиқий ҳарбий хизматга чақирилишади. Бу – янги хизматнинг ўзига хослиги. Ҳа, ҳа ўзимизга хос, ўзимизга мос хизмат тури жорий этилди. Бундай янгилик менимча МДҲ давлатларининг бирортасида йўқ.

Хўш, халқимиз СЧР хизматини қандай қабул қилди? Илк хулосаларни бу ўринда айтиб ўтсак. Яъни, СЧР хизмати йўлга қўйилган дастлабки йил хулосалари борасида Мудофаа вазирлиги Чақирув ва резервчиларни тайёрлаш бошқармаси бошлиғи полковник Ботир Мирзамуҳаммедовдан сўрадим. «Даставвал кенг жамоатчилик бу хизматнинг мазмун-моҳиятига яхши тушунишмаганди. Бунга тарғибот-ташвиқотда йўл қўйилган камчиликлар сабаб бўлди. Оммавий ахборот воситалари, маҳалла қўмиталарида олиб борилган кенг тарғибот сафарбарлик чақируви резервидаги хизматга аҳолининг муносабатини ўзгартирди. Бугун ишонч билан айтиш мумкинки, бу янги хизмат ўз мавқеини мустаҳкамлаб боряпти».

СЧР батальонида илк ойлик йиғин тугаган пайтлар. Шунда Шарқий ҳарбий округ қўмондони генерал-майор Қосимали Аҳмедов билан суҳбатлашгандим. Суҳбатимиз давомида қўмондон, жумладан шундай деганди: «Янги қонунга кўра, янги хизмат тури – сафарбарлик чақируви резерви жорий этилганини биласиз. Унинг дастлабки ойлик ҳарбий йиғинидан сўнг янги хизмат турининг илк самаралари кўзга ташланди. Мазкур ойлик ҳарбий йиғинни ўтаган йигитлардан 40 дан зиёди шартнома бўйича хизмат қилиш, ҳаётини ҳарбий соҳа билан боғлаш хоҳишини билдиришмоқда. Янги хизмат турини тарғиб қилишда гап кўп. Ҳар бир тумандан ойлик йиғинни ўтаган икки нафар илғор йигитни ҳарбий либосда маҳаллаларига жўнатдик. Улар ўз туғилиб ўсган жойларида тенгдошлари, маҳалладошлари билан учрашувлар ўтказиб, янги хизмат тури, ойлик ҳарбий йиғин хусусида сўзлаб беришди». Ҳа, дастлабки пайтларда СЧР хизмати халқимизга кенг тушунтирилди. Бунинг самараси кўп куттиргани йўқ. Муддатли ҳарбий хизмат қанчалар шарафли, фахрли ишга айланаётган бўлса, СЧР хизмати мақоми ҳам кўтарилиб бормоқда.

МАБЛАҒ АНИҚ МАҚСАДГА ЙЎНАЛТИРИЛАДИ

Юқорида СЧР сафига олинган фуқаролар Мудофаа вазирлигининг махсус ҳисоб варағига пул бадаллари киритиши борасида айтдик. Хўш, бу маблағлар қандай мақсад йўлида сарфланади? Қонунда ушбу маблағларнинг муддатли ҳарбий хизматчиларнинг пул ва моддий таъминотни ошириш, шунингдек, сафарбарлик чақируви резервидаги хизмат сафига олинган шахсларнинг ҳарбий йиғинларини ўтказишга аниқ мақсадли йўналтирилиши хусусида гап боради. Буни СЧР батальонлари моддий-ўқув базаси замонавий талаблар асосида шаклланаётганида ҳам кўриш мумкин. Масалан, офицер Алишер Бойшуаков командирлик қилаётган СЧР батальонини олайлик. Йиғин қатнашчилари учун мўлжалланган ётоқхоналарда телевизор, видеомагнитофон бор. Ижтимоий-сиёсий машғулотлар хонасида турли адабиётлар, миллий чолғу асбоблари, шахмат, шашка бор. Қисм клубидаги мусиқий марказ, уй кинотеатри, видеопушкани айтмайсизми. Компьютерлаштирилган тирда тажрибали йўриқчи катта сержант Тўлқин Холов машғулот ўтяпти. Пистолет, мерганлик қуроли, гранатомёт, автомат ёрдамида ушбу тирда нишонга отиш сирларини ўрганишмоқда. Спорт тренажёрлари хонасида қўл, оёқ, елкалар мушакларини тоблаш мумкин. «Шаҳарда пул тўлаб, бундай замонавий спорт жиҳозларидан фойдаланганмиз. Йиғинда эса барча қулайликлар муҳайё экан», дейди СЧР хизматидаги фуқаро олий маълумотли Дилшод Аҳмедов. Ёки офицер Ойбек Саидов хизмат қилаётган жамоадаги СЧР батальонини олайлик. Йиғин қатнашчилари учун компьютер синфи мавжуд. «Ақлли машина» билан ишлаш сирларини биладиганлар янада тажрибаларини бойитишмоқда. Илк бор «тиллашаётганлар» эса унинг «алифбоси»ни ўрганишаяпти. Хуллас, бундай шарт-шароитлар барча СЧР батальонларида бор. Бойсунлик Саодат ая Нормуродова ойлик йиғинни ўтаётган ўғли Умидулло билан дийдорлашиб, шарт-шароитларига қизиқди. Танишиб чиққач, «тўланаётган бадал ортиғи билан фарзандларимизнинг ўзига сарфланаётган экан», деди тўлқинланиб. Ҳа, она юз фоиз ҳақ. СЧР хизматидаги фуқароларнинг тўлаётган бадаллари аниқ мақсадлар – уларнинг моддий-ўқув базаси, маданий-маиший шароитларини замон талаблари даражасига етказиш йўлида сарфланмоқда.

ИЖТИМОИЙ ҲИМОЯ

Шу ўринда СЧР сафига олинганларнинг ижтимоий ҳимояси хусусида ҳам бироз тўхталсак. Маълумки, Вазирлар Маҳкамасининг хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб бўлган фуқароларни бўшатиш ҳамда Қуролли Кучлар сафига навбатдаги чақирув тўғрисидаги қарорида бандлик масаласи ҳам илгари сурилган. Яъни, резервга бўшаган аскарларни иш билан таъминлаш масаласи. Таъкидлаш жоизки, жойларда нафақат резервга бўшаган аскарлар, балки СЧР сафига олинган ва банд бўлмаган фуқароларни ҳам иш билан таъминлашга катта эътибор қаратилмоқда. 2004 йилнинг кузида Жиззах вилоятида СЧР хизматидаги фуқароларнинг бандлиги масаласи билан қизиқдим. Вилоят Меҳнат ва аҳолини ижтимоий муҳофаза қилиш бош бошқармаси томонидан ишга жойлаштирилган мазкур хизматдагиларнинг 75 фоизи вақтинчалик, 21 фоизи мавжуд бўш иш ўринларида меҳнат қилишаётган экан. Қолган 4 фоизи эса квота иш ўринларида. Вилоят Бош бошқармаси буйруғида Қуролли Кучлар сафидан бўшатилган ва СЧРга олинган фуқаролардан банд бўлмаганлар ишга жойлашганларига қадар меҳнат бўлимларининг доимий кузатуви ўрнатилиши, ишга жойлашишларига ҳар томонлама кўмаклашилиши таъкидланган. Демак, СЧР сафидаги фуқаролар ўз ҳолига ташлаб қўйилгани йўқ.

ЙИҒИН НИМА БЕРМОҚДА?

Бугун ойлик йиғин СЧР сафидаги фуқароларга нима бермоқда, деган савол кун тартибида турибди. Ахир, ота-она, яқинлар фуқаронинг бир ой давомида йиғинда нималарни ўргангани, қандай кўникмалар ҳосил қилгани билан қизиқадида. Таъкидлаш жоизки, жойларда давлат ва жамоат ташкилотлари СЧР батальонлари билан яқиндан ҳамкорлик ўрнатган. Институт, университет, «Маънавият ва маърифат» марказларининг олимлари, зиёлилари «Камолот», «Нуроний» вакиллари режа асосида батальонларга келишиб, турли учрашувлар ўтказишяпти, маърузалар ўқишяпти. Бу билан фуқаро нафақат умумҳарбий билимларни, балки тарихимиз, ижтимоий-сиёсий ҳаётимиздан ҳам кўплаб сабоқлар олмоқда. СЧР хизматидаги фуқаро Улуғбек Матхолиқов шундай дейди: «Жанговар қуроллар, тактик тайёргарликлар, ижтимоий-сиёсий тайёргарлик билан боғлиқ машғулотлардан кўп нарсани ўргандик. Бундан ташқари ҳуқуқий, тарихий, ҳарбий-ватанпарварлик мавзуларида суҳбат, учрашувлар ўтказилиб, дунёқарашимиз кенгаймоқда». Яхшиси ойлик йиғиндан қайтган фарзандингиз, яқинингиз билан суҳбатлашинг, унинг фикрларига қулоқ тутинг. Шунда биласиз, ойлик йиғин сабоқлари бисёр бўлганини.

Кеча «нега мени муддатли ҳарбий хизматга эмас, сафарбарлик чақируви резервидаги хизматга олишди?», деган хаёл йигит қалбидан кечган бўлса, бугун «мен ҳам сафарбарлик чақируви резервидаги хизматга бораман», деган қарор юраклардан отилиб чиқмоқда. Ана шу эмасми, ислоҳотларимиз ўз самарасини бераётгани.

Майор Алижон САФАРОВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

Хоразм Маъмун академиясининг 1000 йиллиги олдидан

ИЛМ ВА МАЪРИФАТ БЕШИГИ

Инсониятнинг қадимий маънавият бешикларидан бири ҳисобланган Маъмун академияси қисқа муддат фаолият кўрсатган бўлса-да, минтақамиздаги ижтимоий-сиёсий, маънавий-маърифий ва маданий юксалишлар жараёнида асрлар давомида муҳим ўрин тутган.

Ўзбекистон Фанлар академиясининг Абу Райҳон Беруний номидаги Шарқшунослик институти манбашунослик бўлими мудири Омонулла БЎРИЕВ бу ҳақда ЎзА мухбирига қуйидагиларни гапириб берди:

— Инсоният тарихида илмий анъаналар давомийлиги қадим замонларга бориб тақалади. Қадимги илмий анъаналар тўққизинчи асрда Маъмун академиясида янги маълумот ва назариялар билан бойитилган. Ёзма ёдгорликлар асосида илмий анъаналар давомийлигини ўрганиш фан ва маданият тарихида алоҳида ўрин тутади. Шу нуқтаи назардан Хоразм Маъмун академиясида илм-фан соҳасида эришилган ютуқлар кейинги даврларда қай тариқа давом эттирилганини ўрганиш олимларимиз олдида турган долзарб вазифалардандир.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг давлатимиз раҳбари Ислом Каримов ташаббуси билан қабул қилинган «Хоразм Маъмун академиясининг 1000 йиллигини нишонлаш тўғрисида»ги қарори бу борадаги илмий изланишлар кўламини янада кенгайтиришга хизмат қилаётир. Мазкур ҳужжатга мувофиқ, институтимизда махсус тўплам нашрга тайёрланяпти.

Тарихга назар ташласак, X аср охирларида Мовароуннаҳрдаги сиёсий, ижтимоий-иқтисодий барқарорлик илм-фан равнақига ҳам самарали таъсир кўрсатган. Маъмунийлар даврида бу ерда кўплаб алломалар, жумладан, буюк ватандошларимиз Абу Райҳон Беруний, Абу Али ибн Сино ва бошқалар фаолият кўрсатган. Улар асос солган илмий анъаналар кейинги даврларда, айниқса, Амир Темур ва унинг авлодлари ҳукмронлиги йилларида ҳам давом эттирилган. Манбаларга мурожаат қилсак, бу ворисийлик авлодлардан авлодларга ўтиб келган.

Ўн учинчи асрда Хуросонда яшаб ижод этган олим Муҳаммад ибн Нажиб Бакрон Абу Райҳон Берунийнинг илмий меросини ўрганиб, дунё харитасини тузган. Афсуски, бу харита бизгача етиб келмаган, лекин унга ёзилган изоҳлар «Жаҳоннома» номи билан сақланиб қолган.

«Жаҳоннома» — жўғрофияга оид қимматли ёдгорлик. Муаллиф бу асарни яратишда кўпгина ёзма манбалардан, жумладан, Абу Райҳон Берунийнинг «Қадимги халқлардан қолган ёдгорликлар», «Китоб ат-тафҳим» каби асарларидан фойдаланганини қайд этади.

Темурийлар даврида Ҳиротда Шоҳрух Мирзо саройи кутубхонасида бу қимматли асарнинг нусхаси сақланган. Даставвал Амир Темур хизматида котиблик қилган, сўнгра Шоҳрух саройида тарихнавис бўлиб ишлаган Ҳофизи Абру бу асарни ўқиб-ўрганиб, аждодлар илмий анъаналарини давом эттирган. У ёзиб қолдирган иккита йирик асардан бири «Ҳофизи Абрунинг тарихи» ёки «География» деб юритилади. Мазкур тарихий-жўғрофий асар қўлёзмаси Тошкент, Санкт-Петербург, Теҳрон ва Англия кутубхоналарида мавжуд. Муаллиф ушбу асарини яратишда қирққа яқин манбадан фойдаланганини таъкидлаган. Муҳаммад ибн Нажиб Бакроннинг «Жаҳоннома»си ушбу рўйхатнинг аввалида келтирилган.

Институтимиз қўлёзмалар хазинасида сақланаётган мазкур икки манбани қиёслаб ўргандик. Ҳофизи Абру ўз асарида денгизлар, кўллар, дарёлар ва тоғларни тавсифлаганида «Жаҳоннома»даги маълумотлардан кенг фойдалангани маълум бўлди.

Шу даврларда Хоразмда яшаб ижод этган Маҳмуд ал-Чағминий Маъмун академиясида астрономия соҳасида шаклланган илмий анъанани давом эттирган. Унинг бу йўналишдаги «Ал-мулаххас фил-ҳайъа» асарида ернинг ҳолати билан боғлиқ энг муҳим масалалар содда ва аниқ ифода этилгани сабабли ўз давридаёқ фанга кенг татбиқ этила бошланган. Ушбу манба ўша вақтларда мадрасаларда асосий қўлланма ҳисобланган. Китобдан кўплаб нусхалар кўчирилган. Ҳозир дунёнинг йигирмадан кўпроқ кутубхонасида мазкур асар қўлёзмаси сақланади.

Институтимиз хазинасида унинг бешта қўлёзмаси бор. Улардан бири Темурийлар даврида Машҳадда котиб Бурҳониддин Муҳаммад томонидан кўчирилган. Бу асарга кўплаб шарҳлар битилган. Жумладан, 1412 йил Улуғбекнинг Самарқанддаги астрономия мактабида бу асарга етук аллома Қозизода Румий ҳам шарҳ ёзгани ва ундан талабаларга дарс беришда асосий қўлланма сифатида фойдаланганн маълум. Умуман олганда, Берунийнинг «Қонуни Масъудий» ва Маҳмуд Чағминийнинг «Ал-мулаххас фил-ҳайъа» асарлари Улуғбек астрономия мактабида асосий дастуриламал саналган.

Маъмун академиясида ижтимоий фанлар соҳасида куртак ёйган изланишлар кейинчалик тарих, фалсафа каби фанлар ривожига хизмат қилган. Насавийнинг ўн учинчи асрда яратилган «Сийрати Жалолиддин», Жувайнийнинг «Тарихи жаҳонкушо», Рашидаддин Фазлуллоҳнинг «Жомеъ ат-таворих» асарлари Темурийлар салтанати даврида ёзилган тарихий асарлар учун муҳим қўлланма бўлган.

Маъмун академиясида илм-фаннинг турли соҳаларида шаклланган мактаблар кейинчалик бу ерда тасаввуф таълимоти ривожида ҳам муҳим аҳамият касб этган. Ўн учинчи асрда Аҳмад Жом, Юсуф Ҳамадоний, Фаридуддин Аттор, Нажмиддин Кубро сингари йирик мутасаввифлар фаолият юритган. Улар ёзиб қолдирган асарлар Темурийлар давригача етиб келгани, XV асрда яшаб ижод этган буюк мутафаккирлар Абдураҳмон Жомий, Алишер Навоий ва бошқа илм-фан намояндалари улардан баҳраманд бўлгани манбалардан маълум. Хусусан, Фаридуддин Атторнинг «Мантиқ-ут-тайр» асарини бобокалонимиз Алишер Навоий болалигидан меҳр билан мутолаа қилган, ундан таъсирланиб «Лисон-ут-тайр» достонини яратган. Бу ҳақда Навоийнинг ўзи «Лисон-ут-тайр» асарида шундай ёзади:

Завқи кўп хушҳол
этар эрди мени,
Шарҳи онинг лол
этар эрди мени.

Дарҳақиқат, Маъмун академиясида шаклланган илмий анъаналар минтақамизда илм-фан равнақига хизмат қилган. Кейинчалик Амир Темур ва унинг аждодлари ҳукмронлиги йилларида илм-фан соҳасида эришилган бундай ютуқлар янги-янги маълумотлар билан бойитилган, улардан жамиятнинг турли соҳаларини ривожлантиришда оқилона фойдаланилган.

Вазирлар Маҳкамасининг «Хоразм Маъмун академиясининг 1000 йиллигини нишонлаш тўғрисида»ги қарори тарихимизнинг ҳали тўла ўрганилмаган янги қирраларини, буюк аждодларимиз яратиб қолдирган илмий меросни янада чуқурроқ тадқиқ этишда муҳим дастуриламал бўлиб хизмат қилмоқда.

ЎзА мухбири
Б.ХИДИРОВА
ёзиб олди.

Ҳарбий лицейларда

ШАРАФЛИ КАСБ САРИ

Қуролли Кучларимиз сафларида хизмат қилишни истовчилар, уни ўз олдига мақсад қилиб қўйганлар сони тобора кўпаяётгани ҳеч кимга сир эмас. Бу албатта, олиб борилаётган изчил ислоҳотлар, қилинган катта ишлар самараси бўлиб, миллий армиямиз нуфузи ортаётганининг яққол далилидир.

Таъкидлаш жоизки, мустақиллик йилларида бир қатор олий ҳарбий билим юртлари қаторида ҳарбий лицейлар ҳам фаолият кўрсата бошлади. Демак, эндиликда, машаққатли ва шарафли касб эгаси – Ватан ҳимоячиси бўлишни ихтиёр этган мактабларнинг юқори синф ўқувчилари қатъий тартиб-интизомга асосланувчи ҳарбий ҳаётга эртароқ қадам қўйишлари, шу билан бирга ҳам руҳан, ҳам жисмонан чиниқишлари мумкин.

Айнан шундай лицейлардан бири пойтахтимизда жойлашган бўлиб, унинг тарбияланувчиларига икки йил яъни, 10-11 синф ўқув дастурлари асосида таълим берилади. Шунингдек, ўқув жараёнида ҳарбий ва жисмоний тайёргарликка алоҳида эътибор қаратилади. Шубҳасиз, олинган сабоқлар олий ҳарбий билим юртларига кириш имтиҳонларида жуда асқотади.

Тошкент шаҳридаги ўқувчиларни ҳарбий касбга йўналтирувчи республика лицейи педагог ва офицерлар жамоаси тарбияланувчиларни ватанпарварлик, ўз она юрти, Президенти, халқига садоқат, буюк аждодларимизга муносиб ворис бўлиш руҳида тарбиялаб, энг замонавий ўқув базаси, дарсликлардан фойдаланган ҳолда билим бермоқда.

Лицей вакиллари тарих, ҳуқуқшунослик ва бошқа фанлар бўйича республика олимпиадаларида, «Амир Темур авлодлари», «Умид ниҳоллари» сингари спорт мусобақаларида фаол иштирок этишяпти.

Ўқув масканида таҳсил олувчиларнинг чуқур билимга эга бўлишлари учун барча шароитлар етарли. Кутубхона, лингафон, мустақил дарс тайёрлаш, мониторинг, ўқув лаборатория хоналари, спорт ва кино заллари, машқ майдончалари уларнинг ҳар томонлама чиниқишлари, пухта билим ва маънавий озуқа олишлари учун хизмат қилади.

Юқорида таъкидланганидек, Тошкент шаҳридаги ўқувчиларни ҳарбий касбга йўналтирувчи республика лицейи тарбияланувчиларига икки йил давомида нафақат табиий ва гуманитар фанлар, балки, Умумҳарбий низомлар, саф тайёргарлигидан ҳам сабоқлар берилади. Шундай экан, кейинчалик олий ҳарбий билим юрти курсанти бўлиш бахтига муяссар бўлганлар янги шарт-шароитга, муҳитга мослашишда унчалик қийналишмайди. Чунки, ҳарбийча ҳаёт уларга таниш.

Лейтенант
Тўлқин ЖУМАНАЗАРОВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

«АСКАРИ БАҚУВВАТ ЭЛ ҚУДРАТЛИ БЎЛУР»

Мамлакат салоҳияти нафақат унинг иқтисодий, маданий ва маърифий ривожланиши, балки юрт тинчлиги, сарҳадлари дахлсизлигини ҳимоялашга қодир мудофаа қудрати билан ҳам белгиланади. Шу сабабли Қуролли Кучларимизда амалга оширилаётган ислоҳотлар, туб ўзгаришларнинг барчаси ихчам, тезкор, замон талабига мос профессионал армияни шакллантиришга қаратилган. Ҳукуматимиз, Президентимиз ташаббусининг бу борадаги асл мақсади ҳам Қуролли Кучларимизнинг жанговар қобилиятини ошириш, ҳарбий хизматчилар соғлигини мустаҳкамлаш, уларнинг яшаш шароити ва озиқ-овқат таъминотини яхшилашга асосланганини бежиз эмас. Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикаси Қуролли Кучларида ҳарбий хизматчиларнинг озиқ-овқат таъминотини яхшилаш тўғрисида»ги қарори, фикримизнинг яққол далилидир. Бунга кўра 2005 йилнинг дастлабки ойидан бошлаб, ҳарбий хизматчиларга бериладиган озиқ-овқат рационини кенгайтирилди, миқдори оширилди. Шу билан бирга ҳарбий қисмларда фитобарлар ташкил этилиб витамин препаратлари ҳамда шифобахш ўсимликлардан тайёрланган дамламалар берилиши йўлга қўйилди. Айни дамда полевитаминлар ва доривор ўсимликлар концентратлари асосида тайёрланган ичимликларни посбонларга бериб бориш доимий назорат остида бўлиб, марказлашган ҳолда амалга оширилмоқда. Бундай витаминларни ҳарбий хизматчиларнинг озиқ-овқат рационидан йил бўйи жой олгани бежиз эмас. Чунки улар организмнинг юқумли касалликларга нисбатан қаршилигини кучайтиради, инсоннинг ақлий ва жисмоний қобилиятини ва энергетик кувватини оширади, шунингдек, организмдаги модда алмашинувини яхшилайди. Биз қайси бир ҳарбий қисмда бўлмайлик, ушбу фитобарларнинг фаолияти ва аҳамияти билан қизиқамиз, албатта. Чунки, давлатимиз томонидан жорий этилган ҳар бир қарор ўз ижроси ва натижаси билан аҳамиятлидир. Алоқачилар ҳарбий жамоасида бўлганимизда ҳам айнан ушбу масалага эътибор қаратдик.

— Ватан посбонларига қўйилаётган талаб ва мажбурият қай даражада юксак бўлса, уларга кўрсатилаётган эътибор ва ғамхўрлик ҳам шу даражада юқори, — дейди биз билан суҳбатда қисм командирининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари подполковник Исмоил Мирзаев. – Бунга мисол қилиб озиқ-овқат таъминотидаги катта ўзгаришларни айтиб ўтишимиз мумкин. Ҳозирда посбонларимизга ажратилган озиқ-овқат миқдори нафақат кўпайтирилган, балки бу рационга «Нестле» сути, меваларнинг табиий шарбатлари ва мевалар бериш киритилган. Фитобарлар фаолияти эса доимо назорат остида. Бу ҳақда қисм тиббиёт пунктининг бош шифокори тиббий хизмат майори Сафарбой Усмонов сизларга алоҳида тушунтириб бериб ўтади. Умуман олганда соғлом, танасидан куч ёғилиб турган посбон ҳар бир машғулотда ўзини кўрсата олади. Аскар бақувватлиги, саломатлиги эса жанговар шайлик гарови десак хато бўлмайди.

Ҳа, подполковник Мирзаев бу борада ҳақ. Жаҳонгир Соҳибқирон Темур бобомиз «Аскари бақувват эл қудратли бўлур, қудратли эл аскари бақувват бўлур», деб бежиз айтмаганлар. Миллий армиямизнинг қад ростлаб қудратли кучга эга бўлиб бораётгани юртимизнинг ривожланиш йўлига қадам қўяётганидан далолат. Чунки мустақиллигимизнинг ўн йилларида ташкил этилган армия билан айни даврдаги Қуролли Кучлар ўртасида жуда катта фарқ бор. Бугунги кунда унинг сафларидан жой эгаллашнинг ўзи йигитларимиз учун бир шараф. Давлатимиз эса ўз посбонларига талаб ва эътиборни ҳар томонлама юксалтириб бормоқда. Биз қаламга олган фитобарлар ҳам ҳарбий хизматчиларга кўрсатилаётган ғамхўрликнинг бир кичик кўринишидир.

– Аскарлар ошхонасида фитобарларнинг ташкил этилгани жуда катта аҳамиятга эга бўлди, – дейди қисм тиббиёт пункти бошлиғи, тиббий хизмат майори Сафарбой Усмонов. – Бу аввало, тажрибага асосланган илмий ишлар натижаси, деб ўйлайман. Витаминлар йиғиндисини ўз ичига олган «Ундевит» таблеткаси, «Шарқ табиби қайласи», «Наъматак дамламаси» посбонларга режим асосида доимий равишда берилиши ўзининг ижобий натижасини кўрсатмоқда. Чунки аскарларимизда учраб турадиган турли хил шамоллашлар кескин камайди. Посбонларимиз машғулотларида дашт ва тоғли ҳудудларда бўлишлари табиий ҳол. Улар организми бақувват бўлиб, касалликка қарши тура олсагина машғулотлар давомида чиниқиб, тобланиб боради. Фитобарларда аскарларга тайёрлаб берилаётган шифобахш шарбатлар эса айнан мана шундай дармондорилардан иборат. Уни доимий равишда истеъмол қилган посбон организмида касалликка қарши курашувчанлик қобилияти юқори бўлади. Соғлом аскар эса зиммасига юклатилган ҳар бир топшириқ ва мажбуриятни сўзсиз уддалайди. Шу сабабли, биз фитобарларнинг фаолиятини янада кенгайтириб, такомиллаштиришга ҳаракат қиляпмиз. Қаерда изланувчанлик, интилиш бўлса, ўша ерда яратувчанлик мавжуд, деб бежиз айтишмаган, ахир.

Шифокорларнинг эътироф этишларича, ҳар бир витаминни инсон организми учун ўзига хос аҳамияти бор. Масалан, аскорбин кислотани (витамин С) организм учун физиологик аҳамияти жуда хилма-хил. У моддалар алмашинувида фаол қатнашибгина қолмасдан, организмнинг юқумли касалликларга нисбатан қаршилигини оширади ва кўпгина заҳарли моддаларга қарши таъсир кўрсатади. Ушбу кислотанинг овқат таркибида умуман йўқлиги цинга касаллигини келтириб чиқаради, унинг етишмаслиги эса кўпгина яра ва синиқларни узоқ вақт давомида секин тузалишига олиб келади. Бу витамин наъматак мевасида юқори миқдорда мавжуд.

Рибофлавин (Витамин В2) эса асосан углеводлар, оқсиллар ва ёғлар алмашинувидаги парчаланиш ва қайталаниш жараёнларида фаол қатнашади. Унинг овқат таркибида йўқлиги бўй ўсишини тўхтатади. Об-ҳаво ҳароратининг тезда пасайиши ёки кўтарилиши, ҳарбий хизматдаги мураккаб шароитлар бу витаминга бўлган талабни оширади. Бу витамин манбалари тухум, нон, мол гўшти маҳсулотларидир.

Шунингдек, никотинамид (витамин PP), витамин А, витамин Д, витамин Е, витамин К1 лар ҳам инсон организми учун муҳим аҳамиятга эга. Шу сабабли, ҳарбий хизматчиларнинг соғлигини мустаҳкамлаш, жисмоний жиҳатдан бақувват бўлишини таъминлаш ва тўғри овқатлантириш учун Вазирлар Маҳкамасининг тегишли қарори жадаллик билан амалга оширилмоқда. Бунинг самараси эса албатта, юксак.

Зулфия ЮНУСОВА,
«Ватанпарвар» мухбири.

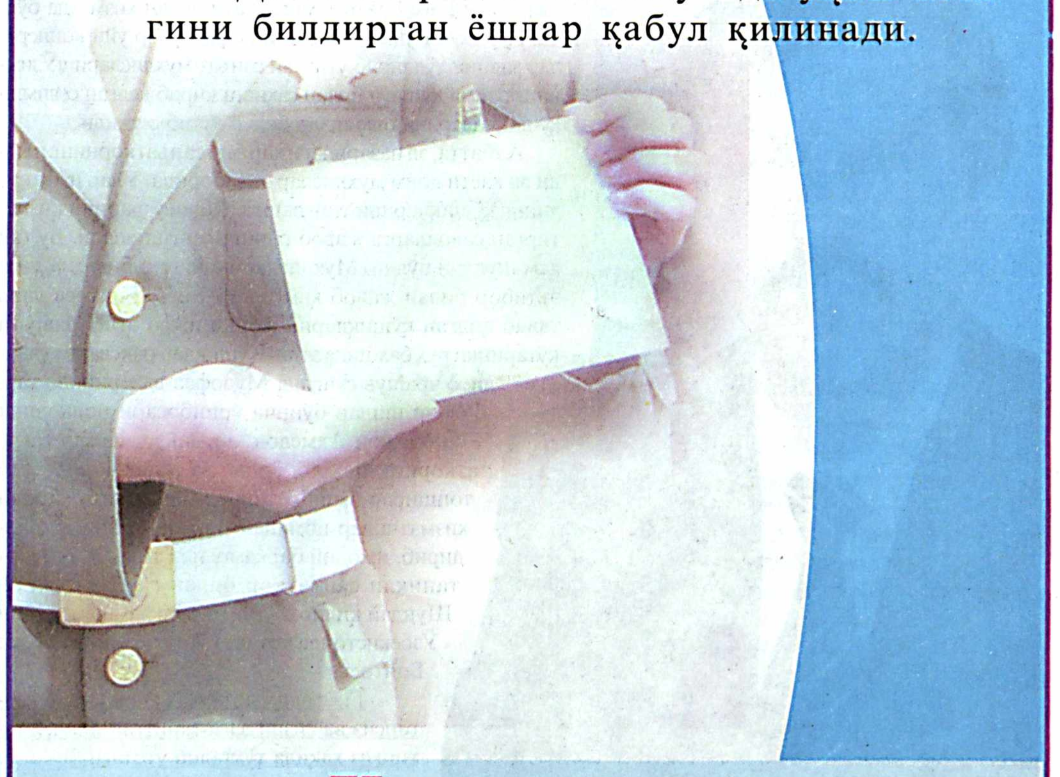

Тошкент Давлат юридик институти қошида фаолият олиб бораётган тайёрлов марказида бепул махсус тайёрлов курслари ташкил этилган. Ушбу курсларга муддатли, муқобил, сафарбарлик чақируви резервидаги ҳарбий хизматнинг белгиланган муддатларини ўтаб қайтган ва Тошкент Давлат юридик институтида ўқиш истагини билдирган ёшлар қабул қилинади.

Ҳужжатлар

1. Ариза;
2. Паспорт;
3. Ҳарбий хизматни ўтаганлигини тасдиқловчи ҳужжат (Ҳарбий гувоҳнома).

Мазкур курсларнинг фаолият муддати 2 майдан 23 июлгача давом этади.

Манзилимиз: Тошкент ш., С.Раҳимов тумани, Талабалар шаҳарчаси, 190-уй.
Маълумотлар учун телефон: 46-23-36.

ИЛДИЗИМИЗ МУСТАҲКАМ

Биз ким – миллатларнинг энг қадими ва энг улуғи туркнинг бош бўғинимиз.

Амир Темур.

Дунё жуда кўҳна, дунё бепоён. Илдизлари – тарихи узундан узун. Қаердан бошланиб қаерда тугашини ҳеч ким билмайди. Унда каттаю-кичик халқлар, миллатлар кўп. Бири худди майсага ўхшайди. Тузукроқ тарихи – илдизи, ўзаги йўқ, демак, эртаси ҳам гумон. Иккинчиси шундай қадимийки, ўтмишини жамийки тарихчилар, солномалар қамраб ололмайди. Уни билиш учун тоғларни бир бошдан ағдармоқ, саҳроларни эламоқ, денгизлар тубини қазимоқ керак. Беадад шукурлар бўлсинким, биз иккинчи гуруҳга мансуб миллатмиз… Биз айни гуруҳ ичида бир сардормиз. Шонли тарихи оламга достон бўлган «Туркнинг бош бўғинимиз». Янада аниқроғи, дунё, инсоният тараққиёти йўлида буюк хизматлар қилиб қўйган, шонли тарихида салжуқийлар, хоразмшоҳлар, темурийлар, бобурийлар, шайбонийлар, усмонийлар каби 118 та улуғ давлат, салтанат қурган туркий халқларнинг асли, ўзагимиз. Ҳатто, ушбу қурилмиш давлатларнинг ҳар бири ташкил топишида, гуллаб-яшнашида даврлар оша номи, қиёфаси, кийимлари ўзгариб турган ўзбекнинг ҳиссаси, улуши жуда салмоқли бўлган десак, асло муболаға бўлмайди. Ўзбек давлатчилиги, ўзбек маърифатпарварлиги, ўзбек қаҳрамонлигининг шонли саҳифаларини варақлаган, тарихи билан яқиндан танишган ҳар қандай инсон бунга асло шубҳа қилмайди.

Муаррихлар Туркистон, жумладан, Ўзбекистоннинг давлатчилик тарихини ўн бир минг йил деб белгилашади. Дунёнинг энг қадимий маданият маркази ҳам Тангритоғ (Тянь-Шань), Туркистон замини деб билишади.

Бу ҳайратланарли, ҳар қандай миллат ҳавас қиладиган ҳол. Хўш, дунёда ҳали тарих саҳнасида бирор марта ўзини кўрсата олмаган, бирор марта мустақил давлатини қураолмаган ўнлаб миллатлар, элатлар мавжуд бўла туриб бунчалар муваффақият, раҳматга қовушмоқнинг боиси нимада? Албатта, миллат генидаги ички куч-қувватда. Куч-қувват эса бобокалонимиз Амир Темур айтганидек, адолатдадир. «Турклар (Туркийлар) сизга тегмагунча сиз ҳам уларга тегманг», деган муборак жумлалар Ҳадиси шарифдан жой олишида ҳам буюк ҳикмат (туркийларнинг азал-азалдан яратувчанлиги, дунё тарихидаги аҳамияти назарда тутилган бўлса) бордир.

Маънавият оламининг устозлари, дунё илмининг ёрқин юлдузлари – азиз авлиёларимиз, олимларимиз, шоирларимиз Имом Бухорий, ат-Термизий, Нажмиддин Кубро, Жалолиддин Румий, Аҳмад Яссавий, Баҳоуддин Нақшбанд, Ал-Фарғоний, Ал-Хоразмий, Беруний, Ибн Сино, Навоий, Улуғбек каби юзлаб, минглаб улуғ аждодларимиз саноғига ким ета олади?! Қайси бир олди миллат шунчалар даҳоларга эга?! Қайси бир халқ Ўғизхон, Спитамен, Жалолиддин Мангуберди, Темур Малик, Соҳибқирон Амир Темур, Бобуршоҳ каби мумтоз саркардаларга соҳиб чиқа олади?! Бундай шараф, шафоатнинг шукронасига етиб бўлармикан ҳеч…

Мен ўтмишдаги 118 та давлатимизни улкан бир чинорнинг улкан ўқ илдизига, миллатнинг тил, кўнгил, дил бирлигини сақлаб келган улуғларимизни эса тошларга «панжа уриб» турган мустаҳкам ён томирларга ўхшатаман. Улардан давлатчилигимиз, қолаверса, ўзбекнинг шонли тарихи, уммон каби беадад маънавиятига асосланган миллий ғоямиз ҳам озиқланиб туради. Улар ўзлигимизни сақлашимизда, эркин, ҳур дунё ичра мағрур – мустақил яшашимизда бош манбадир.

Давлатларимиз оғзи олачилик туфайли бўлиниб-бўлиниб кетганида, теварак-атрофимизни ёғий босганида, зулм остида қолганимизда ҳам ёруғ кунлар умиди билан яшашимизда, каттаю кичик озодлик, мустақиллик дея жон беришида, ҳатто энг яқин тарихимизда – «1899 йилдан 1916 йилгача Туркистонда чоризм истилосига қарши катта-кичик шаклда 4944 та исёну ғалаёнлар» содир бўлишида ҳам ҳур туғилиб, ҳур ўлгон ота-боболаримизнинг энг юксак хислатлари бизларгада суяк суриб келганига аниқ ишора бор. Агар биз жипс бўлсак, бир бўлсак, бутун бўлсак ўз илдизимиздан, ўзагимиздан узоқлашмасак, ўз кучимизга, қувватимизга ортиқча ишониб хотиржамликка, бепарволикка берилмасак, аламли кунлар асло такрорланмайди. Миллатимиз, ўтмишимиз, бугунимиз, эртамизнинг олтин бешиги, азиз-авлиёлар, қаҳрамонлар, шаҳидлар ҳоки ила тўла шу азиз Ватан тупроқлари асло қўлдан бой берилмайди. Бундай тақдир энди бизга асло ярашмайди. Зеро, «илдиз кучи»миз истиқлол туфайли ҳолсиз таналаримизга қайтадан тоза қон каби куч-қувват бахш этмоқда. Бу қувват манбаининг чеки-чегараси йўқ. У керак бўлса барча миллатларга куч, озуқа бериши мумкин… Шундай экан, фахр билан, ғурур билан, «Илдизимиз бақувват, келажагимиз порлоқ, мустақиллигимиз абадий!» дейишга тўла асосимиз бор.

Майор
Азимбек УСМОНОВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

ҒОЛИБЛАР ТАҚДИРЛАНДИ

Куни кеча буюк саркарда ва давлат арбоби, Соҳибқирон Амир Темур таваллудини халқимиз кенг нишонлади. Пойтахтимизда 9 апрель санасига бағишланган катта тадбирлардан бири Амир Темур хиёбонидаги тантанали митинг ҳамда санъаткорлар ижросидаги мумтоз куй-наволар билан бошланди.

Тошкент шаҳар ҳокимияти, Халқаро Амир Темур жамғармаси, Темурийлар тарихи давлат музейи, Ўзбекистон ёзувчилар уюшмаси томонидан уюштирилган тадбирлар дастурига кўра, табрик сўзлар айтилиб, улуғ бобомиз ҳайкали пойига гулчамбарлар қўйилгач, меҳмонлар Темурийлар тарихи давлат музейига таклиф этилди. Шубҳасизки, у ердаги кўргазмалар намойиши барчада катта таассурот қолдирди.

Тадбирда Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси Х. Султонов, Бош вазир ўринбосари Р. Қосимов иштирок этди.

Шунингдек, йирик давлат арбоблари ва атоқли илм-фан, маданият ходимлари ҳамда оммавий ахборот воситалари вакиллари иштирокида Амир Темур таваллудининг 670 йиллик юбилейини қай тарзда нишонлаш ва ўтказишга бағишланган илмий анжуман бўлиб ўтди.

Унда, юқорида тилга олинган масала юзасидан турли таклиф ва мулоҳазалар, фикрлар билдирилди.

Сўнгра, анъанавий тарзда ўтказилаётган «Амир Темур» танлови ғолибларини тақдирлаш маросими гувоҳи бўлдик. Дарвоқе, ушбу танлов Мудофаа, Халқ таълими, Олий ва ўрта махсус таълим, Маданият ва спорт ишлари вазирликлари орасида ўтказилган бўлиб, тўртта йўналишга эга. Булар: тасвирий ва амалий санъат, тарихий ва ҳарбий-ватанпарварлик йўналишларидир. Таъкидлаш жоизки, бу йилги танловда ҳар бир вазирлик муайян йўналишлар бўйича ўз ғолибларига эга бўлди.

Мудофаа вазирлиги тизимида биринчи ўрин Қуролли Кучлар Академиясининг Маданий ҳордиқ ишлари бўйича офицери – клуб бошлиғи капитан Иқбол Илҳомовга насиб этди. У томонидан тарихий ҳужжат ва асарлардан фойдаланилган ҳолда уч йил давомида чизилган расм – Амир Темур портрети йиғилганларнинг олқишига сазовор бўлди.

Совринли 2-ўринни академиянинг яна бир вакили подполковник Дониш Мамажонов қўлга киритди. Офицернинг: «Олий ҳарбий билим юрти курсантларида лидерлик сифатларини шакллантириш» мавзусидаги илмий иши ҳайъат аъзолари томонидан юқори баҳоланганлиги таъкидланди.

Танлов ғолибларига махсус диплом ва қимматбаҳо совғаларни Халқаро Амир Темур жамғармаси раиси Муҳаммад Али, Ўзбекистон Қаҳрамони, халқ шоири, Ёзувчилар уюшмаси раиси Абдулла Орипов, машҳур ёзувчи Пиримқул Қодиров, Темурийлар тарихи давлат музейи директори Нозим Ҳабибуллаев ва бошқалар топширишди.

Майор
Марат ОРТИҚОВ,
лейтенант
Тўлқин ЖУМАНАЗАРОВ.

Тарбиячи офицерлар ёндафтарчасига

Офицер – мураббий курсантларни кузатиб, улардан айримлари ўқишга қобилиятли, бошқалари камроқ қобилиятли бўлади деб ҳисоблар экан, бу гапда жон бор. Шундай бўладики, курсантда математикага қобилият бору, лекин ўзининг оғзаки ва ёзма нутқини яхши ифодалай олмайди ёки тилларга, адабиётга, умуман ижтимоий фанларга бўлган қобилиятини намоён этади, бироқ математика, физика, техникани ўрганиш унга оғирлик қилади.

Қобилият инсоннинг у ёки бу фаолиятни амалга оширишида жуда катта аҳамиятга эга бўладиган хусусияти ҳисобланади.

Қобилиятлар деб шундай психик сифатларга айтиладики, инсон улар ёрдамида билимларни, кўникма ва малакаларни нисбатан осонлик билан эгаллаб олади ва бирор фаолият билан муваффақиятли шуғулланади.

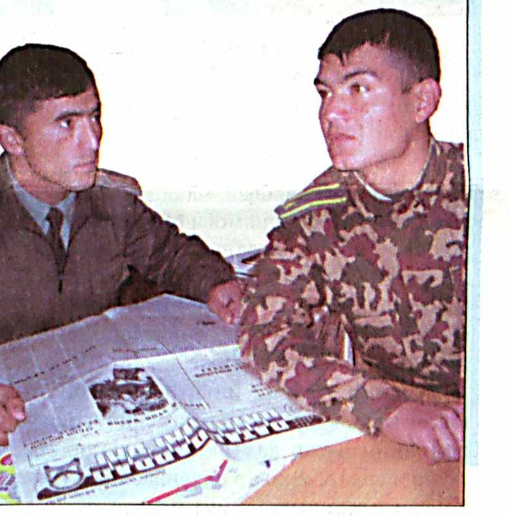

ҚОБИЛИЯТ – ФАОЛИЯТ МАҲСУЛИ

Қобилиятлар фақат фаолиятда намоён бўлади. Идрок этиш пайтида, масалан, рангларнинг товланишидаги нозик фарқлар, предметларнинг аниқ кўриниши, пропорционал нисбатларни тушуниш (рассомлар ишида), мутлоқ эшитиш (мусиқачилар), кузатувчанлик (ҳарбий хизматчилар) ва ҳоказоларда аён бўлади. Айрим қобилиятлар хотиранинг яхши ишлаши билан боғлиқ (масалан, командирнинг топшириқларини аниқ эсда сақлаш уни тўла бажаришда ёрдам беради). Кишининг фикрлаш фаолиятида (материални тушуниш, мураккаб масалаларни ҳал қилиш, фикрнинг чуқурлиги, танқидийлик ва мулоҳазакорлик) қобилиятлар яққол намоён бўлади.

Қобилиятлар умумий ва махсус бўлади. Умумий қобилиятлар мавжуд бўлганда киши фаолиятнинг турли хиллари билан муваффақиятли шуғуллана олади. Умумий қобилиятларга эга курсантлар одатда ҳамма фанлардан яхши ва қийналмай ўқийдилар. Махсус қобилиятлар эса кишига қандайдир бир муайян фаолият билан муваффақиятли шуғулланиш имконини беради.

Бирон фаолиятга нисбатан бўлган қобилият ўз ичига анча соддароқ бўлган қобилиятларни олади. Масалан, офицернинг педагогик қобилияти ўз ичига уч гуруҳ қобилиятларни олади: конструктив-ўқув, тарбиявий ишлар мавзусини аскарнинг талаблари ва индивидуал хусусиятларидан келиб чиқиб тузиш қобилияти; ташкилотчилик – аскарлар фаолиятига раҳбарлик қобилияти; коммуникатив – ҳарбий жамоа ва алоҳида аскарлар билан керакли муносабатларни ўрната олиш қобилияти.

Инсонлар у ёки бу қобилиятларнинг ривожланишига асос бўладиган анатомик, физиологик хусусиятлар билан дунёга келишади. Маълум қобилиятларнинг ривожланиши ёки ривожланмаслиги инсоннинг фаолияти ва ҳаёт шароитига боғлиқ бўлади.

Қобилиятлар маълум билимлар, кўникма ва малакаларни тез ўзлаштиришда, уларни тўғри ишлатишда ҳамда амалиётга ўзига хос тарзда қўллай билишда намоён бўлади.

Ҳар бир инсон маълум истеъдод ва қобилият аломатлари билан дунёга келади. Инсонда бир турдаги қобилият аломатлари бўлса, унда турли истеъдодлар ривожланиши мумкин. Масалан, яхши кўриш қобилиятига эга бўлган одам яхши рассом бўлиши, ҳарбий соҳада эса – яхши мерган бўлиши мумкин. Бундан ташқари агар инсонда бир турдаги қобилиятлар жуда яхши ривожланиши мумкин. Лекин, бир нарсани эсдан чиқармаслик лозим: юксак истеъдод аломатларига эга бўлган инсон ҳам, агар ушбу соҳада тер тўкиб ишламаса, фаолиятда юқори натижаларга эриша олмайди.

Қобилиятлар маълум билим, кўникма ва малакаларни тез ўзлаштиришда,ҳамда амалиётга тўғри қўллай билишда намоён бўлади. Билим, кўникма ва малакаларни янги шароитларда қўллай билиш юксак қобилият белгиси ҳисобланади.

Юқори даражадаги қобилиятга – истеъдод дейилади.

Истеъдодли одам бир ёки бир нечта фаолиятларда юксак натижаларга эришади. Истеъдоднинг асосий белгилари қуйидагилар:

– қобилиятларнинг эрта намоён бўлиши;

– муайян фаолиятга хос билим, кўникма ва малакаларни тезда ўзлаштириш;

– уларга нисбатан мойиллик ва қизиқиш.

Истеъдод инсондаги қобилиятнинг тез ривожланишидагина эмас, балки инсоннинг қийин ва янги шароитларда ҳам юксак натижаларга эриша олишида намоён бўлади.

У ёки бу инсондаги истеъдод фавқулодда юқори даражага етиши мумкин. Бунга талант дейилади. Талантли одам ўзининг фаолиятига ижодий ёндашуви ва изланувчанлиги билан ажралиб туради. Бундай одам фан, техника, санъат, ҳарбий иш ва бошқа соҳаларга ғоят катта янгиликлар олиб киради.

Масалан, Амир Темур давлатчилик ва ҳарбий соҳада, Мирзо Улуғбек астрономия фанида, Алишер Навоий адабиётда, Альберт Эйнштейн физика фанида шундай даҳо эдилар.

Аскарлар фаолиятини кузатиб, уларга хос қобилиятларни аниқлаш мумкин. Шунингдек, улардаги темпераментларни ҳам фарқлаш мумкин. Шуни айтиб ўтиш керакки, инсондаги қобилиятларни тўғри баҳолаш осон иш эмас. Масалан, ўқув бўлинмаси командири битта курсантни курсантлар сафидан чиқаришни сўраб бошлиғига мурожаат қилади. У ушбу курсантда танкни ҳайдаш қобилияти йўқ, деган хулосага келади. Бўлинма командири ўз хулосасини етарлича асослаб бера олмайди, шундан кейин бошлиқ ушбу курсантни яна ҳам яхшироқ ўрганишни тавсия этади. Бўлинма командири ушбу топшириқни бажаради, курсант билан яхшироқ танишиб, унинг шахсий сифатларини ва жанговар имкониятларини ўргана бошлайди. Унинг ҳаракатлари бекор кетмади. Ушбу курсант тез орада тунги танк ҳайдаш машғулотларида иштирок этди. Ўқишнинг иккинчи босқичида эса у биринчи тоифали механик ҳайдовчи даражасини олди.

Ҳозирги вақтда жуда кўп мамлакатлар армияларида ҳарбий хизматчилар қобилиятларини аниқлашда тестлардан фойдаланилади. Бу усулнинг тинчлик даври шароитларида фойда беришига шубҳа йўқ. Бироқ, кутилмаган ҳолатларга тўла уруш даври учун бу усул ҳар доим ҳам самарали бўлавермайди. Чунки, экстремал шароитларда инсон руҳияти, жумладан, унинг қобилиятлари ҳам маълум ўзгаришларга учраши мумкин.

Офицернинг қобилиятлар ҳақидаги маълум билимларга эга бўлиши нафақат ўз қўл остидаги ҳарбий хизматчилардаги қобилиятларни баҳолашга, балки, улардаги қобилиятларни керакли йўналишда ривожлантиришга имкон беради. Ҳарбий хизматчилардаги қобилиятларни шакллантириш улар хизматининг биринчи кунидан бошлаб, маълум режа асосида олиб борилади. Бунда таълим жараёнида аскар йўл қўядиган хато ҳаракатлар таҳлили катта роль ўйнайди.

Бир хил шароитда қобилиятсиз аскар ёмонроқ фаолият юритади. Унга нисбатан индивидуал ёндашув зарур бўлиб, бу нарса ҳарбий хизматчини ҳар томонлама ўргангандагина сезиларли муваффақиятга эришишни таъминлайди.

Аскарлар ҳар хил тайёргарлик ва маҳоратга эга бўладилар. Улардаги билим, кўникма ва малакаларнинг расман қабул қилинган меъёрларга қанчалик мос келишига қараб, тайёргарлик даражалари аниқланади.

Ҳарбий хизматчилар ҳаракатларидаги ҳар бир хатолик қуйидаги мезонларга асосланиб, ҳар томонлама баҳоланиши зарур меъёрдан қанчалик четга чиққанлигига қараб, хатоликнинг намоён бўлиш даражаси; унинг такрорланишига қараб, барқарорлик даражаси; бошқа турдаги хатоликлар билан боғлиқлик даражаси; шунингдек, хатоликларнинг сабаблари аниқланади.

Ҳарбий амалиётда «хатолик» тушунчаси икки хил ҳолатни англатади: бирида ҳарбий хизматчи амалга оширадиган ноаниқ ҳаракат тушунилса, бошқа ҳолатда эса хатолик танк, самолёт, бомба ёки ўқнинг маълум йўналишдан четга оғишини билдиради.

Ҳарбий хизмат жараёнида аскарлар томонидан йўл қўйиладиган хатоликларнинг сабабларини қуйидаги учта гуруҳда бирлаштириш мумкин: тайёргарлик даражасининг пастлиги, қобилиятларнинг заифлиги ҳамда интизомсизлик.

Ҳарбий хизматчининг деярли ҳар бир хато ҳаракати мана шу сабаблардан биронтаси ёки ҳаммасининг таъсирида юзага келиши мумкин. Охир-оқибат улардан биронтаси асосий, қолганлари эса ёрдамчи сабаблар бўлади. Шуни унутмаслик керакки, бошқалардаги хатоликларни кўриб, таҳлил қила олган кишигина ўз хатоликларини билиб, уларни тузата олади.

Подполковник
Чори НАСРИДДИНОВ,
Чирчиқ олий танк қўмондонлик-муҳандислик билим юрти гуманитар ва ижтимоий-иқтисодий фанлар кафедраси катта ўқитувчиси.

ВАТАНПАРВАР

ДАВЛАТИНГДАН АЙЛАНАЙ, ЎЗИМНИНГ ЭЛИМ!

Сиз кутган учрашув

Инсон ҳамма вақт куй-қўшиққа интилиб яшайди. Ундан руҳан дам олади. Яхши қўшиқ мисоли тарбиячи устоз. Сизга маънавий озуқа беради, уни тинглаганингиз сари эзгуликнинг янги-янги қирраларини кашф этиб борасиз.

Гулга гул қўшилса санъат бўлади,
Тилга дил қўшилса миллат бўлади,
Элга эл қўшилса давлат бўлади,
Давлатингдан айланай ,ўзимнинг элим,
Омадингдан айланай ўзимнинг элим.

Ушбу қўшиқни тинглаганингизда эса Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ғиёс Бойтоев кўз олдингизга келиши, табиий ҳол. Яқинда ҳарбий хизматчилар ва уларнинг оила аъзоларига лирик-мумтоз қўшиқлар бетакрор ижрочиси Ғиёс Бойтоев ўз санъати билан хизматда бўлди. Қуролли Кучлар Марказий офицерлар уйи концертлар залини тўлдириб ўтирган санъат мухлислари «Ўзимнинг элим» қўшиғи билан саҳнага кириб келган севимли қўшиқчиларини олқишлар билан кутиб олишди.

Албатта, эл назаридаги ҳар бир санъаткорнинг ижоди ва ҳаёти доим мухлислар эътиборида. Улар нафақат унинг қўшиқларини тинглашга, балки ўзларини қизиқтирган саволларга жавоб олишга интилишади. Бу гал ҳам шундай бўлди. Мухлисларининг ҳар бир саволига эътибор билан жавоб қайтарган Ғиёс Бойтоев улар талаб қилган қўшиқларни жонли ижро этиб, даврага кўтаринки руҳ бахшида этди. Қўшиқлар рақсларга уланди. Учрашув сўнгида Мудофаа вазирининг тарбиявий ишлар бўйича ўринбосари полковник Маннобжон Аҳмедов юртнинг севимли санъаткорига Фахрий ёрлиқ ва эсдалик совғалар топширар экан, бетакрор хонандага ҳарбий хизматчилар номидан миннатдорчилик билдириб, ижодий баркамоллик тилади. Биз ҳам таниқли санъаткор билан суҳбатлашдик. Шундай қилиб, бугунги саҳифамиз меҳмони Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Ғиёс Бойтоев.

– Ғиёс ака, санъатга қачон кириб келгансиз ва сизни элга танитган илк қўшиғингиз ҳақида тўхталиб ўтсангиз?

– Оиламизда акамнинг санъатга меҳри баланд бўлиб, қўшиқ айтарди. Мен 14-15 ёшларимда акамга қўшилиб қўшиқ айта бошлаганман. Институтда ўқиб юрган кезларимда эса композитор Тельман Ҳасанов мусиқаси билан устозларнинг қўшиқларини янги йўналишда давраларда айтиб, кўпчиликка танилиб қолганимни, тўғрироғи, ўзим ҳам сезмай қолганман. Ўз қўшиғим – ўз йўлимга эга бўлиш учун таниқли ҳофиз Рустам қори Турсунов ҳузурига бориб менга устозлик қилишини сўраганимда, «Сиз Ғиёс Бойтоев бўлиб танилиб бўлгансиз, сизга устозлик қилишимнинг ҳожати йўқ», дея фикр билдирди. Шундан сўнг у инсон билан ҳамкорликда «Шириним» қўшиғини яратдик. Уни илк бора катта саҳналарда ижро этдим.

Замонам гўзали, кўнглим эркаси,
Ўзингдек ширингдир сўзинг Шириним.
Менга боққанингда лоларанг бўлиб,
Бунча қизармаса юзинг Шириним.

– Ижодингиздаги энг чақноқ даврлар қайси йилларга тўғри келган?

– Илк бора 1986 йилда. «Халқлар дўстлиги» саройида яккахон концертимни беришга муваффақ бўлдим. Шундай сўнг бу ҳар йили давом этди.

– Ёш санъаткорларда қўшиқларини клип қилиш истаги кучли. Сиз бунга қандай қарайсиз? Лирик-мумтоз қўшиқларимиз сизнингча, клипга тушадими?

– Клипга муносабатим яхши. У қўшиқнинг таъсирчанлигини оширади. Бироқ санъатни бизнесга айлантираётган ёш хонандаларимиз борки, улар савияси паст, матни саёз қўшиқларини мухлисларга клипга ўраб етказишга ҳаракат қилишмоқда. Афсуски, бу қўшиқларнинг умри қисқа. Лирик-мумтоз қўшиқларимиз эса шундоқ ҳам кўнгилларни забт эта олади. Аммо уларга ҳам клип ишланса яхши бўлади. Фақат клипларни кино даражасига етказиб ишлаш зарур, яъни қўшиқнинг чуқур мазмунини мухлисларга етказа билиш керак, деб ўйлайман.

– Она ҳақидаги қўшиқларингиз жуда таъсирли.

– Бу қўшиқларда шеър ва мусиқанинг ўрни катта. Айниқса, Халқ шоири Муҳаммад Юсуф қаламига мансуб қўшиқларнинг барчаси ўз таъсирчан руҳига эга. Шоир «Онам йиғлар» қўшиғимнинг матнини афғон жангида оғир ярадор бўлган йигит тилидан ёзганлигини айтган эди.

Кўнглим қолса булбулдан ҳам, гулдан ҳам,
Қолар бўлсам бир кун охир тилдан ҳам,
Агар бир зот йиғласа чин дилдан ҳам,
Онам йиғлар, онам йиғлар, онам у.

– Баъзи қўшиқчиларимиз ўзбекча қўшиқ куйлашади-ю, лекин давлат тили мақомини эгаллаган ўз тилларида сўзлаша олишмайди. Уларнинг қўшиқлари юракдан чиқа оладими, сизнингча?

– «Тил билган эл билади», дейишади. Элининг дарди билан яшамаган инсондан эса нафақат яхши қўшиқчи, балки ҳеч қачон юртга садоқатли инсон чиқмайди. Улар учун қўшиқ – бизнес. Шу бизнес йўлида юртни осонгина ташлаб кетишга қодир, ундайлар.

– Бошқа миллатларнинг мусиқасига ўралмаган, миллийлигимизга хос қўшиқлар яратиш учун ёш санъаткорларга қандай маслаҳатлар берган бўлардингиз?

–Улар, аввало, ўзлигимизни англатиб турувчи ўз санъатимизни севсин. Улар миллатимизни қай даражада буюк санъатга эга эканлигини англаб етсаларгина ўзбекнинг замон билан ҳамнафас янги қўшиқлари дунёга келади. Ўзбек қўшиқчилигининг келажаги айнан шунга боғлиқ.

– Йигитлардаги қайси фазилатни устун қўясиз?

– Аввало, ориятли ва мард бўлишни. Эр йигитларимизда шу фазилат бўлсагина келажагимиз олдинга юради.

– Репертуарингизда ҳарбий ватанпарварлик руҳидаги қўшиқлар бўлишини истайсизми?

– Санъаткор ҳар доим изланишда бўлади. Бундай мавзуда куйлашни ким ҳам истамайди, дейсиз. Бироқ буни элга етказиб бериш осон эмас. Агар ҳарбий ватанпарварлик руҳида яхши шеър бўлса, жон деб куйлардим. Аммо мен қайси мавзуда куйламай, тарбиявий аҳамиятга эга шеър бўлсагина қўшиққа соламан.

– Қайси чет давлатларда бўлиб ўзбек санъатини намойиш этгансиз. Режангизда яна шундай сафарлар борми?

– Тўғрисини айтсам, Ўзбекистонимизни шу қадар севаманки, ҳеч қачон ўзга юртларга бориб қўшиқ куйлашни орзу қилмаганман. Шундоғам юртимизнинг чекка жойларида истиқомат қилувчи, санъаткорларни севиб бошига кўтарадиган меҳнаткаш халқимиз борки, ўша жойларга оёғимиз етиб хизмат қилсак, катта савоб, менимча. Аммо менинг бир қўшиғимга Ўзбекистонда хизмат кўрсатган артист Зиёда Мадраҳимова Америкада гастролда бўлганда рақс тушган экан. Шундан сўнг менинг санъатимга қизиқиб, Америкага таклиф қилишган. Шунингдек, Германияда, Россия давлатларида бўлганман.

– Сиз санъаткор сифатида юртимизнинг кўп гўшаларида бўлгансиз. Халқимиз ҳаётидаги қайси бир ўзгаришларни юксак дея оласиз?

– Элимиз сабрли, интилувчан, меҳнаткаш халқ. Давр ўзгаришлари ҳар қандай халқни синовдан ўтказади, албатта. Халқимиз бу синовларда ўзининг тоқатини, яратувчанлигини кўрсата олди. Ҳозир қайси бир шаҳару қишлоққа борманг, истиқлолимиз сабаб катта ўзгаришларга дуч келасиз. Яъни, юртимиз кундан-кун обод бўлаётганига гувоҳман. Энг асосийси, ҳурлигимиз қўлимизда. Албатта, келажагимиз юксак бўлади.

– Миллий армиямиз сафидаги ўғлонларга тилакларингиз?

– Улуғ шоиримиз Ғафур Ғулом: «Йигит омон бўлса хавфу-хатар йўқ», дея бежиз ашъор битмаган. Шу сабабли аввало йигитларимиз омон бўлишсин. Юртда қачонки тинчлик бўлса, фаровонлик бўлади, куй-қўшиққа интиқлик бўлади. Йигитларимиз бор экан, бизнинг санъатимиз, қўшиқларимиз ҳам бор. Уларга омад ёр бўлсин. Тинчлик йўлида кўтарган туғлари жаҳон майдонларида ўзларидек қад ростлаб турсин!

Зулфия ЮНУСОВА,
«Ватанпарвар» мухбири.

МУТЛОҚ ҒОЛИБ АРМИЯЧИЛАР

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ушбу халқаро мусобақада дунёнинг кўплаб мамлакатларидан чарм қўлқоп усталари ўзаро куч синашганини эътиборга оладиган бўлсак, ўғлонларимизнинг ҳар бир ғалабаси нақадар салмоқли эканлиги яққол намоён бўлади. Аниқроқ айтганда, шиддатли кечган баҳсларда боксчиларимиз матонат, маҳорат намуналарини кўрсатиб, буюк ота-боболар, аждодларнинг муносиб ворислари эканликларини исботладилар.

Аслида, боксчи йигитларимизнинг юксак ғалабаларини янгилик ёки тасодиф деб ўйловчилар қаттиқ янглишадилар. Ахир, асрлар, йиллар силсиласида йўқотилган қадриятлар, муз босган руҳият сарчашмалари миллий истиқлол туфайли яна оламга кўз очди, мусаффо, зилол булоқларимиз уйғонди. Гўрўғлию Алпомишлар жасорати, кучи-қудрати чексиз меҳр-муҳаббат билан мадҳ этилган қаҳрамонлик достонлари, қўшиқлари ана шу сарчашмалардан озиқ олган. Қадим шарқда паҳлавонлар пири, пири комил даражасига етган, шоҳона, инжу каби нафис рубоийлар муаллифи, жувонмардлик тимсолига айланган, исми жисмига монанд Паҳлавон Маҳмуд ҳазратлари билан фахрланмай бўладими?!

Дунё тарихида ўчмас из қолдирган улуғ Соҳибқирон Амир Темурнинг буюк давлати аслида комилликка интилган забардаст, кучли-қудратли инсоннинг, миллатнинг ғалабасидир.

Озодлик учун толмас курашчи, жасурлиги, мардлиги билан даҳшатли Чингиз кўнглига-да ғулу солган шерюрак жангчи, султон Жалолиддин Мангубердини унутмоқ мумкинми?!

Халқаро спорт мусобақаларида дунёнинг етакчи чарм қўлқоп усталарини доғда қолдираётган баҳодир ўғлонларимизнинг шиддатли жангларини кузатар эканман, беихтиёр «Бобурнома» асарида Заҳириддин Муҳаммад Бобурнинг ўз падари бузруквори Умаршайх Мирзо таърифида айтган қуйидаги сўзларини эслайман «... бисёр зарб мушти бор эди, анинг муштидан йигит йиқилмоғон йўқтур...».

Мирзо Бобурнинг ўзини ҳам кўплар шоҳ ва шоир, олим сифатида биладилар. У яна буюк саркарда, ҳар қўлида биттадан одамни кўтарганча қалъа деворлари устида югуриб машқ қиладиган, жисмоний томондан ниҳоятда кучли, довюрак инсон – ҳақиқий йўлбарс эди.

Ҳа, бугун жаҳон халқлари олқишига сазовор бўлаётган ҳарбий йигитларимизнинг улкан ғалабаси аслида ўзбек номини дунёга достон этган, иймон-эътиқодли, билагию билими зўр, кураги ерга тегмаган алпу арслон ота-боболаримиз шону шуҳратининг мантиқий давомидир. Музаффар аждодларимиз қаҳрамонлик анъаналари бизни мудом руҳлантиради, улкан ютуқ ва муваффақиятларга ундаб туради. Бизнинг кучлилигимиз, устунлигимиз сири ҳам шунда!

Майор Азимбек УСМОНОВ,
«Ватанпарвар» мухбири.

Шартнома бўйича хизмат кичик сержанти Зокиржон Абдуллаев нафақат Ватан посбони, балки шеърият шайдоси ҳам. Айниқса, унинг мумтоз адабиётимизга меҳри баланд – ғазал ва рубоийларни севиб ўқийди. Шунингдек, ўзи ҳам баҳоли қудрат шеърий сатрлар битишга ҳаракат қилади. Унинг келажакдаги энг катта орзуси ўз шеърий китобини ўқувчиларига армуғон этиш. Бунинг учун Зокиржон улкан ижод машаққатларини, довонларини енгиб ўтиши лозимлигини яхши билади. Бу синов йўлларида унга омад тилаймиз.

БАҲОДИРЛАР ХОТИРАСИГА

Ушбу сатрларим сизга қуролдош,
Орзулари армон энг яқин сирдош,
Сизлар учун яшар менинг ижодим,
Хотирлаб ёд олдим кўзларимда ёш.

Ўтганлар қалбларда яшайди абад,
Улар Ватан дея, чекдилар заҳмат.
Эр йигит мардлиги шараф ила бахт,
Дунёда нима бор Ватандан қиммат.

Тинчликдир дунёда энг олий неъмат,
Бу олий неъматни истар ҳар юрак.
Элимиз эркини асраш-чун ҳар вақт,
Хизматга шай эрур ҳар бир мард эркак.

Қанчалар аламли дўстлар йўқотиш,
Юракни тирнайди соғинч, ҳаяжон.
Юрт тинчлиги учун тупроқда ётиш,
Танҳо бахт эмасми халқим, онажон.

Асрангиз, асрайлик эй юртдошларим,
Баҳодирлар юрти Ўзбекистонни.
Жасур бўлинг азиз қуролдошларим,
Ёв-ғанимга берманг Ватан-имонни.

ЎЗБЕК ҚИЗИ

Сочларингни майдалаб ўриб,
Гўзаллигинг кўз-кўз этасан.
Ширин-ширин хаёллар суриб,
Султонингга шеърлар битасан.

Ибо, ҳаё барисин жамлаб,
Кириб келдинг меҳр уйига.
Йигитларнинг кўзини намлаб,
Солиб қўйдинг севги куйига.

Кўксингга ўнг қўлингни қўйиб,
Сўрашасан уялибгина.
Юзларингни оқ сутга чайиб,
Ёр сайлайсан қачон қизгина?

ЎЗБЕКИСТОНИМ

Элим, халқим дея қўлимда қалам,
Тарихингга назар ташлайман ҳар дам.
Гоҳо севинаман, гоҳида алам,
Сўнги манзилда ҳам ўзингсан ҳамдам,
Мустақил ҳур ўлкам, Ўзбекистоним!

Порлаб бораверар менинг юлдузим,
Ниш отиб яшайди томир-илдизим,
Истиқлол туфайли очилди кўзим,
Эъзозлаш бурчиму мардона сўзим,
Куйласам қанча кам Ўзбекистоним!

Юртимнинг бугуни, эртаси ёшлар,
Ишонч билан яшанг азиз юртдошлар,
Ватан сарҳадларин сақланг сафдошлар,
Шу юрт-ла бахтлимиз мангу қондошлар,
Сен танҳо волидам Ўзбекистоним!

Шартнома бўйича хизмат кичик сержанти
Зокиржон АБДУЛЛАЕВ.

КИЧИК СЕРЖАНТЛАРНИНГ КАТТА СЕВГИСИ

Пердагул Ганиева ҳақида газетамизда ёзилган. Ўқувчиларимизга таниш ном. Шундай бўлса-да, у билан яқиндан танишгач, мен ҳам ёзишга қарор қилдим.

Пердагул оилада тўртта ўғилнинг орасида якка қиз бўлган экан.

– Якка қиз бўлишингиз, – дейди у, – бир томондан яхши бўларкан.Биринчидан, тўртта қўриқчим бор, кўча-кўйда бирор йигит ножўя гап отолмайди. Отсинам-чи, холасини учқўрғондан кўради.Иккинчидан, эркатойсан, унча-мунча совуқ сувга қўл урдиришмайди. Сал ноқулай жиҳати, ўғил болалар қуршовида бўлганингдан сўнг, истайсанми-истамайсанми, доимо улар билан юриб, улар нимани ўйнашса, сен ҳам шуни ўйнайсан. Характерингда кўпроқ ўғил болача хусусиятлар шаклланар экан.

– Бунинг нимаси ёмон, – дейман мен.

– Ҳар қалай қиз бола қиз боладай бўлиши керакда,– дейди у кулиб.

Пердагул мактабда яхши ўқиди. Лекин касб танлаш борасида бироз тараддудланиб қолди. «Ўқитувчи бўлсамми», деган фикрга борди. Ўзини ўзи яхши билгани учун «йўқ, мендан муаллим чиқмайди», дея бу ниятидан қайтди. Шифокорлик ҳам кўзига яхши кўринди. Лекин негадир иккиланди.Астойдил иштиёқ бўлмагач, яхши дўхтир бўлиш қийин. Шу боис бу касб ҳам ўзига тўғри келмаслигини англади. Ва ниҳоят, бир тўхтамга келди: алоқачи бўлади.Ҳужжатларини Нукус шаҳридаги алоқачилар техникумига топширди, имтиҳонлардан муваффақиятли ўтиб, талаба ҳам бўлди.

– Назаримда, – дейди Пердагул талабалик чоғларини эслаб,– ўқишни жуда тез тамомлаб қўйгандекман. Олтин даврим кўз юмиб очгунча ўтдию, кетди.

Пердагул Ганиева ўқишни тамомлагач, Нукус шаҳар алоқа тармоғига телефончи бўлиб ишга жойлашди.

Турмуш ўртоғи Туребай билан телефон орқали танишган. Юқорида Пердагулнинг ўзи таъкидлаганидек, ахир тўртта қўриқчиси бор қизга кўча-кўйда гап отиб бўладими, отиб ҳам кўрчи, нақд пешонангдан дарча очилади-я! Менимча, бундан Туребайнинг хабари бор бўлган бўлса керак-ов.Шунинг учун тўғри йўл топган. Бунинг устига бахтли тасодифни қаранг, у ҳам алоқачи.

Навбатдаги телефон қўнғироқларидан бири, Пердагул дастакни кўтаради.Йигит кишининг овози, унга қайсидир линияни текшириб юборишига буйруқ берди.Бу Пердагулга ёқмади.

– Менга, қаранг, ҳой ака, линия сизга керакми, менга керакми?

– Менга керак,– дейди йигит.

– Сизга керак экан, ўзингиз текшириб олинг, – дея у дастакни қўйиб қўйди. Бу суҳбат Пердагулнинг ёдидан ҳам чиқиб кетган экан.

– Орадан бир соатлар ўтгач, хонамизга узун бўйли, буғдойранг йигит кириб келди,– дейди Пердагул. – Ёнимга келиб, «Боя телефонда гаплашган қиз сизми?» деб сўради. «Мен телефонда кўплар билан гаплашаман. Эсимда йўқ», дедим мен. Шунда у: «Линияни ўзингиз текшириб олинг», дедингиз-ку, деди. «Ҳа, ўша сизмидингиз? Рост-да, ўзингиз текшириб олинг. Линия сизга керакми?», дедим мен. «Жуда шаддод қиз экансиз», деди у. «Бошимни қотирманг, боринг ишингизни қилинг!», – дедим мен. «Билиб қўйинг, – деди йигит, – бир куни мен сизни олиб қочиб кетаман». «Кўрамиз, – дедим мен, – кучингиз етармикан?»

– Туребай уч кун йўлимни пойлади. Тўртинчи кун кучи етди. Мени олиб қочиб кетди. Қўриқчиларим доғда қолишди, – дейди ўша чоғларини эслаб Пердагул. – Бу воқеа 1995 йилнинг 19 сентябрида бўлган эди. 13 октябрда тўйимиз бўлиб ўтди.

– Олиб қочишига қаршилик қилмаган экансизда? – дейман мен.

– Кучим етмади, – дейди кулиб Пердагул.

– Ёлғон гапирма,– дейди мен билан бирга юрган шартнома бўйича хизмат сержанти Аманбай Арзиев,– ўзинг ҳам рози бўлгансан.

– Тўғрисини айтсам, биринчи кўрган кунимоқ, менга маъқул келиб қолган эди,– дейди Пердагул ерга қараб.

– Ана , мен сенга нима дедим?! – деди Аманбай хурсанд.

Бугунги кунда шартнома бўйича хизмат кичик сержантлари Пердагул Ганиева ва унинг турмуш ўртоғи Туребай Турембетов алоқачилар қисмида хизмат қилишяпти. Муҳаммадрасул деган ўғиллари бор. Бу йил иккинчи синфга ўтди.

– Катта бўлсам, мен ҳам алоқачи бўламан, – дейди Муҳаммадрасул.

Пердагул қайнонаси Сапаргул опадан беҳад хурсанд.

– Қайнонам,– дейди Пердагул, – ҳарбий бўлишимга қарши бўлмадилар. Шароит яратиб бердилар. Шу боис ҳам хўжайиним иккимиз ҳарбий бўлдик.

– Пердагулни ёшлигида тўртта акаси авайлаб, асрашган бўлса, энди бу вазифа менинг зиммамда, – дейди Туребай.

– Бу иккалангиз ҳам ҳарбий экансиз. Қозон қайнаяптими ишқилиб? –дейман ҳазиллашиб.

– Эҳ, нима деяпсиз, – деди Туребай,– Пердагулнинг қўли жуда ширин. Юринг бизникига, бир ўзбекча ош еб кетасиз...

Икки кичик сержантнинг оиласига, севгисига ҳавас қилса арзийди. Хизматлари ҳам аъло.Илгари бу борада ёзилгани учун яна қайта тўхталиб ўтирмадим.Насиб этса, янги ютуқларни қўлга киритишганида яна учрашармиз деган умиддаман. Ҳозирча шу.

Подполковник
Абдураззоқ ОБРЎЕВ,
«Ватанпарвар» мухбири.
Шимоли-ғарбий ҳарбий округ.

ТОПҚИРЛИК МАШҚИ

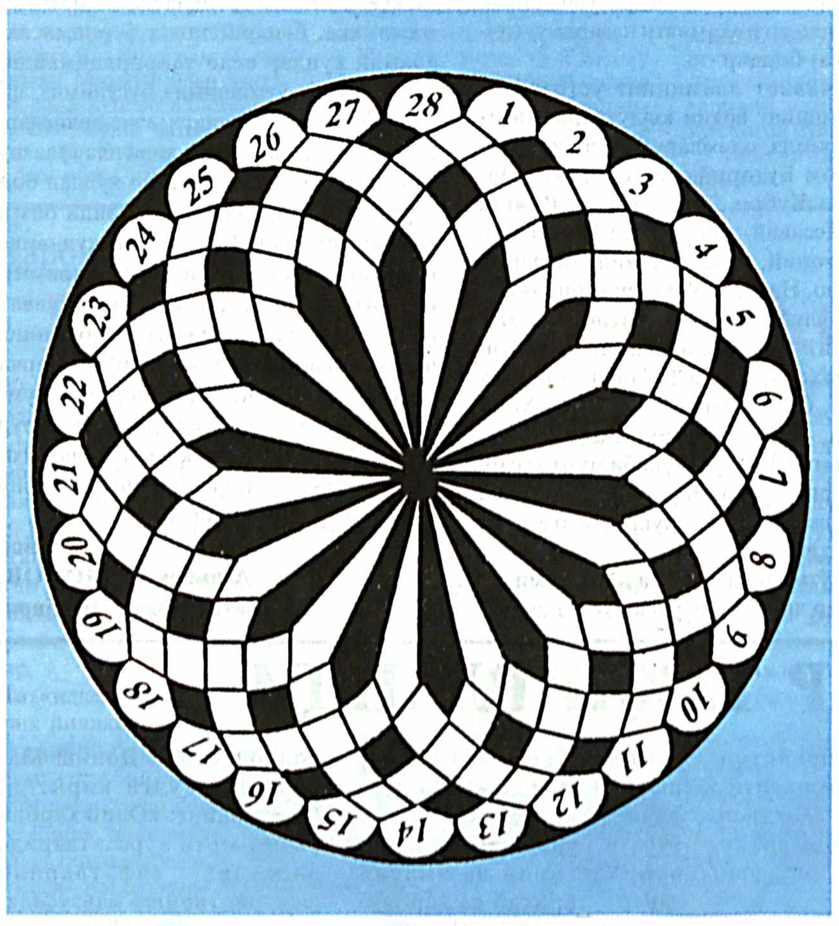

ЁЙЛАР БЎЙИЧА МАРКАЗ ТОМОН: 1. Академик адиб Мусо Тошмуҳаммад ўғли Ойбек романи. 2. Темир йўл бекатларидаги поезд келиб тўхташ жойи. 3. Саркорлик ва рассомликда ишлатиладиган оқ маъданли бўёқ. 4. Овоз бериш асосида давлат ва жамоат органларига тайинлаш мақсадидаги маросим. 5. Жанубий Ҳиндистондаги порт шаҳар, штат маркази. 6. Ер қобиғида олти қиррали призма шаклида учрайдиган, айрим тури қимматбаҳо ҳисобланувчи маъдан. 7. Европадаги пойтахт шаҳар. 8. Патнис ўрнида ишлатиладиган рўзғор буюми. 9. Ўзбекистон халқ рассоми, устоз санъаткор. 10. Саҳроларда шамол кўчириб юрувчи қумлик тепаси. 11. Дунёдаги энг чуқур кўл. 12. Шоҳмот донаси. 13. Или дарёси қуйилувчи Қозоғистондаги кўл. 14. Француз кимёгар олими. 15. Нефтдан олинадиган ёқилғи тури. 16. Ўт, бута, дарахт ҳолида бўладиган жануб ўсимлиги. 17. Мумтоз бадиий ижодга хос топишмоқ. 18. Туркистон тизмасининг шимоли-ғарбий тармоғи. 19. Лабиҳовуз обидаси жойлашган шаҳар. 20. Коинот жисми, думли юлдуз. 21. Ҳайдалган ерни текислайдиган қишлоқ хўжалик қуроли. 22. Узунлиги радиусига тенг бўлган ёйга мос келувчи марказий бурчак. 23. Реактив куч таъсирида отиладиган снаряд. 24. Ер атрофида орбита бўйлаб айланувчи осмон жисмларининг Ер марказидан энг узоқ нуқтаси. 25. Физиканинг ёруғлик хусусиятларини, қонун ва бошқа моддалар билан ўзаро таъсирини ўрганувчи бўлими. 26. Мексика сериали. 27. Моҳир ўқотар. 28. Айлана марказини сирти билан бирлаштирувчи тўғри чизиқ.

Фозилжон ОРИПОВ.

ГАЗЕТАНИНГ 41-СОНИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН ТОПҚИРЛИК МАШҚИНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

ЭНИГА: 1. Иртиш. 5. Тош. 6. Ака. 10. Повидло. 12. Аграр. 13. Алвон. 15. Бурган. 17. Снаряд. 19. Булут. 22. Аттор. 24. Замзама. 26. Или. 27. Енг. 29. Бекор.

БЎЙИГА: 1. Ишқор. 2. Тўти. 3. Шавла. 8. Онг. 9. Оро. 10. Пакгауз. 11. Олмаота. 12. Асбоб. 14. Нодир. 18. Казбек. 20. Уфа. 21. Табиб. 22. Ампер. 23. Оби.

Белгиланган хонадан рақам атрофига соат мили йўналишида: 4. Электрон. 7. Аномалия. 16. Косеканс. 25. Ализарин. 28. Григорян.

ГАЗЕТАНИНГ 43-СОНИДА ЭЪЛОН ҚИЛИНГАН ТОПҚИРЛИК МАШҚИНИНГ ЖАВОБЛАРИ:

ЭНИГА: 3. Габрово. 7. Фируза. 8. Рекорд. 11. Танк. 12. Команда. 13. Орск. 14. Банту. 16. Ёлқин. 18. Идрок. 20. Чорва. 23. Бомба. 26. Дафна. 31. Фоиз. 32. Пансион. 33. Қавс. 34. Босфор. 35. Гирдоб. 36. Торпеда.

БЎЙИГА: 1. Гитара. 2. Мускат. 3. Гайка. 4. Орган. 5. Аккорд. 6. Кресло. 9. Амал. 10. Анри. 15. Нур. 17. Қум. 19. «РАФ». 21. Оломон. 22. Вазифа. 24. Ойна. 25. Боис. 27. Анқара. 28. Новвот. 29. Спорт. 30. Энага.

Вақтинча бош муҳаррир вазифасини бажарувчи подполковник Камиль МИРГАЛАУТДИНОВ.

Телефонлар:
Бош муҳаррир ўринбосари – 56 17 98; масъул котиб – 56 04 60; ҳарбий хизмат ва тарбиявий ишлар бўлими – 56 02 51; давлат ва жамоат ташкилотлари билан алоқа боғлаш бўлими – 56 02 49; оммавий ишлар ва спорт бўлими – 56 08 72; маданият ва ижтимоий ҳаёт бўлими – 56 03 48; социология ва реклама бўлими – 56 54 76.

Обуна бўлими – 56 03 46. Навбатчи – 56 09 81.

Газета сешанба, пайшанба ва шанба кунлари чиқади.

Таҳририят фикри муаллифлар нуқтаи назаридан фарқланиши мумкин. Таҳририятга келган қўлёзмалар, хатлар ва суратлар таҳлил қилинмайди ва муаллифларга қайтарилмайди. Газета Ўзбекистон Матбуот ва ахборот агентлигида 032 рақами билан рўйхатга олинган.

Буюртма № 136 Р. **Адади** 19830.

Таҳририят манзили:
700031, Тошкент шаҳри, Д.Қўнаев кўчаси, 21-уй. E-mail: vatan@rol.uz

«Ватанпарвар» газетаси таҳририятининг компьютер марказида терилди ва саҳифаланди.
«RASTR» ҚК босмахонасида чоп этилди.

Босмахона манзили:
Тошкент ш., Юнусобод, Муродов кўчаси, 1-а.